တြုးလဝ်ႈ

တုႇၶလေူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသရူႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈ

1

လင်ႉၵုႉ ထႆၢးသႆၢလဵ်ဝ်းဝၶင်း ဝိင်းမူႉလေႈ

ၵႂၢမ်းၶႅမ်း

မူႇလိၵ်ႈလူင်ထမ်းတႃႇၶလေႃႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသႁႃႇၵမ်ႇယၢၵ်ႈၶဝ်ႉ တင်းသိူင်ႈမီးၵျႃၵ်းၵၼ် ပၵ်ႉလိၵ်ႈမီးလိတ်းပၢၵ်ႇပၵ်ႉ ၵမ်ႇၶၼ် လိတ်းပၢၵ်ႇၶမ်ႉၵႂၢမ်း ၶၵ်းပၵ်ႉလိၵ်ႈ ၶိုင်ႈပၵ်ႉ ၶၼ်ႉ တူဝ်လိၵ်ႈၵေႃႇသေပိူၼ်ႈ မီးသၢဝ်းၵျႃၵ်းတူဝ် တူဝ်လိၵ်ႈၶမ်သေပိူၼ်ႈ တေမီး သီႇသိပ်းတူဝ် ၿတ်ႉၿင်ႇၵၼ် သၢမ်သိပ်းၵျႃႈ တေမီး သွင်မိူၼ်ႇသီႇၵွင်ၵျႃႈပၢၵ်ႇတူဝ် ၵၼ်လႆႈ ၵၼ်ၶၼ်ႉ မီးၶေႃႈတိုၵ်းသူၼ်း ၵွႆႈမေႃပွင်သၢင်ႈတႃႇၶ ၶႆႈငၶပေႃး သၢၵ်ႈသေႇလႃႇတၵ ဝႆႉယူႇယဝ်ႉ။

ယိူင်းဢၢၼ်း

တၢင်းယိူင်းဢၢၼ်းၽူႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ ဢၼ်လႆႈၶပ်ႉၶိုင် တႅမ်ႈပၼ်ပပ်ႉပၼ်ၽိုၼ်မႄးၼႆႉ ပေႃးလၢတ်ႈပွတ်းပွတ်းၵေႃႈ ပုၼ်ႈတႃႇသၢင်ႈပႃႇရမီႇတူဝ်ၵဝ်ႇ သမ်ႉၵူႈၶဝ်ႈပႃး ၶင်းၵၢၼ်ၵျၢၼ်း လိၵ်ႈလူင်လဝ်ႈၵဝ်ႇ။ ယဝ်ႉၵေႃႈ ပုၼ်ႈတႃႇႁူၼ်းတင်းၶမ် လႆႈတၢင်းႁူႉ လွင်ႈလူလၢႆႈၽွၼ်း လီတႃႇၶႃ ပေႃးၵျိတ်းတႃႇၶႃ ၽဝၵူႈလၢတ်ႈ ၵမ်ႇလႆႈတုၵ်ႉၶ လႆႈသုၶၵတ်းယဵၼ် ၶင်းပပ်ႉ ထမ်းၼႆႉ မႆႈငၶဝေႉယူႇယဝ်ႉ။ ပုၼ်ႈတႃႇၶေႃႈသင်ႇၵျမ်းသွၼ်ပုတ်ႉထလဝ်ႈ ငလႈ လင်ႇၵျ တီးၵဝ်း ငၽႈတူၼ်းၵျိုင်ယၢဝ်းၶၢဝ်းၵႆလႆႈ လိၵ်ႈလၢႆးပၢၼ်မႂ်ႇ သိုပ်ႇပႂ်ႉပႃးလင်ႇၵျၶူဝ်းၶွင်ၵဝ်ႇ

လိူဝ်ႉလၢတ်ႈၸဝ်း ၸႂ်ႈၸိူဝ်ႈၸိူင်းယဝ်ႉ။

ပိူင်လင်ႇႁႃႇ

ပိူင်လင်ႇႁႃႇၼႂ်းပပ်ႉထမ်း တႃႇၼလေူႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသရႃႇၵမ်ႇယၢၵ်ႈၼႄႉ ပိၼ်လင်ႇႁႃႇပွတ်း သၢမ်ၵိဝ် သီႇၼမ်ႉႁၢမ်း ၵဝ်ပိူင် မုၼ် လဝ်ႈ ယူႇ ႁႂ်း တႅမ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ၊ မၢင်တီႈၵေႃႈ ၵဝ်ပိူင် ၼမ်း လဝ်ႈ ယူႇ ႁႂ်း ၼႆၼၼ်ႉ တႅမ်ႈယဝ်ႉ။ ၼင်ႇႁႃႈ ၽူႈတႅမ်ႈ လႆႈၽိုၵ်းသွၼ် မႃး လႅမ်မိူဝ်ႈၵႃႇယု သိပ်းသွင်ၶူပ်ႇ တီႈဝတ်ႉမိူင်းယၢင်း ၶဝ်းတၢင်းသၢမ်ပီ သိုပ်ႇလိပ်ႈ ၸၼ်းတီႈ ၶူးသွၼ်ၶိင်းငိၼ်းယွတ်ႈမိူင်းယု တူင်ႇဝိင်းႁူတ်ႉၼၢႆ ၶူးသွၼ်ပီႈလၢႆးသၢင်ႇယီႈၵွၼ်ႇ

ငလႈ ၽူႈၵျူႉမေလႆလႆလဝ်ႈၶၶေင်ႉ ၶိုၼ်းၶတ်းလွၵ်တႅမ်ႈပိၼ်ပပ်ႉပိၼ်ၽိုၼ်မျးယူႇယဝ်ႉ
ပပ်ႉၶၼ်ႉပိၼ် မႆထိၵျုႈယဝ်ႉ။

ၽွၼ်းလီထုတ်ႇတႅမ်ႈ

ၽွၼ်းလီလႆႈထုတ်ႇတႅမ်ႈထမ်းလဝ်ႈၶၼ်ႉ တေႇလိၵ်မွၵ်ႈတႅမ်ႈၶၶေင်ႉ ယွၼ်ႉလဝ်ႈၵဝ်ႇ ဝူၼ်ႉလွင်ႈလီငလႈ တီႈတူဝ်ၵျူဝ်လွၵ် ပေးၵတ်းယိၼ်ဝဵႉယဝ်ႉ။ သမ်ႉလႆႈၵျုတူလွ်းပပ်ႉလိၵ်ႈ လႆလႆၽိုၼ်ငလႈ ပိၼ်တၢင်းထိင်ႈၵျိင်းၶမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းၵျူႉလဝ်ႈၵဝ်ႇတေႉတေႉ။ တီႈပီႈၶွင်ႉ ပရိသၢတ်ႈၵူၼ်းတင်းၶမ်ၶၶေင်ႉငလႈသင် လိၵ်ႈလႆးလင်ႇၵျႇၶၼ်ႉငလႈသင် ၶျေႈသင်ႇ

ၵႂၢမ်းသွၼ်ပုတ်ႉထႅဝ်ႈၼႄႈသင် ၵမ်ႉၼမ်ၵေႃႈၵေႃႉ ၽူႈတၢင်ႇမ်ႈဝူၼ်ႉဝႃႈ တိုၼ်းတေမီး
ၽွၼ်းလီယူႇ ယဝ်ႉၵေႃႈၽူႈသူင်လီပ်ႈႁဵၼ်းလင်ႇၵျႇမွႆႇမွႆႇ ပုၼ်ႈတႃႇသိင်လင်ႇၵျႇပႆႇမေလီ
သိင်လူမ်းၵမ်ႇပေးယိုတ်ႈယၢဝ်းလႆႈလိူဝ်းၶၼ်ႉ ပေးမႃးၵျေးလင်ႇၵျႇပွတ်းလိုင် တႃႇၶဝ်
6 လဝ်ႈၶၼ်ႉ ပၵ်ၵၼ်သၢင်ႇထုၵ်ႇတေႉတေႉယဝ်ႉ။

ႁူပ်ႈႁၢပ်ႈၶူဝ်ႉတြႃး

ပေးမႃးႁူပ်ႈႁၢပ်ႈလိုင် ပၵ်ၶေႃႈတိုၵ်းသူၼ်း ၵွႆႈမေႁၵ်တ်းသၢင်ႈတႃႇၶ ယၢမ်းမိူဝ်ႈပွင်သၢင်ႈ
ႁၢင်ႈႁၵ်ၶၼ်းတႃႇၶ ၵွႆႈမေဝိဝ်ႉဝၢင်းလွႆ ယႃႇၵွႆႈတေးသ မေးႁ မႃႇၶ မႃးယႃႉလွႆႁဝ်း ၵွႆႈမေ

မီးလႆႈ သတ်ႉထႃႇ ၵေႇတၶေႇ သၢမ်ပိူင်ႁုမ်ႇထူၼ်ႈ ၊ ၵျႆႈမေႃၵတိတ်ႉထၢၼ်ႇယွၼ်းသူး၊ လႆႈၵျဵတ်းသၢင်ႈတႃႇၶသီႇပိူင်၊ ႁူၼ်းၵျဵတ်းသၢင်ႈတႃႇၶသီႇမျူဝ်း၊ လႆႈတၢင်းမၢၵ်ႈမီးၶိုၼ်ႈယွႆႇ လၢတ်ႈၶဵဝ်ႉသီႇပိူင် လၢတ်ႈၶေႈသီႇပိူင်။ လႃႇတၵမၼ်း ၵဝ်ၶိူဝ်းသထေးမိၼ်ႇတၵ၊ သထေး လေႊးတိၵ၊ ၶၢင်းၵုမ်ႇမတၼ်ႇတီႇ၊ ၶၢင်းရႊေးၵျီၶီႇ၊ သထေးၵပုတ်ႉတၵ၊ လိူဝ်းၶဵဝ်ႉ ၵျဵတ်းတူဝ်ယၢင်ႇတဵၵ်ႈၶိူင်းၼၶဝဵဝ်ႉယူႇယဝ်ႉ။ ၵမ်းလိၼ်းတိုၵ်းသူၼ်း ၵျႈမေႃလူႇတၢၼ်း တမ်ႈတီႈရတၶေႇလဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵျႈမီးသိၼ်မီးထမ်း မေႃၵျဵတ်းဝိပတ်ႉသၶေႇသေ တူၵ်ႇလိုဝ်ႈ လဝ်ႈတႃႇၶ ၶိင်းမွၵ်ႇၶမ်းၵၢႆႈလိုၼ်း ၶၢႆးယွတ်ႈၶမ်းၵဵတ်သေ ယွၼ်းသူး

ယူႇလီလွတ်ႈၶႅၼ် ၵတ်းယႅၼ်တေႃႇႁွတ်ႈၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ သူင်ႇၵုသူဝ်ႇပၼ်ၽီသၢင်သတ်းၵူၼ်း လူပ်းလၢင်သၢတ်ႈမူႇတြူးၵူႉယဝ်ႉ။

ၶေႃႈလူပ်း

ဢၼ်လႆႈၶတ်းလိူဝ် တိမ်ႈၵွၵ်ႇပဵၼ်ၽိုၼ် ထမ်းတႃႇၶလူႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသရူႇၵၢမ်ႇယၢၵ်ႈၶႄႉ မိူၼ်တင်းလႆႈတေႇႁွင်းမူးသႃႇသၶႄႇဝႆႉငလႈ ၶႃႈႁဵဝ်းပဵၼ်ဢၼ်ပီႇတိၵ်ႈမ်ႇလူမ်း ၵၢၼ်လီ ၵုသူဝ်ႇဢၼ်ၶႄႉတေႉတေႉ။ တီႈဢၼ်ၵူၼ်းတင်းၶမ်ၶႄႉၵေႃႈ ၶႃႈႁဵဝ်းယုမ်ႇယမ်ဝႃႈ တေပဵၼ်ၽွၼ်းယူႇ ပုၼ်ႈတႃႇသႃႇသၶႄႇ လင်ႇၵႃႇထမ်းတၢႆႈႁဵဝ်းၵေႃႈ တိုၼ်းပဵၼ်ၽွၼ်းလီ

ဝႆႉယူႇယဝ်ႉ။

ၽိုၼ်ၵၢင်

1ႉ ထမ်ႇမပတပိၼ်ႇတႆး သွႆႈသွင် ပိၼ်ႇတႅမ်ႈလဝ်ႈ□ုႇဝိသုတ်ႉထ ဝတ်ႉၼၼေ်ႇတဝၼ်ႇ ႁွင်းမူးၶမ်း ဝဵင်းမူႇလေႈ တၢင်းၶမေ် 1500 ၵိတ်ႇတီႈၵွင်ႇသပ်ႉပေႇ ဝဵင်းလိူဝ်ႇ ပီ 2018

2ႉ ထမ်ႇမပတပုႇလိလဝ်ႈပိၼ်ႇတႆး လဝ်ႈၶူးသၢႆပွၼ် ပၼ်ႇလုႇသီႇရိ ပေုႉတီႈ ၵတ်း တုႈႁုင်ႈ တၢင်းၶမေ် 10000 ပပ်ႉ။

3ႉ ထမ်ႇမပတတွႆႈၵျုႈ လဝ်ႈ□ုႇဝိသုတ်ႉထ ႁွင်းမူးၶမ်းပိၼ်ႇတႅမ်ႈ မုၵ်ႉလုမ်းသုႇသၼေုႇ

ၵီႈလွၼ်ႇဝဵင်းမူႉၸေႈပိုၼ်ၽွၵ်ႉ, ပီတႆး 2092။

4။ တႃႇၶရူးမျုဝ်း ၽွင်းလီၵူႈပိူင် တၵ်းမ်ႈ လဝ်ႈလၢႆႉဢိင်ႉတ ၵိတ်ႉတီႈ ၵတ်း တႃႇႁၢင်ႈ တၢင်းၶမ် 2000 မိူဝ်ႈပီ 2016။

10

5။ ၽိုၼ်လိၵ်ႈၶူၼ်ႇၶူႇပၢင်ႁူမ်ၶွၼ်ႉၽဵၼ်ႇလိၵ်ႈလူင် ပွၵ်ႈၵမ်း 5 ပပ်ႉမၢႆသွင် ၵိတ်ႉတီႈ ၵွင်ႉပၢၼ်းၽိဝ်ႉ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး တၢင်းၶမ် 1500။

6။ လိၵ်ႈလူင် တႃႇၶၢဝ်းယေး သထေးသၢၵ်ႈသေႉ ၵေႃႉထုတ်ႉ ၶိင်းငိုၼ်းယွတ်းမိူင်းယု တူင်ႉဝဵင်းႁူတ်ႉၶၢႆ။

ၶေမေႃတတ်သ ၽေဝတေႃ ဢရၵ်တေႃ သမ်မႃသမ်ပုတ်ထတ်သ တိသရၶမ်
ဢၵမ်ဝၶ်တႃမိ သပ်ပတႃ။

(႑) ပုတ်ႉထၸြႄးပၢၶ်လဝ်ႈ ၽူႈဢၶ်တၢ်ပ်းငဝ်ႈဂိလေႈသႃႈ ယႃၶ်ယႃႈထုင်ႉၵႃႈမတူႈၶဝ်ႈ
11 ၽွင်းပိူင်ႈ~ သႃမ်သိပ်းၵၢ်တ်းပႃင်ယဝ်ႉ၊ – (႒) ပုတ်ႉထေးလေးၵေ သမုပ်ႉပၶ်ႈၶေး
ၵိတႃႈယ သပ်ႉပပႃႈၶိၶမ်ႈ ၵၢၶ်ႈလဝ်ႈပူင်းပၢၶ်ၸြႄး ၵျေးတြႃးပၶ်ႁူၶ်းသႃင်ၽီ ယႃၶ်ၶီ
တုၵ်ႉၶေး လီယေးထႃတ်ႈဝႃးမႃင်~ တႃင်းလိူတ်ႈၶီမ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊

(႓) ၵၢၶ်ႈလဝ်ႈပၢၶ်ၸြႄး ပုၶ်ႈတႃႈၵဝ်ႈၵျႃးၶူင်းၵႃင် ၽီသႃင်သတ်းႁူၶ်း ယႃၶ်ၵိၽႅးသူၶ်း

လွတ်ႈတူၵ်းထၢင်ႊ ဢပေႇယဝ်ႉ။ – (႓) လင်ႇဝႃႈၵုၼ်းမုၼ်လဝ်ႈႁဝ်းတွၼ်းတၢင်ႇ
ႁုင်ႇလၢင်ႇၶုပ်ႉမူပ်ႇဝႆႈ တီႈၶႆႈဝၼ်ႇတေႇႊ ယွၼ်းပိုင်ႈမုၼ်ငဝ်းလဝ်ႈၵေႃႈ။ ။
(႔) ဢိၵ်ႇလူၺ်ႈသုတ်ႉတၢၼ်ႇ ဝိၶီး ဢၽိထမ်ႇမႃႇ တေႇသၼႃႇ ဝႃႇလၵလဝ်ႈလၢတ်ႈ

ထမ်ႇမေႇႊ တျူး ၊ – (႕) ၶႆႉၵေႃႈ တၢင်တူဝ်မုၼ်ၶမ်း ၵႃမ်းထမ်းၼၶသွၼ် ၵွၼ်လီ
ႁဝ်းႁူး ဝၼ်းၵူးၶုပ်ႉပူႇလူႇမူးလူးႊ ၵၢဝ်ႇဝႆႈတေႉၵေႃႈ၊ ၊ (႖) မီးထိင်ႈသင်ႇၶူႇ
ဢရိယႃႇလႆပူးၶမ်းၶုၼ် ပွင်မုၼ်ၵျင်းထမ်း ၵႃမ်းၶမ်းလဝ်ႈဝၼ်းၵူးႊ မၼ်ႈလီႇ ။ –
(႗) ႁုင်ႇမုၼ်သင်ႇၶူႇ တွၼ်ႈတူႇၵဝ်ႈယိုင်ႈ ဢမ်ႇပိုင်ႈၶပေႉသွၼ်ႇ ယႅႇၵွၼ်ႇႁုမ်ႉမိင်ႇလွႆႈ

မီးပႂ်ႇရမီႇ~ ပၼ်ႁႂ်ႈၽွၼ်းတိူဝ်းငတႄႉယဝ်ႉ။ ။ (႙) ၶႅၼ်ႉၵေႃး ၶုပ်ႉဝႆႉပူႇလေႇ
တႃႇသေႇယွၼ်းပိူင်ႈ ၵၢင်ႈၶိူင်ႈယွၼ်းၵွင်ႇ ၽိုၼ်လွင်ႇတၢင်ႈၼၢၼ်ႇၼပ်ႉမွၵ်ႇၼႆႈ လၢႆလီႇ~
ပိူင်ၼေႈထမ်းသွၼ် ၊ – (႑႐) မီးထိင်ႈႁုၼ်းမုၼ်လီယေး လေးပႂ်းပေႈငမ်ႈသြႃႇ
13 ၼူးသွၼ် ၵွင်းမွၼ်တၢင်းလၵ်း ၵျူဝ်းၼၵ်းၵျူႉမုၼ်ႁုင်ႇဝၼ်းၵွၼ်~ သွၼ်ငေႈမႂ်းၼေႈ၊ ၊
(႑႑) ၽြေးတြႃးသင်ႇၼႃႇ ပေႈငမ်ႈသြႃႇၼူးသွၼ် ၵွင်းမွၼ်ယေးၵၢမ်း ၼၢဝ်းယၢမ်းတၢင်ႈၵျေး
သွၼ်~ ၽိုၼ်လိၵ်ႈလင်ႇၵႃႇ ။ – (႑႒) ပၼ်ႇလႁုၼ်မႄႇ ၵၵျမ်ႇဝၼ်ႇတႃႇ ႁုသလႃႇ
ပိင်ႇလႃႇၵျူႉပွင်ႇလိင်ႈ ယႃႇၵျိင်ႈၼမ်ၼေႇ~ လိင်းၵျူႉၵျၼ်လေး– ယွၼ်းပူၼ်ႉယၢၼ်ၽေး–

ယွၼ်းႁွတ်ႈဝိင်းၶိပ်ႉပၢၼ်းတီႈယိၼ်ၵႃး တီႈၶႃႈလူလၺ်ႈတႃႉ။ ။

မုၼ်ယႂ်ႇ မုၼ်ၼေႃး သႃထု သႃထု သႃထု

(႑႖) ပၶေႃႇမၵႃႇထႃႇ တွၼ်ႈတႃႇယဝ်ႉလွတ်ႇတူဝ်ႈ လူင်ႇၶူဝ်ႈထမ်ႇမႃႇ~ ၼိုၼ်းၼပ်ႉၵျေႃးငၶေ

ယဝ်ႉ။ – (႑႗) ၵြူးၽိုၼ်သိင်ႈ ယၢၼ်ၶိင်ႈတၢင်းမဝ်း ၵွဝ်းထွၼ်သွၼ်ပၼ် သၢမ်ထၼ်
ယိင်းလေႃး ၼိင်းၶေႃးလၢၼ်ႇလၵ်းငၽေ~ ၵၼ်ႁူႉလီမျႃတ်ႈၶၶေႉတႃ။ ။

(႑႘) ၵြူးလဝ်ႈမူႇၶႄႉလမ်း ၵႃဝ်လွမ်းသတ်ႉထႃႇလိုမ်းယမ်းၼႃဝ်သႂ် ၵၢင်လွႆၼိင်းမွၵ်ႇၼမ်း
ၵႃႈလိုၼ်း ၶွၼ်းၼိုၼ်းလၢတ်ႈပႃးငၶေ~ မေးၵၵ်ႉၽေႇရိယႃႇ ။ –

(႑႖) လိုဝ်ႈဝုႈ ခေါ်းမွၵ်ႇၶမ်းၵေႃတ်ခႄႇမေႇ တုႇခသေႃၵ်ႈသေႇၽူဝ်မေး ၵူမ်ႈလူႇလေႉၵူႈလွင်ႈ ခမ်ခႄႇ~ ၽွင်ၵေႈပေႈၵႃမ်းတေႉခႄႈ॥ ॥ (႑႗) ပွၵ်ႈခင်ႉၽူဝ်မေးလင်ႇမႈႁုမ်ၶႆႈဝုႇလုႇ တၢင်းလူႇၵဝ်းၵေႈခမ်ခႄႇလေႉလွတ်ႇလွင်ႈႁုသလုႇ~ ၵဝ်းယၢမ်ႈတၢခင်းပူင်ယဝ်ႉ၊ –

15 (႑႘) တေႇၵၢဝ် ၵခင်ႇႁျင်းတွင်းမႃႇ ခမ်လႃႇပွႆးၽြေး ၵိုၵ်းပႈၵထိခင်ႇသိခင်ႇတင်းလူင်~ တုႇခလွင်ႈမျႃတ်ႈခခင်ႉခေႈ၊ ၊ (႑႙) လိုၵ်ႈလိုၵ်ႈၵဝ်းလႆႈထွမ်ႇငိခင်း လိခင်းထမ်း တွင်းမႃႇ ခေႈသႃလင်ႇၵုႇၶိုၵ်ႉတွခင်း ခွခင်းၶိုခင်းထၢခင်ႈလူမ်းသူင်~ထွမ်ႇယဝ်ႉၵၢမ်ႇၵိမ်ႇ ယဝ်ႉ॥–

(႒႐) ပေႈဝုႈၵဝ်းလႆႈပူႇလေႃႇ လိုဝ်ႈၽေႇၶၢမ်ႇငဝ်ႈ ၵၢမ်ႇသဝ်ႈသတ်ႉထုႇ

လႆၵၢပ်ႈၵမ်ႇၽေုႇၵုသူဝ်ႇၵုမ်ႉမ်ႂ်ႇလွႆႈလေးလိမ်ႇ~ တၵ်းသမ်ႉတွၶ်းတိူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႒႑) သပ်ႉပတုႇၶမေ်ႇ ထမ်ႇမတုႇၶမေ်ႇလိၶေုႇတိ ယွၶ်ႉပိူဝ်ႈထမ်ႇမတၢင်းလူႇ ပူႇလုႇ

ၵုသူဝ်ႇၶိုၵ်ႉၶေုႇတေႉၶေင်ႇဝုႈ တွၶ်းသိမ်ႇ~ ၵျူဝ်းၵျူင် ၊ – (႒႒) ယွၶ်ႉပိူဝ်ႈသိၼ်ထမ်းတြုး
ၵၢင်းယၢၶ်လေုးၽေုး တေုးသုး မေုးၵျုး ပၢင်ႇတင်းလူင်~ ၵုင်ႇၶိုၶ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႒႓) ႁွပ်ႈမိူးၶေင်ႇၶႄ ၵၢၶ်ပိူၶ်ၶိူင်းမွၵ်ႇၶမ်းၵၢႆႈလိုၶ်း ၶၢႆးမွၵ်ႇၶမ်းၵိူတ်ၵျဝ်းၶဝ် ၵျၶ်ၵၢဝ်
လုၵ်ႈလၢၶ်လေုးပုး တြုးလဝ်ႈလူမ်းသူင်~ ပၢင်းတိူမ်ႈမူႇမွ်ႇယဝ်ႉ။ –
(႒႔) လုၵ်ႈလႆးလိုဝ်ႈဝုႈ လႆးထုၶ်းၶိူင်ႇငလႈ ၶၢင်းသူလုပ်ႇၵူး ႁွတ်ႈလူးလုပ်ပွင်ႇ လႆးႁွၶ်း

ၶမ်း၊ လႆးၵႃၶၼ်ထုၶၼ်းၵွင်ႇ လုၵ်ႈၵွၶၼ်ႇလိၵ်ႉၵူမ်ႈတီႈလွၺ်ယွႆႇ~ ၸွၶၼ်းၵၢၵျူဝ်းတြႃးဝႃႈၶေႃ။
(႑႔) မီးထိၼ်ႈလုၵ်ႈလႆးလိုဝ်ႈဝႃႈ လႆးယီႈၵွင်ႇ၊ လႆးတၢၶၼ်းမွင်ႇ ၶႄႈၵၢၶၼ်တိုၶၼ်းၵွင်ႇ
ၶိုၵ်ႉၵၢမ်ႇၵႃႈ ၶင်ႇဝႃႈငိုၶၼ်းၵုၵ်ႉလႃႇမုႆႇ– ၵႃလူႉၵူမ်ႈ ၊ –   (႑႕) ၶႄႈၵျူၶၼ်းမူၶၼ်းၵူၶၼ်းလီ
17 တၢင်းၶီၵၢင်းသၢင်း လွမ်းတၢင်းၵႃႉၶႆၵုၶၼ်ႇၵွမ်တွမ်~ ၵူႈယူိင်ႈတေႉယဝ်ႉ၊   ၊
(႑႖) တေႇၵဝ်ၶႄႈၵၢၶၼ်သူၶၼ်ၶႄး ၵိုၵ်းပႃးလႆထၶၼ် ထူပ်းၵၶၼ်လၢၶၼ်ႉၶႆတၢင်းၵိၶၼ်မီးလေး
သထေးလၢင်ႈၵိပ်းၵွမ်~ မီးမၢၵ်ႈယူႇသႃႇ ။ –   (႑႗) ယွၶၼ်ႉပူဝ်ႈၵမ်ႇလိုမ်း ၵုင်ႇပေႃႈ
ၵုင်ႇငမႈ ယိၶၼ်ႇငေႈသွၶၼ်သင်ႇ ၵႃႈၶင်ႇလႆႈၵိၶၼ်လႆႈလူႇ ၵၶၼ်ယူႇလူတ်ႉၶိပ်ႈၶၢင်ႈ ထၢင်ႇၵၢင်ႈ

မိူဝ်းၵူႂ်ႉ~ လၢႆတီႈလၢႆတၢင်း တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႓႙) လင်ႇဝႃႈၽွမ်ႉၵၼ်တွင်းပၢၼ်ႇ
တြႃးလဝ်ႈ တႃႇၶလေူႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသရူႇၵၢမ်ႇယၢၵ်ႈၶၢမ်ႇငဝ်ႈသတ်ႉထုႇ လေႇတၶေျႇၽွမ်ႉ
လုမ်ႇႁူႈႁိုၵ်းပႃႇ~ လိမ်လုၵ်ႈလေူးလၢၼ် ။ – (႔႐) ၼႂ်ႈလႆႈထွမ်ႇငိၼ်းလိၼ်းထမ်း
ၵတ်းယိၼ် ယိူင်းလူးၵၢၼ်ပိၼ်ပေူႈငမ်ႈမီးမုၼ်မီးငဝ်း တၢင်းလီမိူဝ်းပဝ်း ယူႇသုၵ်းမၢၼ်~
သုၵတိတီႈမျၢတ်ႈၶၶေၼ်ႉတႃႉ။ ။ (႔႑) ၵၢၼ်ပိၼ်ၶိင်းမွၵ်ႇၶမ်းသွႆႈမွင်ႇငလႈ ၶၢႆး
ထီးသိၼ် ယၢၼ်ၶၼ်ၶိၼ်ၸေးၵၢင်း လွမ်းတၢင်းသိၼ်ႈသုတ်းပၢၼ်~ မၶုတ်ႉသလမ်ႇပူႇ ။ –
(႔႒) သမ်ႉဝႃႈ မိူဝ်းသဝ်းၽုင်ႇလုၺ် ၶူင်းလုၺ်ၵေႃႈယႃႇ ၵၢၵျုဝ်းထမ်ႇမႃႇလိၵ်ႈမူႇၶိဝ်ႉသူင်ႇၼႂ်ႈ

ထိုင်သူႇ~ သႂ်ႇထုၵ်ႈတုင်းၵၢဝ်တႃႉ။ ။ (႑႑) လွမ်းၼင်ႇၵုသူဝ်ႇၵၢၼ်မျၢတ်ႈ
တၵ်းလၢတ်ႈၵပ်းၵႆႇ လႆႇၽႆႇလွင်ႈတႃႇၼေႃမ်ႉဝဵင်းတၢင်းလူႇ~ ၽိူၵ်ႉႁူၼ်းႁွမ် ၊ –
(႑႒) ၵေႃႉၵၼ်ၵႂ်ႇထၢပ်ႈတႃႇၼလေႃႇၵီႇ ၵမ်ႇထီႇယိုၼ်ႈတၢၼ်း ယူင်းၵၢၼ်းမျူဝ်းလိုၼ်
19 ပိင်းလိုၼ်မိင်းမၼ်း လူဝ်ႉၽၼ်းၼပ်ႉပၢၼ်ႇတူင်ႇႁွမ်းငွမ်~ တၵ်းၵမ်ႇယၢၼ်ၵၢတ်ႈႁူလ်းၼႄႈ။
(႑႓) သွၼ်ႇႁႅၵ်ႈမျူႉမျႃၼ် ပူင်ၵၼ်တၢင်းလီႁဝ်းႁႅၵ်ႈ လွတ်ႈၼေမ်တၢင်းၵႅတ်း လိုၼ်ႈ
ႁူလ်းႁွမ်~ တႃႇၼလႅတ်ႈလၢင်ႇ ။ – (႑႔) ၼူဝ်းလူႇၼၼ်ႉၵေႈ လူဝ်ႇလိူဝ်ႈလႅတ်ႈလၢင်ႇ
ၼမ်ႉလိုၼ်ႁဝ်းၵေႈလိုၼ်ႈလၢင်ႇ တီႈတၢင်ႇပၢၼ်ႉမွၵ်ႇယႃႈ ၵမ်ႇၵႃႈပူင်းပၢင်ႇ~ ၵၼ်တီႈႁဝ်း

တၢၼ်း ၶၼ်ႉၶေႃး॥ ॥ (႔႗) ႁူႇၽေႁူႇလၢတ်ႇ ၽွၼ်းမျၢတ်ႇတၵ်းလၢမ်ႉ ၵမ်ႉၼၢမ်ႉ
မူင်းမွႆႇ တီႇတွႆႇငၢႆးတရိၵ်ႉသၢၼ်ႉ ပိၵ်ႉတႃႉလွတ်ႇပဝ်ႉႁၢင်ႉယၢင်ႉလွတ်ႇသွႆႇလၢင်ႉ~ သုၵ်း
မၢၼ် ၊ – (႔႘) ၶင်ႉၵူႇတႃႉၶ ၼိူင်ႇလူႉၼူဝ်းတၢၼ်း သၢင်ႉၵၢၼ်းႁျင်းယႃႇယႃ ၶမ်ၶေ
20 ၼဝ်ႇသွမ်းၽၵ်းသွမ်း ၵိၵ်းႁွမ်းႁူႇၵွၼ်ႉယွႆႉသိင်ၼၢၼ်~ ပိၼ်တႃႉၶမျၢတ်ႇတေႃႉယဝ်ႉ။ ၊
(႔႙) ယၢမ်းမူဝ်ႇၼိုင်ပွင် ၼူဝ်းၼွင်တၢင်းတၢၼ်း ဝိႉလွႆသွႆသၢၼ်းလီလီ လွႆၼီတမ်းဝၢင်း
သၢင်းလၢင်းၶႄႇလွၵ်းၵၢၼ်~ မီးသတ်ႉထႃႉလေႉတၶႄႉမွႆႉ ॥ – (႕႐) ယႃႉႁွႆႇ လွႆတေႃးသ
လွႆမေႃးႁ လွႆမႃႉၶမေႃးၼဝ်ႇၼူၼ်းၵူၵ်ႉ ႁူဝ်ႇၵူၵ်ႉလွင်ႇတႃႉၶမိင်ႉၼျၵ်ႇႁၵ်ၼ်းသွႆႉ~ လၢႆလွင်ႇ

တၢင်းတၢၼ်းႁပ်းၶႄႈ။ ။ (႘႑) မၢင်လိူဝ်းၵဵတ်းတင်းတၢင်းလူႉ ပၢင်မူႉႁူၼ်းယိူင်ႈ
ႁၢင်ႈၶိူင်ႈသူပ်းလမႄလႃႉ ၶၼ်တ်ႈၶႄႉၽိူင်းၶႄႉလွႆတေႃးသထင်ႉၶဝ်ႈ ၵၢႆႈႁပ်ႈၵီႉႁပ်ႈသိူင်
ယွႆႉ~ လိူင်ပေႃႉမဝ်မၢင် ၊ – (႘႒) ၵဵတ်းသင်သေႁေႈ ၵမ်ႉၶၼ်တ်ႈၵမ်ႉၽိူင်း ပဵၼ်မိူင်း
21 ပဵၼ်ႁဝ် ႁၼ်ၵဝ်တေႃးသႃး ႁႆႉႁႆႉႁၼ်ၵဝ်ထူပ်းလျႃး မူႉဝဵၼ်းပၢင်~ ယၢမ်းမိူဝ်ႈတၢင်းလူႉပွင်
သၢင်ႈ ၶၶဵၼ်ႉၶႄႈ၊ ၊ (႘႓) ထၢၼ်ႈပဵၼ်ႁဝ်ႁဝ်မိူင်းမိူင်း ၵိူင်းၵိူင်းသိူင်ၶၢၼ် ၵိူဝ်ဝၢၼ်
ၶဝ်ႈႁူၶဝ်ႈလွႆလႃးလႃး သိူင်လူင်တေႃးသႃး လၵိူတ်းထၢၼ်ႈပေႃးလၢင်~ ၽိူင်ႁေႈမၢၼ်ႉထွင်ႉ
ယဝ်ႉ။– (႘႘) ပေႃးပဵၼ်ၶၶဵၼ်ယဝ်ႉ ၽိူင်ႁေႈသမ်ႉဝႃႈၵမ်ႉၶိူင်ႈၶၢမ်ႉ လွႆၶေႃမ်ႉမႃႉၶ တႃႉၶ

ဝဝ်ႈၶုၼ်ႇ ၶူဝ်ႈၵုၼ်ႇၵုသူဝ်ႇၵၢင်ႉပဝ်ႇလုတ်ႈၵိူဝ်ၵႂင်ႇ~ ၼၶႈလၢင်ႈၵၢဝ်ၵၢမ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႘႔) လင်ႇဝႄႈမိူဝ်ႈၵဝ်ႈၵ်ၶၼ်ႈလူႇပူႇလႃႇ သတ်ႉထႃႇလေႇတၶႄႇလူဝ်ႇလ်တ်ႈ ယႃႇၶ်တ်ႈ လၢတ်ႈၵျၢမ်ႈၶႃႇၵေႇ ၵုသူဝ်ႇလၢင်ႈၵောႇၵႆႉယွၶ်ႇသုတ်ႈလူမ်ႈယွင်ႇ~ ၶွင်ပိူဝ်ႈၵဝ်ႈတၶ် ၊ –

(႘႕) လူဝ်ႇလႆႈဝႆႉလွႆ ၽိူၵ်ႇလိၶ်ႈၶၢဝ်သွႆ မေႃၶပေႉမေႃယမ်ၽြႄးတြႃး ဝၶ်ႈၵႃးလင်ႇတၵ်ႈ ၵၢၶ်~ ၵုသူဝ်ႇၵၶ်မိၶ်ႈၶၶ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႘႖) သမ်ႉဝႄႈတႃႇၶၶေမ်လူင် ပေႃးသမ်ႉ လွႆၵူင်မေႃးၵျႃး တေႃးသႃးပႃးထင် ပိၶ်တႃႇၶၵ်ႃင်ဝၶ်ႈလ်င်ႈ တၢင်ႈလီၵိူဝ်ၵ်င်ႈ ၵႆႉယွမ်ႈၶၶ်~ ၵမ်ႇၵိုင်ႇ ။ –   (႘႗) ၵမ်ႈၶႆႉ သမ်ႉဝႄႈတႃႇၶၵျဝ်ႈၵောႇ ပေႃးသမ်ႉမေႃပေႇလေႃးၽ

တေႃးသ မႃၶၼ်ႇမႆႈၶၵေမ်ႉတင်ႈလပ်းသိုင်ႉ~ မီးၵႃရျူဝ်းၵျ်င်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႓႙) လေႉတၶႄႉၵမ်ႉ ႁမ်ႉမမ်ႉဝတႆႉမိ သတိတုင်းထွမ်ႉ ယႆႉၵိူင်ႈလိုၵ်ႉသွမ်ႉၸေႃႉၵ်တ်ႉၶႄႈ ၵမ်ႉႁိုင်ႉ~ ၵဝ်းသႃင်ႈတႃင်းလီ ။ – (႔႐) ပေႃးဝႆႈလေႉတၶႄႉလီ လုၵ်ႉမီးၵႃင်းလွႆး
23 တၵ်းပွႆးၵျူဝ်းၵျူင် ပိုၶၼ်းလူင်မီးမႆး ၶင်ႈတႆးမွၵ်ႉဝၶၼ်းပီ~ တၵ်းသိုပ်ႉထွၶၼ်ၶႆႈပၶၼ်ယဝ်ႉ။ ။

(႔႑) ပိုၶၼ်းလူင် လိုဝ်ႈၵျူင်မိၶၼ်ႉတႁသထေး ၵျူၶၼ်းယေးလႆႇလင် မီးထင်ၶမ်းငိုၶၼ်း ဝၶၼ်းၶိုၶၼ်း လွတ်ႈတႃင်းၶီ~ မီးၵုၵ်ႉလႆႉရတၶႄႉ ။ – (႔႒) လွင်ႈၵိၶၼ်တႃင်းယမ်ႉ ၶူဝ်းယိပ်း ၶူဝ်းတိုဝ်းၽုတ်းၵွၵ်ႉ မူၶၼ်မွၵ်ႉသွၶၼ်ႉသိုပ်ႉၵိူင်ႈလႆႇထႆႉ~ ၵျူဝ်သမ်ႉမေႃးမူတ်းၵူလ်းၶႄႈ။ ။

(၄၂) ပိင်ႇၶငေႇၵၢင်လွင်မွင်းလူဝ်ႇ ၵၢဝ်ယိုၶၼ်ႇလေႇၵပုၵ်ႉႁူဝ်ႇလႆၢႁေႉ ၵမ်ႉပေႉၶွၼ်ႇတေႉ တူင်ထွၵ်ႇ ၽုတ်းၵွၵ်ႇဝႆႉလၢတ်ႇလၢတ်ႇၶမေ်ၶေႇ~ မီးၶမေ်ယဝ်ႉ၊ –
(၄၃) ၶဝ်ႇၶမေ်ႉတၢင်းၵိၶ် မွၵ်ႇမၢၵ်ႇၺၢၵ်ႇၺူဝ် ၵၢမ်ႇလွင်ႇၵၢဝ်တူဝ်မိူဝ်းထၢမ်း လီၵၢမ်းၽုတ်း ၵွၵ်ႇထွၵ်ႇတမ်တမ်~ ၶပ်ႉယိုင်ႇဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၄၄) ၵၢမ်ႇလူဝ်ႇသုမ်ၽိူဝ်းတိုၵ်းၽိုၶ်း ၵီႇသင် ၵၢမ်ႇလူဝ်ႇတပ်းမင်ၶိူဝ်ႉပျၶိူဝ်ႉယွင်း ပိၶ်လူလုၼ်ႇဝၶ်းလင်ၵျူဝ်းႁွင်း ထွၵ်ႇ ၺွင်းယမ်~ ၵုသူဝ်ႇ ။ – (၄၅) သွၶ်ႇဝျႇ ၶိုၼ်ႇလႆႇၶိုၼ်ႇတိုဝ်း ၶိုၼ်ႇၵိၶ်ၶိုၼ်ႇၶငုင်ႇ ၵိူဝ်ႇၵုင်ႇၽိုၶ်ၽေႇ ၶူဝ်းလေႇ ငိုၶ်းၶမ်းၶမေ်ၶေႇသွၶ်ႉသိုပ်ႇၵုၼ်ႇတူဝ်းပူဝ်ႇ~ ပိင်းထူၶ်ႇလွင်ၶေႃးဝႆႉယဝ်ႉ။ ။

(႔႗) မိူၼ်ၼင်ႇ မေႃႇငိုၼ်းမေႃႇၶမ်းမေႃႇသၢင်ႇလၢႆထႃႇ ၵိုၵ်းလူၵ်ႈၵမ်ႇၽေႃႇဝႆႉမၼ်ႈယိုၼ်ႈ
ၵိုတ်းၼူဝ်ႇ~ ႁဝ်းႁူႉတင်းၼမ် ။ – (႔႘) ၵေႃႉၵၢၼ်ၵုသူဝ်ႇၵၢမ်ႇတူဝ်း မူဝ်းၼွၵ်းမူဝ်းၼၢၵ်း
ယၢႆးလၼ် ထူပ်းႁၼ်ပိုင်ႈသၢင်ႇပိုင်ႈၶမ်း ၽွင်းၵမ်းၵုသူဝ်ႇသူင်ႇတၢမ်ႇတမ်ႇ~ ၵၢမ်ႇထိုၵ်ႈ
25 ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႙) သထေးမိၼ်ႇတၵၵေႃႈ ၼွႆႈၵိၼ်ၵႃႈသင် ၵုဝ်ႇႁူင်မီးမေႃး
လီၼ်းလေႃးၵေႃႈတင်းၼမ်~ ၽႄတ်းပွၵ်ႈပေႃႇမၼ်ႇ ။ – (႕႐) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၼိုင်းၵုၼ်းၼိုင်းဝၢင်း
မၼ်းလဝ်ႈ မီးငပႉသူပ်းသၢင်ႇသူပ်းငိုၼ်းသူပ်းၶမ်းပေႃႇမၼ်ႇ ထိုၵ်ႈသၢင်ႇမီးႁူႈလိုဝ်ႉၼင်ႇဝႃႈ
ၵၢမ်ႇၵႃႈလၵ်းတၢင်ႇ~ ၽႄတ်းပွၵ်ႈပိၼ်မႃးၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႑) ၵမ်ႈလွႆႈၵၢဝ်ႇတိုဝ်း

ၵဝ်ၶုင်ႈ ၵိုဝ်ႈၵုင်ႈၽိုၼ်လႄႉ လႄႉၷၶမ်ၶႄႉၵူၼ်းၵူႈၵေႃႉၵမ်ႉသိုင်ႈတိုၼ်းမိူင်ႉ~ ၽုတ်း
ပၼ် ။ –   (႑႖) ထၢၼ်ႈပေႃးလိုဝ်ႈၵုင်ဝၼ်းၶိုၼ်း ပူၼ်ႈတိုၼ်းယမ်ႁူဝ် ၵုဝ်လွႆတၢင်းတၢၼ်း
ဝၼ်းလင်ထူးသၢၼ်း ၷမ်ႉလုင်လၼ်~ လႆႈထိူၵ်ႈတေႃႉယဝ်ႉ။   ။

(႑႗) တေႃႉပေႃးလႆႈထွမ်ႉၸြူး ၽြႄးပိၼ်လဝ်ႈၵျေႃးပၼ် လုင်လၼ်တၢင်းလိၼ်း ပိၼ်ၵိူင်း
ပူၼ်ႉယုမ်းတၼ်~ တၼ်ႉၶႄႉၷိလေႉသႃႉ ။ –   (႑႘) မၢၵ်ႈလၢၼ်ႉၽူဝ်ႉလၢၼ်ႉၽုတ်းပွၵ်ႈ
ၵျႃသွၵ်ႈၵုသူဝ်ႉ ၶဝ်ႈပိၼ်ပုၵ်ႉႁူဝ်ႉၵရိယႃႉမျႃတ်ႈထွတ်ႈ ၵွၼ်ၵွတ်ႈၶိပ်ႉပၢၼ်ႉၶႄႉ~
ထိုင်တီႈယိၼ်ၷတ်းၶၶေႃႉယဝ်ႉ။   ။   (႑႙) သိုပ်ႉၶၶေႃႉပုတ်ႉထတူၼ်လဝ်ႈ ၵမ်ႉသဝ်ႈ

လၢၼ်ႇတေႃႇ ၶိုၼ်းၽေႃႇၾေဝ်ၵဝ်ႇ လၢႆၾဝ်ႇလႆႈသၢင်ႈဝႆႉၵၢမ်ႇၵျႈၵုသလႃႇ~ ဝၼ်းလင်၊–
(႔႔) မိူဝ်ႈပၢၼ်ၽြႃးပိၼ်လဝ်ႈ ဝိပတ်ႉသီႇၶၼ်ႉ ယၼ်းမီးပေႃးၵၢဝ်တၢင်းလၢၼ် ပွင်ၵၢၼ်
တၢင်းတၢၼ်း ယိူင်းၵၢၼ်းလေႇတၼ်ႇၵိူဝ်ႇၵူင်~ ထုၵ်ႇလိူပ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
27 (႔႕) ၵေႃႉပိၼ်ပေႃးၵၢဝ်လိုဝ်ႈဝႃႈ ၵဝေႇရႃးလ တႃႇၶၼိုင်ပွင် ၶူဝ်းၶွင်ၵုင်းႁူလ်း ၵိူဝ်တူလ်း
ၵူမ်ႈပွင်းၾင်~ ၵမ်ႇၵျိူၵ်ႈၵမ်ႇလူဝ်ႇယဝ်ႉ။ – (႔႖) ၵၢင်လွၵ်မၼ်းၶူၼ်ႉ ဝူၼ်ႉဝႃႈၶုၺ်ႈလူႇ
ၵၼ်ႇထၵုတိ တီႈၵၼ်ၽြႃးပိၼ်လဝ်ႈသဝ်းယူႇ ပူႇလေႃႇဝႃႈၶင်ႇၶႆႉၵိုင်ႇထိူၵ်ႈပုၵ်ႉႁူဝ်ႇ~
ၵဝ်ၵေႃႉလိဝ်ႁူလ်းဝႃႈၶႆ။ ။ (႔႗) ၵၼ်ထၵုတိလင်ၶႆႉ ၵွၼ်ႈလႆႈၶဝ်ႈပိၼ်တႃႇၶ

ၶိင်းၵဝ်မၢၼ်ႇယႃႉ ၵမ်ႇသမ်ႉပွင်းပႃႇၽၼ်ၶႃႈ ဝႃႈၶင်ႇၶဵဝ်ႉသိၼ်ႈလိၵ်ႈၵုသူဝ်ႇ~ ပူၵ်းၽင်
ယဝ်ႉ။– (႒႐) ၽၼ်ယွၼ်းပွင်းၵေႈၵမ်ႇၽွမ်ႉလႃးလႃး ၶိင်းၵျႃးၵူၼ်းလိဝ်ႈ ၶတ်းယိဝ်ႈ
ယေးတၢၼ်း ယိူင်းၵၢၼ်းၵမ်ႇတၵ်းၵုင်~ ထုၵ်ႇသၢင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႒႑) မူဝ်ႈၶၼ်ႉ ယင်းၵၼ်မီးတင်းလၢၼ်မၼ်း ၵဝေႇရေႃႇလလိူဝ်ႈသိၼ်မူၼ်ၵၼ်
ဝႃႈၵၼ်တၵ်းပွင်လေးတၢၼ်း ယိူင်းၵၢၼ်းသမ်ႉပူၵ်းၽင်~ ၵုသူဝ်ႇ ။ –
(႒႒) ၵူလႆးၵႃႈ ၶိင်းဝေႇရေႃးလၵမ်ႇၽွမ်ႉဝႃႈၵမ်ႇၽွမ်ႉ သိၼ်ႈလိၵ်ႈၵျူဝ်ႈလူဝ်ႇ~ ၵၼ်ဝႃႈ
မႃးၵျူမ်ႈယေးတၢၼ်းၶဵဝ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႒႓) လင်ႇၵျူဝ်ႈလၢၼ်မၼ်းလိူဝ်ႈဝႃႈၵဝေႇရေႃးလ

တုၵ်ႉၶယၢပ်ႇၶ်ၶင်ႇ လႆၵ်ၶင်ႇသမ်ႉၶုၺ်ႈႁူမ်ႈၵုသူဝ်ႇ~ တၢင်းတၢၶ်းယဝ်ႉ။ –
(႒႗) ယၢမ်းၶၶဵ် လၢၶ်မၶ်းၵဝေႇရျေႇလ လင်ႇသမ်ႉဝူၶ်ႉၵွၵ်ႇတျႇၶသေလုႈသွင်လင်
ပူၵ်းၽင်ၵိမ်းၶၢင်း သၢင်းလၢင်းၵုင်ႇသုၺ်သၢၶ်း~ ႁူမ်ႈသၢင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႒႘) သမ်ႉဝျႈၵမ်ႇလႆႈ ၵ်တ်းႁျင်းပွင်းၵၶ် သမ်ႉၵၶ်ပူၵ်းၽင်သလုႈ မီးမုႈႁူမ်ႈယေုႈ
တၢၶ်း~ ယၢမ်းႁူမ်ႈပူႇလျႇ ။ – (႒႙) ၵဝ်တင်းၵ်ဝ်ႈသင်ၸိုၶ်းၶမ်းရတၶျေႇ ၶပ်ႉသုၺ်ႇ
သလုႈတီႈၵျႇတီႈမုႈတင်းသိင်ႈ လေးၵိင်ႈၶႜိုဝ်တုၺ်ႈသပ်ႉပႆႇ ယိၵ်ႉဝႆႇၼ်မ်ႉထုၵ်ႇယွင်ႈ
ႁူႈလွင်ႈပိင်ႇလျႇ~ မေလၢင်ႈပွင်ၵ်တ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႓႓) ၶင်းမၶၼ်းသမ်ႉမီးႁူႉၶမ်းသပ်ႉပႆႉ ယိူၵ်ႈဝႆႉတူဝ်ပေႉ ဢဝ်တင်းၶမ်းတေႉမႄးသုၼ်ႇ ၵၼ်မ်ႉ
ဝႆႉယၢတ်ႇယၢတ်ႈ ဢမ်ႇၵၢတ်ႈၶမ်ႉၶႄႇ~ တူလ်းမ်ၶၼ်ႈလပ်းတၢယဝ်ႉ၊ –
(႓႔) တီႈဢၶၼ်ႁူႉၶမ်း ပေႉၶမ်းသွင်တူဝ် ၵ်ၶၼ်ၵူဝ်တင်းထမ်း ၸွင်းၵမ်းယိူၵ်ႈၵၶၼ်သုၼ်ႇ
လွမ်းၸႄႇ~ လၢၵ်ႇလႆႈ ဢမ်ႇငႆႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ။ (႓႕) ပေႉၶမ်းသွင်တူဝ် သီႇတူဝ်ၵူၵ်းတူဝ်
ဝၢင်းၵူဝ်တမ်းၶွၼ်း တိုဝ်းတွၼ်းပလၢင်ႇၵူင်းသိင် ၶမ်းလိင်သိင်လိင်ၵိုၵ်းလွမ်း ၵိုဝ်ယွမ်း
မ်ၶၼ်ႈလပ်းတႃ~ ယေႃးယွင်းဢွၶၼ်ႇယႆႉ ။ – (႔႐) ၵမ်းမိုဝ်းယၢတ်ႇၶမ်ႉၶွမ်းတဝ်း
ပၢင်းလဝ်းသင်ႇၶႃႇပ်တ်ႇမိုၶၼ်ႇ တူင်ႉတိုၶၼ်ႇပီးၶွင်ႉ မွၵ်ႇၵွင်ႉလႃႇၵလႆႈလီႇ ပႃႇရမီႇတိုဝ်းၶိုၶၼ်ႈ

တေႉၵမ်ႉငႂ်ႈသွၼ်မွၼ်ႉ~ ၽွင်ႇၶေႃႈယေႃးၵႃမ်းတေႉၶႄႈ။ ။ (႕႑) တၢင်တူဝ်ပုတ်ႉထ
တူၶ်လဝ်ႈ မႃးႁပ်ႉတၢင်းလူႉပူႉလႆႉ ၶမ်ၶႄႉၼူဝ်းတႆႉၶၵူႈယိူင်ႈတၢၼ်းသွင်ႉ~ ပေႃးၼပ်ႉ
ႁိုၶ်းႁွင် ၊ – (႕႒) ပုၶ်ႈတႆႉတႆႉၶလူႉတၢၼ်း ၵျႃၶ်းၶိုင်ႈပႃး သၢင်ႉၵၢၼ်းသၢမ်ၽိုၶ်
31 မိူၶ်ၵၶ်ၼတ်းယိူဝ်လေးလေး ဝံႉၵျ်တ်းၵႃယေႃးသတ်ႉထႆႉယွႆႉၼိုင်ပွင်~ လူႉၵၢပ်ႈတေႉယဝ်ႉ။
(႕႓) လင်ႉဝႃႈသတ်ႉထႆႉလေႉတၶႄႉသိူဝ်းသၢၶ်းယဝ်ႉ တၢင်းတၢၶ်းၶမ်လူင်ႁူင်မိူင်း
ၽွင်ႇၵျူဝ်မႃးၶိူင်း ယိူင်ႈမိူၶ်လႆႈၼူဝ်းၼွင်~ ထၢပ်ႈလူႉ ။– (႕႔) လေႉတၶႄႉ သတ်ႉထႆႉၶေႃႈၵျ
တႆႉၶၶေႃႈယွႆႉ ၽိတ်ႈမွၵ်ႉပီႈၶွင်ႉၽၢဝ်သွင်ႉၵျူမ်ႈသႆႉထုလူႉဝႆႈပၢင်မူႉ~ ၽီၶေႃႈပေႃးၵႃမ်း–

ႁူၼ်းၵေႃႈယေႃးၵၢမ်းတေႉၶေႃႈ။ ။ (႕႔) လိူဝ်ႈသိင်သမ်ႉပေႃးၽဵဝ်ထိုင်လၼ်ႉၽေ
ပြမ်ႇမႃႇ တေႇဝႃႇ မၶေႃတ်ႉသႃႇႁူႉပွင်ႇလိၵ်ႈတၢင်းလူႇ~ လိူဝ်းႁူင်ယဝ်ႉ။ –
(႕႗) ၵူႇတီႈလႆႈၵေႃႈ ပိူၼ်ႈဝႃႈသထေးလူင် ၵျင်းတၵႃႇလူင် လိူဝ်ႈႁူင်တိူဝ်းတွၼ်း မီးၽွၼ်း
ၶႃဝ်ႇလူမ်းသူင်~ ၵွၼ်ယွင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႖) ထိုင်ဝႃႈထဝ်ႈယဝ်ႉၶႆၵေႃႈ
ၵမ်ႇမီးတၢင်းပႆၶၼ် ၵႆၶၼ်ၶေႃႈႁၵ်ၶၼ်း ပၢၼ်သႆၶၼ်းႁွင်ႉႁူၼ်းလူင်~ လႃႇၵျႃႇယဝ်ႉ။ –
(႕႕) တူၵ်းတီႈထဝ်ႈၵေႃႈ ပေႃႇလွမ်းၵုသူဝ်ႇ တူဝ်ႁူဝ်ႇယင်းၶိုၵ်ႉ ယင်းတိုၵ်ႉၵူႇၸႂ်ႈသိူဝ်းသႃႇ
ယေႃးၵႃႇၵၢင်ႉပဝ်ႇလွတ်ႈ ၵမ်ႇႁွတ်ႈသေထႃႇ~ ပႆၶၼ်ထဝ်ႈမီးႁၢင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႗႘) တေႃႉပေႃးၵႃၶိူၵ်ႉလသိင်ႈၵႃႉ တေႉဝႃႉမိူဝ်းမူၼ်ႈ ၵုမ်ႉထူၼ်ႈတၢင်းပေျႉ သၢင်ႉတေႃႉ ၵုသူဝ်ႉၶိုၵ်ႉၵၢမ်ႉၵႃႈလေႉသႃႉ~ ၵျေႃလူင် ၊ – (႘႐) ၵၢမ်ႉလိူဝ်ႈယူႉတ်ႈၵၢမ်းၶေႃတ်ႈၶိင်းၽ ၵဝ်လ်ႇသိူဝ်းယဝ်း ၶေႃင်းလဝ်းၵုမ်ႉလူမ်းသူင်~ ပေျႉမူၼ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊

33

(႘႑) ထိုင်ၶင်ႉၵုသူဝ်ႉသိင်ႈဝႆးလႆးလိုင် ထိုင်ထွင်ၶူင်းၵူၼ်း တၢမူၼ်းၶဝ်ႈၶင်ႈတွင်ႉဝုၼ်း ၵူင်~ သၼ်ႉထေႉ ။ – (႘႒) ၵိူတ်ႉတီႈမေးၶေႃင်းသထေးလူင် ပႃႉရျႉၶသီႉ ပႃႉရမီႉ ၵုမ်ႉလွႆႈ ၵၢမ်ႉတၢပ်ႈၵိူဝ်ႉယၢပ်ႉမွႆႈၵျလေႉ~ ၵၢၼ်ၵႃႉၶႆၵူး– ၸိုၼ်းငလႈၶမ်းသၢၵ်ႈၽဝ်လူး ဝႆႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႓) လိင်ႉၵိူတ်ႉတွင်ႉၽေႃၵ်ႈ ပၢၼ်သၢၵ်ႈယင်းၶုမ်ႉ တိမ်ၵုမ်ႉလိၵ်ႉၶၶေႉ

႐ူႉပႃႇၷၵ်ႉၽၵ်ႇမိူတ်ႈတႃႇသေႇ~ ၽၵ်ႇၵေႃးလူမ်းၵုမ်ႈလူမ်းႁူမ်ယဝ်ႉ၊ –
(႘႔) ထိုင်ၼင်ႇယွႆႇမႂ်ႈႁႂ်ႈသုင် ႁူၼ်းၽုင်တူလႆးၵၢမ်း ပၢၼ်ယၢမ်းတိုၵ်ႉမၢဝ်ႇၼုမ်ႇၵွမ်
တွမ်~ ပျႃႇမူၼ်းဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႘႕) ပေႃးလဝ်ႈသမ်ႉဝၢႈ လူဝ်ႇပဵၼ်ၵျူၼ်းယေး
မီးမေးၼၢင်းသွင် ၼိုင်ပွင်ၵွႆးတၢတ်းပွႆး လွႆးလွႆးသမ်ႉမီးလုၵ်ႈလၢင်းႁူမ်~ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇ ။ –
(႘႖) သမ်ႉၼိုၼ်းပုတ်ႈပေႃးၼေႃးၵၢၼ်လႆႈသမ်ႇ သုင်တမ်ႇႁူႉပွင်ႇလိုင်ႈမေႃသွၼ်ႇ~ ထိုင်းၼေႃး
ၵၢၼ်လေးဝႆႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႗) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၵတ်ႉထႃႇရသၵတ်ႉၵျၢင်ႇ လၢၼ်ႇပၢင်ႇပိူင်း
ၵီႈ လိမ်ႇတီႈၼုၼ်မိူင်းၼဝ်ႈၵွၵ်ႇ ပိူၼ်ႈမွၵ်ႇႁူႉလၢင်ႇလိုၼ်ႈၼမ်လွၼ်ႇ~ တၢင်းမေႃ ၊ –

(႙႘) ၶုၼ်မိူင်းသမ်ႉပွႆး ပၼ်မုၼ်ပၼ်သူး မႄးလူးယၢမ်းလႆ ၵဝ်လႆမၼ်းလၢႆး ပၢၼ်ၸၢႆးၶုမ်ႇ
ၵႂၢၼ်းၵေႃ~ တိုၵ်ႉၶိုၼ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႙႙) လႆႈဝႃႈၶုၼ်မိူင်းဝၢင်းပၼ် ထႃႇၶၢဝ်ႇ
တရၵထူး ၵျေးလူးၶုၼ်ၸူင် ၸွႆႈပၼ်သထေးလူင်ၵိုၵ်းဝႅင်း တူလုမ်းယိင်းလွင်ႈတၢင်းမေႃ~
35 ၵတ်ႉၼ်ၶၼ်ႇ ။ – (၁၀၀) ၵႆႉမိူဝ်းၶဝ်ႈၵွၼ်ႇ လၢတ်ႈမွၵ်ႇတူင်ႇပၢင်ႇ လႆႈယၢင်ႇၶိူဝ်းၵမု
တႃႇသၢင်ႈၶမ်ၶၼ်ၶၼ်ႇ~ ၵၢၼ်ဝၢၼ်ႈၵၢၼ်မိူင်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (၁၀၁) ၸွတ်းၶႆယူႇၼႃႇ
လႆႈထႃႇပီၶိုၼ်ႈ ၸွတ်ႈတီႈမိူဝ်ႈၶိုင်ႈထိုင်သူႇ ပၢင်မူႇၶပ်ႉၵုပ်ႇၶေႃႈယႆလိၼ်ၶၼ်ႇ~ ၶင်ႈၸေႃ ၊ –
(၁၀၂) မီးတင်းပုင်ႇၶျေးမေႃၵၢၼ် လၢတ်ႈပၼ်ထဝ်ႈၶုမ်ႇသၢမ်ပၢၼ်ၶင်းလုမ်း ၶိူဝ်းလိၼ်

ၶိူဝ်းသုမ်းလူဝ်ႉႁူၼ်းမေႃ~ တႃႇငၢႆႈဝႃႈၶႂ်ႈ ။ (႑႐႖) ပႃႇၸူႇၼသေီႇဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်းၼႄႉ
ၵိင်းၶၢၼ်းမၼ်းထိုင် ၵိုတ်းမိုင်ၶွၼ်းၶဝ်း ၽေးၵဝ်းလွင်ႈၵိုပ်းယၢၵ်ႈတၵ်းလေႃ~ ႁွတ်ႈသူႇ
ယဝ်ႉ။ – (႑႐႗) တွၼ်ႈတႃႇတေမႃးငၢႆႈလိတ်ႈ ပျႃတ်ႉသၼႄႇ ႁူလ်းလူဝ်ႉႁႃႁွမ်လၵ်ႈၵႆႉ
ယိၵ်ႉၶႃႇဝိႉယွႆႇတူဝ်ႈပိၼ်မူႇ~ ႁွမ်ဝိႉၼွႆးယေးႁူလ်းယဝ်ႉ။ ။
(႑႐႘) မီးမိူဝ်ႈၶိုၼ်ႈၵေႃႈ ၶွင်တေႃႈမီးမိူဝ်ႈၶိုၼ်းလူင်းၼင်ႇၵဝ်ႇ မဝ်ႇလွႆႈႁူၼ်းသဝ်ႇၶၢႆႇလွပ်ႈ
ၵဝ်းသူႇ~ လင်းၵၼ် ။– (႑႐႙) ၵ်ၼ်ႇလၵ်းၵိင်းဝၢၼ်ႈၵိင်းမိူင်း မၼ်းၶိုၼ်းၽၼ်ဝ်ထွင်
တၵ်းမွင်တၵ်းယူမ်း ၽ်ႇၵိုဝ်ၵိုတ်းတူမ်းယႃႇမႃးပၼ်~ ၵမ်ႇလႆႈႁူလ်းၼေႃႈ ။

(၁၀၇) ဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်းတေႃႉ ၵမ်ႈလုၵမ်ႈသုမ်းၵီႈသင် ႁူၺ်းၵူႈႁူၼ်းႁၢင်ၽိတ်းၸွႆး လႂ်းလႂ်း
ၶိူင်ႈၶူဝ်းဝႆႉယွမ်းၶၼ်~ လၢၼ်ႉတၢၼ်ႇ ။ –   (၁၀၈) တၢၵ်းပွႆးၶဝ်ႈပဵၼ် တုၵ်ႉၽိၵ်ႉၵၼ်ႈတၢႆ
ၵိုပ်းယၢၵ်ႈၵေႃႈလႄႈ ၶမ်ၶႄႈၶဝ်ႈၵိၵ်ႈၶမ်ႉငၵ်ႈဝွတ်ႈယွမ်ႈယၢမ်ႈ~ သူၼ်ၸႂ်ႈၶႄးၶဝ်ႈ
37 တၢႆသူင်း ယဝ်ႉၶေႃး။ ။ (၁၀၉) ႁွပ်ႈၶဵဝ်ၽႅၼ်ၵေႃႈ လၵ်းတေႃႈမိူဝ်းၽုၵ်ႈၶဝ်ႈ
ၶမ်ႉၵေႃႈလႄႈ ၶမ်ၶႄႈႁူႈမျူဝ်းလိူဝ်ႉ တႃႈလႆႈၵၢင်းတၢၼ်ႇ~ သဝ်းၵိူင်တႃႉ၊ –
(၁၁၀) ပေႃးထိုင်ယၢမ်းၶၢၼ် ၽူႈလၵ်ႉၶမ်လူင်ၵႃးလႃး ၵႃးဝႃးယႃႈသဝ်းမိုင်~ ၵႂ်ႉၶၼ်တၢၼ်ႈ
လူးတႃႉ၊ ၊   (၁၁၁) ပိူင်ၶဵဝ်သေႃႇႁၢမ်းယၢမ်းၶၢၼ် ၵႂၼ်ၵၼ်ငိၼ်းတုင်း

လွမ်းထုင်းသၢင်ႈၶပ်းၶိုင်~ ၵုမ်ၵူမ်ႈ တိူင်ႇပၢင်ႇ ။ – (႑႑႖) သေၵ်ႈသထေးပႃႇရူႇၶသီႇ လိၼ်ၶၼ်ႇလီႇမၢႆၶပ်ႉ ၶပ်ႉတူလုၺ်းလၢႆထႃႇ မိူၼ်ၵႂၢမ်းဝႃႇလႃႇ ၶေႃႈမွၵ်ႇလၢတ်ႈမႃးတၢင်ႇ~ တၵ်းပွၵ်ႈပဵၼ်မႃးယဝ်ႉၶေႃး။ ။ (႑႑႗) လင်ႇၵိူၼ်ႈၽိူၼ်ငေႃႈႁူဝ်တိုၼ်ႇ ႁူၼ်းမိုၼ်ႇ

ယုပ်းၽွၼ်ႈ တၢၼ်ႈၵႂၢမ်းၵွၵ်ႇပၢၵ်ႇ ႁူႈၽွၵ်ႇဝႆႉ လမ်ႇလွင်ႈတၢင်းထၢင်ႇ~ ႁူဝ်ၵူပ်ႉလႃးၵၼ် ယဝ်ႉ၊ – (႑႑႘) ၽိူၼ်ငေႃႈၶၼ်တၢၼ်ႈလုၶၼ်တၢၼ်ႈတွမ် ၵိပ်းၵွမ်ၶူဝ်းလိၼ်း ၶိူဝ်ၵိၼ်းသုၵ်းဝၢၼ် ၶဝ်ႈသၢၼ်လေးမျူဝ်း တွၼ်းတူဝ်းလုင်ႇမီးၶၼ်~ တႃႇလိၼ်ႉၵႃသၢၵ်ႈ ၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႑႙) ဝႆးၶၼ်ႉၵမ်ႇၵိူင် တၢင်းပဵၼ်ထိုင်ထွင် မိူင်းမွင်ထုမ်းထုမ်း လိဝ်သုမ်းၵႆႈၶေႃး

လႆႈထူပ်းႁၼ်~ တုၵ်ႉၶယၢပ်ႇၶႄႈ ။ –

(႑႑႔) သထေးလူင်ပျႇရျႇၶသီႇၶဝ်ၵေႃႈ လိူၵ်ႈဢဝ်လုၵ်ႈလၢင်ႈၵိူဝ်းၶေႃႈၵေႃႉလိဝ်မၢၼ်ႇယျႇ လိူဝ်းၶၼ်ႉပွႆႇဢူဝ်ႇၸႂ်ႈၵွၵ်ႇပႆႈယေးၵူႇ~ ဢၼ်တီႈၵႆႉမိူင်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(႑႑႕) မိူင်းလူင်ပျႇရျႇၶသီႇ လႆၵီႇလႆၵႆႈ ဢွၼ်ပႆႈၵွၵ်ႇဢူဝ်ႇ ၶမ်ၶႄႇငတႉငတႉ ပေႉလႆႈ ယၢၼ်ၸၢတ်ႇ တၢပ်းၶၢတ်ႇမိူင်းလႃႇတီယူႇသၢင်ႈၵေႇႁျႇ~ မၼ်းၸႂ် ၊ –

(႑႑႖) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၸႂ်ၵေႃႈ ႁူဝ်ၵိုပ်းတၢင်းၵိၼ် ၶိၼ်လႆႈဢၢၼ်းလႄး လႆးလိုင်တၢင်းပိၼ်မီးမႄး ဢမ်ႇၵတ်းလႆႈ~ ယူႇမုၼ်ႈႁူလ်းၶႄႈ။ ။

(႑႑႘) ပေႃးတၢင်ႇၶင်ႈပီသွင်ႁဵင်သၢဝ်း(2020) တၢဝ်းတိဝ်းသၢင်သူင် ႁူင်းလူင်
ႁူင်းလိူင်း မိူင်းပိူင်ႈမိူင်းႁဵဝ်းႁူပ်ႉၽေးမႂ်ႇ~ ယေႃးၵျႇယဝ်ႉ။ –

(႑႒႐) တၢင်းပိၼ်ႇႁူဝ်ႇဝိတ်ႉသိပ်းၵဝ်ႈ ၶဝ်ႈမိူင်းယႃႉလွတ်ႇ လီးပွတ်ႇတပ်းသႂ်ႈ ၵၢမ်ႇလႂ်ႈ
ယူႇပျေႇ ႁွင်ၵေႃႇလုယ်တ်ႉၶွႆႈၶမ်ၶႄႇ~ ႁူင်းၶွႆႈတေႃႇဝႃးတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႑႒႑) ထၢင်ႈပေႃးႁူဝ်မိူင်ႇႁူဝ်လၢင်ႉ ပေႃးၼၢင်ႉငိၼ်းထွမ်ႇ တေႃႇသွမ်ႇတေႃႇႁေႃး ၵေႃႈဝေႃႈ
ၵွင်ႇယိုႇ ႁူပ်ႉသိုႇၽေးၽေႁူႈလွင်ႈယေႃးၵျႇ~ ၶိုင်းလူၵ်ႈႁဝ်းထင်ယဝ်ႉ၊ –

(႑႒႒) ၵမ်းၶႅ်ႉပထမပရိတ်ႉသေႇတေႃး ပေႃးႁေႃးယၢဝ်းႁိူင် ႁူဝ်လိူင်ႁူင်းထွမ်ႇႁူင်းငိၼ်း

ၵႂၼ်းၵိၼ်းၵႂၼ်းၵိၼ်းယူႇတၢင်းလင်~ ၽေႃတ်ႇပၢႆႈ– ၸုေးလိၵ်ႈမၼ်းၵမ်ႇၵိၼ်ငၢႆႈ–
ၶၢၼ်းၼႆႉ ၸဝ်းပိၼ်ႇၸဝ်းလၢႆႈ ၵမ်းၼိုင်ႈၵႂၼ်ႇတုႉ၊ ၊

သူၵိူၺ်း သူၶေႃး

သုထု သုထု သုထု

တွၼ်ႈၼိုင်ႈသုတ်းယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈသွင်

(႑) မူဝ်ႈၵႆႈၵၼ်ၼိုင်ႈဝၢႆးမွင် ၵၼ်သွင်ၼိုၼ်းတၼ်း ၵျၢင်ႈၵျၼ်းၶပ်းမိုင် ပၼ်ထိုင်ငိၼ်းတုင်း ပျႈလုင်းၼင်ႈသဝ်းထင်~ တွင်းၶျႈထမ်ႉမျႉ ။ – (႒) တြူးလဝ်ႈၶဝ်ႈလိုဝ်ႈ တျႉၼေ လူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသျူႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈပႆးၸေႉ သၢၵ်ႈသေႉၶပ်ႉမွၵ်ႉၶိုႈလင်ႉၵျႉ~ ၵျ်တ်းၶျႈ သိၼ်ၵိုၼ်းၶျႈၶေျး။ ။ (႓) လင်ႉၵျႉၸီႉလျႉ ၵေးလီႉသြူႉတ်မ်ႈၵွၵ်ႉ ၶိုၼ်းမွၵ်ႉ သွၼ်သင်ႉ ၵျႈၼင်ႉၵျူႉပွင်ႉလ်င်ႈ သိုပ်ႉထ်င်ႈၼမ်ၼျႉ~ မိးတပေးၼမ် ၊ –

(႔) ၶျႈၵျဝ်းလ်ဝ်းဝၼ်းပႆၵမ် လပ်းလမ်တူၼ်သိၼ် ၸုင်းမိၼ်တီႈတွင်း မူင်းယၢင်းႁျင်းလင်

လိမ်သင်ၵိၼ်းမူး တြူးၶေႈလင်ႉၵူႉယိပ်းၵမ်~ ပၢၼ်သၢၵ်ႈသိပ်းသီႉသိပ်းၵျူႈၶၼ်ႄ ယဝ်ႉ။
(၄) ပိုင်ႈၽုင်းမုၼ်လီ ဝၼ်းပီမႂ်းပိၼ်မေလိၵ်ႈမေထမ်း ၵျင်းတမ်းတီႈႁူၼ်းဝႆႈႁွမ်းယမ်~
မူႉလေႈမၵျူႉဝၢၼ်ႉ ။ – (၅) ၵျေႊလိၵ်ႈတၢ်မ်ႈလိၵ်ႈ သိၼ်ႈလိၵ်ႈဝူႉသၶေႉ ပုၼ်ႈတူႉ
ၽေႉသူႉ သူႉသၶေႉၶပ်ႉမွၵ်ႉလၢတ်ႈတိၵ်ႉထၢၼ်ႉ~ ပိၼ်တူၼ်ႈလွင်ၵၢၼ်းၶူႈယဝ်ႉ၊ ၊
(၆) လင်ႉဝူႈတၢ်မ်ႈၵွၵ်ႉ တူႉၶလူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသရူႉၵၢမ်ႉယၢၵ်ႈထမ်ႉမူႉ လင်ႉၵူႉၶပ်ႉသွႉ
ၶေႈ လၢႆတၢၼ်ႉ~ လွမ်းပိုင် ၊ – (၇) ၵူႈပေႉၶုၼ်သိၼ်ၶၢင်းထမ်း လိုမ်းယမ်းသွၶၢဝ်
ၶၢဝ်းယၢဝ်ၵဝ်းပွင်တၢင်းတၢၼ်း ၶိပ်ႉပၢၼ်းယူႉလွႆးၵိုင်~ ပိၼ်သိၼ်ႈတၢင်းၵွတ်ႈၶူႈၶေႈ။

(႙) လင်ႇလႆႈတူလ်းၽိုၼ်တူလ်းၵျၢမ်း ၶပ်ႉတၢမ်းတင်းၶမ် ယိပ်းၵမ်ၶိုၼ်းပျူး တြူးလဝ်ႈ လွမ်းပိူင်~ တႆႇၶသေၢၵ်ႈသေႈ ။ – (႑႐) ပေႉဝႆႈၵမ်ႈႁူႉ ႁူဝ်ပိၼ်တႆႇၶၵွၼ်လူႉ မိူဝ်းႁူဝ်ႈၵပေႈ သၢၵ်ႈသေႈသႆႇတၵမွၵ်ႈၶႆႈပိၼ်းတေႈ~ ၵၶယၢမ်ႈမီးမႆးၶၶေႉၶေႆး။ ။

(႑႑) လင်ႇလႆႈၵဝ်ၶိင်းထမ်ႈမပတ တွၶ်ႈမလဝၢၵ်ႈလူၵ်းၵွၵ်ႈ ၼၶမွၵ်ႈၶူဝ်းတႆႇၶ ၵမ်ႈသဝ်ႈသၢၵ်ႈသေႈ~ မီးမႆး ၊ – (႑႒) ၶူဝ်းၵၶသထေးမိၶ်ႈတၵမီးၶၶေ ထူပ်းႁၶ်ၵွၶ် တၢင်း ၶိၶ်းၵၶသၢင်းလၢင်း မွၵ်ႈပႆးပျူး~ ႁူၶုမ်ႈႁူထဝ်ႈၶႆႈၶေႆး၊ ၊

(႑႓) မူဝ်ႈၵႆႈထိုင်ထွင် ၶူဝ်းၵၶမိူင်းမွင်လဵဝ်သုမ်း ၶုၶ်လုမ်းလုတ်ႈယွမ်းတြူး~ ၵမ်ႈမၢၶ်ႈ

ယဝ်ႉ။ – (႑႓) လင်ႇၵူၼ်း ဝၢၼ်ႈသုၵ်ႉမိူင်းၶၢမ်ႇ ပိၼ်ၵၢမ်ႇၵၢပ်ႈပႃႇပမၢပ်ႇမိူၵ်ႈၽေးၸၢၼ်ႇ~
ထူပ်းၺႃႉလႆႈမိဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႔) တေႉလတၢင်းပိၼ်လႆႈထႃႇ ယေးၵႃႇမႃးတဝ်ႈ
ၶဝ်ႈၶမ်ႉယၢပ်ႇၽိုတ်ႇ ၵိုတ်ႇၵဝ်ႇၵွင်ႉယၢပ်ႇမႆႈလႆႈတၢၼ်ႇ~ ထူပ်းၽေးယဝ်ႉ၊ –

(႑႕) ၵိၵ်ႇလူလ်ႈၽူႈလၵ်ႉႁူၼ်းလူၼ် ၵၢင်းၶူၼ်ၶူဝ်းလမ်ၽိုတ်းၽိုတ်း ၵိုတ်းတၢင်း
သွၼ်းၶၢင်းၵျမ်ႇၵယေး~ ၺႃလၵ်ႉလွမ်ၶိူင်ႈပိူၼ်ႈယဝ်ႉ၊ ၊
(႑႖) မိူဝ်ႈၶႅၼ်ႉသထေး သင်ႇသွၼ်ၵျွၼ်လီ ႁူဝ်ၶီမိူဝ်းလိူၼ်း ၶမ်းငိုၼ်းငလႈၶူဝ်းၶိူင်ႈ
ပွင်မေး~ ၵူၼ်ႈသိူင်ႇ ။ – (႑႗) ယႃႇပေၶိုင်ႈၵိူဝ်ႈ ႁူၺ်ႈမိူဝ်ႈႁူၺ်ႈသႃႇ ႁူဝ်ၵၢၼ်လူၼ်ပႃႇပ

မၢပ်ႇမိူၵ်ႈၶမ်ႇလိူင်ႇ~ မႃးၶဝ်ႈလူၺ်ႉႁဝ်းၶႄႉၶႄႈ။ ။ (၁၈) ၵိူၵ်ႇလူလ်ႈၶဝ်ႈၶမ်ႉ
တၢင်းၵိၼ်ၶမ်းငိုၼ်းၵုၵ်ႉလၢႆႇ ၽိူၼ်ႈၵူႈသိမ်းဝႆႉ ၵွတ်းၵႆႉယၢႆႇၶူၵ်ႇ သုင်ႇမူၵ်ႇငလႈသုင်ႇၶွင်ႉ
သိမ်းသိူင်ႇ~ ၶိုင်းလိၼ် ၊ – (၂၀) ၵွတ်းၶႄ ၵၢဝ်ၵိၼ်လွႆးလွႆး ယူႇၽိူၼ်ႈမ်ၶၼ်ႈၽွႆးလွမ်း
ပၢၼ် ႁူၼ်းမီးပေႊပၼ်ႁူၼ်းၸၢၼ်တင်းမိူင်း ႁူၼ်းလိူင်းၵမ်ႇမီးသိၼ်~ ယိုင်ႇတူဝ်ႈ ႁူႈလူဝ်ႈ
မႃးယဝ်ႉ၊ ၊ (၂၁) မွင်းၽိူၼ်ႈဝၼ်းၶမ်ႈႁၢတူၵ်း ပေႊမူၵ်းႁူးလိၼ် ၵိၼ်းၶိၼ်လိူဝ်ၵွင်း
ႁူၼ်းလူၼ်ႁၢတၢင်း သၢၼ်ႉတၢင်းၵိၼ်– လိူဝ်းမၢၵ်ႈယူႇသႃႇယဝ်ႉ။ –
(၂၂) ထွမ်ႇလူ ပေႊဝႃႈဝၼ်းၶမ်ႈ တီႈတမ်ႈၵူၼ်းႁွင်ႇ ပိူၼ်ႈမႃးလၼ်လွင်ႇမတ်ႉတူပ်ႇၶၢၵ်ႈ

ၵႃသၢၵ်ႇၶၼ်ႈထၢႆႇ~ ၼွင်ပိူၼ်ႈၵိူဝ်းဝၢႆႈၶဝ်မီး ၶၶိင်ႉယဝ်ႉ။ ။ (၇၂) လၢင်ႈဝၢႆႈ ၵၢပ်ႈမိူင်း ပၢႆႈပ တုၵ်ႉၼယၢပ်ႈၶၼ်ၶၼ်ႈ မၶၼ်းၵ်ၶၼ်ႈမိူၶၼ်ၶၼ်ႈမိူဝ်ႈလၢင်ႈၶၼ်ႉမ်ၶၼ်ႈမၢႆႈ~ ငိၶၼ်းၵုင် ၊ –
(၇၃) သဝ်းသေတီႈလွႆ ၵိူဝ်လႆႈလူမ်လွႆလူမ်ၶေႃး ပေႃးၵႃၶၼ်ယၢမ်းယၢင်ၶၼ်လိူၵ်းၶိူၼ်း ပိူၼ်ႈ
47 တိူၼ်းတွႆႈၵိူၼ်းလၢင်~ ၵျၢႆလိၵျၢႆလ်တ်ႈၵျဝ်းယဝ်ႉ၊ ၊ (၇၄) တၢင်းၶီတုၵ်ႉၶေႃး သၽေႃး ၼူင်းၵၢင် လၢႆပၢင်တိူၼ်းလၢႆး မီးမၢႆးယဝ်ႉသ်မ်းယင်~ လ်မ်မိူဝ်ႈႁွၶၼ်ႈႁွၶၼ်ႈ ။ –
(၇၅) ၵျဝ်းလူဝ်ႈၵၢဝ်လၢၶၼ်ႈတူလ်းဝူၶၼ်ႉ ၼူၶၼ်ႉလွမ်းထမ်ႈမၢႆႈ မၢၵ်ႈတၢပိင်ႈလၢႆႈၵျူႉပွင်ႈလၢတ်ႈ ယၢႆႈၵၢတ်ႈမေႃသွၶၼ်ႈ~ ပွင်သၢင်ႈၵၢၶၼ်ထမ်းၵၢဝ်တၢႆႉ။ ။

(၇႗) မိူၼ်ၶဝ်ႇ သထေးမိၼ်ႇတၵဝၼ်းႁွၼ်ႇ မေႃသွၼ်ႇလွမ်းၵၢပ်ႈ ၸုႈပေႃးထုၵ်ႇၵၢပ်ႈ
သၢင်ႇတေႃႇ ငၶၽေႃႇပီႈၵိၵ်ႇၶွင်ႉပွင်ႇလႅင်ႈယုၺ်ႇၵွၼ်ႇ~ တင်းလၢႆ ၊ –
(၇႘) ၸုႈမေႃယူႇၵိၼ် ယႃႇပေလိုမ်းသိၼ်လိုမ်းထမ်း ၵမ်းၵမ်းမိတ်ႉတႃႇသူင်ႇဝၢင်းၶၢႆ~
ဝူလႅဝ်ႇဝၢၵ်ႈ– သပ်ႉပေႇသတ်ႉတႃႇ ၵၢင်းၵၢမ်ႇဢီယၢၵ်ႈတႃႉၶေႃး၊ ၊
(၇႙) ၸိတ်းၶၶေၼ် လိမ်ၵၼ်လုၵ်ႈလၢင်းၶေၢင်းမေး ၸူၼ်းယေးသဝ်းထင် တၢင်းၵိၼ်
လိူဝ်းၽင်ပေႃးယွမ်း တူလႅဝ်းလွမ်းထၢၼ်ႈမူတ်းၸၢႆ~ ၵမ်ႇၵျၢၼ်ႇ ။ –
(႘႐) မီးတႃႇဝၼ်းၶိုင်ႈ ၶေၢင်းမေးသထေးတူမ်ႈၶဝ်ႈၽၵ်းမိ၊ လိၼ်ႇလိႇၶပ်ႉလွတ်ႇတူဝ်ႈ

လႆၢတၢင်ႉ~ တေဢၢင်ႈၵိင်သုင်းယဝ်ႉၶေႃး။ ။ (႔႑) ၶဝ်ႈသုၵ်းၽၢၵ်းသုၵ်းတႃႇၶိင်ႉ
ပိင်ပွၵ်ႈၵမ်းလိင်းယဝ်ႉၶႃႈ မွၵ်ႇဝႃႈသထေးၵွႆႈမႃးၵိင်ယူႇ ပၢင်မူႇၽွမ်ႉၵူမ်ႈတီႈတၢင်းမၢင်ႇ~
သုင်းဝၢင် ၊ – (႔႒) လိူၵ်ႈလိူၵ်ႈၵုသူဝ်ႇလုင်လင် သမ်ႉၶိုင်းထူပ်းႁၢင်ပတ်ႉလေႇၵ
ပုတ်ႉထႃႇၵႁၢင်း မီးလွႆသိူဝ်းသၢင်းဢမ်ႇလွႆးယၢင်~ ဢဝ်လူႇတူင်လဝ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႔႔) သထေးဝူင်ႉဝႃႈ လၢတ်ႈၵွင်ႇဝင်းလင် လီမ်သင်ၵုသူဝ်ႇဢမ်ႇႁဵင်း လၢတ်ႈၶိင်ႉ
လင်ႇလႆႈမႃးႁၢင်ၵၢပ်ႈပၢင်ၽၶင်းတၢင်း ႁႆႈၶင်ႈပၢင်~ တုၵ်ႉၶယၢပ်ႇၽိုတ်ႇ ။ –
(႔႕) ၶဝ်ႈၽၢၵ်းတႃႇၶိင်ႉ ပေႃးဝႃႈၵဝ်ၵိင် ၵူလ်းဢၢင်ၵီမ်ႇလႆႈဝင်းၶိုင်ႈမၢင်ႇယႃႇ ပေႃးဢဝ်

ၵ်တ်းပ်ၶ်တႃႉၶ ႁူႈၸေဢမ်ႉယႃၵ်ႈ လူဝ်ႈဢသႃၵ်ႈတၵ်းပိုတ်ႉ~ လီၼိုၶ်ႈမိူဝ်းလိုၶ်း
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (ʎɐ) ၸွၶ်းလီတႃႉၶ ႁူႈၸေလႆလႃတ်ႈၵမ်ႉၸႄႉ တၵ်းလႆႈသိူဝ်းသႃႉ
တ်မ်ထူၶ်ႈ ယူႉမူၶ်ႈလႃမ်ႉပျႃႉ ၵႃၶ်ၵေႃႉၸေးၵျႆႉလဢမ်ႉလ်င်ႈဢမ်ၵိုတ်ႉ~ ၵိူဝ်လႆႈ
50 ထူပ်းထ်င်ႈသေပႃၶ် ၊ – (ʎ੫) သထေးပူၶ်ႉၶ်ႈၵႃင်လွ် သတ်ႉထႃႉလေႉတၶႄႉ
ၶႃဝ်သွ်ပိူင်းလ်င်း ဢ်ၶ်ၵ်င်းလေႃးမၵျႃႉၵုသူဝ်ႉတ်မ်လီ မွင်းပူၶ်ႉၸေးၶီသႃင်းလႃင်း လင်ႉလႆႈ
ၶွမ်းတူဝ်ယွၶ်းပႃင်း လဝ်ႈသင်ႉၶႃႉသုင်းဝႃၶ်~ တႃႉၶဝ်ႈၶၶေ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊
(ʎZ) ၶင်ႉၵႃႈ ၶေႃးသထေးၵ်ၶ်းပၶ် ပိူင်ဢၶ်ပုၶ်ႈမၶ်းတၵ်းၵိၶ် ဢဝ်လူႉတူၶ်သိၶ်

ရျႃၼ်း ၵၢပ်ႈတၢၼ်းလဝ်ႈၵိုဝ်လုတ်ႈၵႂႃးယၢၼ်~ ၵျႉရဝ်ပူႉလႄႈယဝ်ႉ။ –
(႔႗) မိူဝ်ႈၶၢဝ်ႇ ၶၢဝ်းသထေးသမ်ႉၼိုၼ်းႁၢၼ်မုင်ႈ မၢၼ်းၵျေႈသတ်ႉထျႈၵိူဝ်ႈႁူင်ႈၼိုင်ႈလူႉ
ပူႉလျႈ သွမ်းတျႈၶၢဝ်ႉၵိုင်ႉထိူၵ်ႈ ႁဝ်းႁူမ်ႈၵၢၼ်ပျေႈ~ ယွၼ်းၵၢၵျူဝ်းႁိူင်း– ၼွင်ဝျႈၽူဝ်ႁၵ်ႉ
51 မေးပိူင်းၵၢၼ်ၶေျး။ ။ (႔႘) ၶဝ်ႈၽၵ်း ပုၼ်ႈတၵ်းၶၢဝ်းသထေးတေၵိၼ်ၶၢဝ်ႇၵျေႈ
ၼွင်တေျႈၵၢဝ်လူႉပူႉလျႈ ပတ်ႉလေႉၵပုတ်ႉထျႈ ႁူမ်ႈသျႈထုၵၢဝ်ႉဝိူႈၵုင်ႉတေျႈ~ ယွၼ်းပူၼ်ႉ
ၽေးၶိၼ် ၊ – (႕႐) မိူဝ်ႈၶၢဝ်ႇ လုၵ်ႈၵၢဝ်ႈလုၵ်ႈလၢဝ်း ၶၢင်းထၢဝ်းၵၢင်လွႆ ၶၢဝ်သွႆမိူၼ်ပျေႈ
မိူၼ်ငမႈၵျေးလူး တူလုမ်းလူးသိူၼ်ႈလွႆလၢင်ႉၵတ်းယိူၼ်~ မျႈလူႉမိူၼ်ႈပျေႈမိူၼ်ငမႈ

မၼ်းယဝ်ႉ၊ ၊ (႘႑) မီးထႅင်ႈလုၵ်ႈပႂ်ႉတူဝ်ၶၢဝ် ၸၢင်ႈလီမိူၼ်သၢဝ်တွၼ်းၵေး ၼႆႉၵေႃႈ ႁူဝ်ၽေးဝၼ်းပၢၼ် လင်ႇလႆႈသူပ်းလီသဵင်ဝၢၼ်မႃးႁွမ်း မိုဝ်းၸွမ်းယုၵ်ႉၶိုဝ်းတႃႈၸဵတ်းပဵၼ်~ ပိၼ်ႇတပႃႈတၸူမ်ႈလူႇ ။ – (႘႒) မီးထႅင်ႈၶႃႈလႂ်ႉပုၼ်ႇၼ ႁႃႇရဝမႃးႁူမ်ႈႁွမ်းတမ်ႇ လၢႆသမ်ႇၶဝ်ႈၽၵ်း ပုၼ်ႈတၵ်းမၼ်းၵိၼ်ၼၼ်ႉၵေႃႈ ၸွင်တေႃႈၶၢဝ်လူႇထၢပ်ႈလႂ်ၽြူႇ~ ၶဝ်ၸူမ်ႈယွၼ်းသူး တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႓) လၢတ်ႈလႂ်ပၢၼ်လႂ်သေၵေႃႈ ယႃႇၸႂ်ႈထူပ်းထႅင်ႈ ၽေးၶိုပ်းၽေးယၢၵ်ႈလၢႆထႃႈ ၶေႃႇလႃႇၽၵ်းၶဝ်ႈ ၶိၵ်ႇလူလႃ်ႈၽေးသဝ်ႈဝၢၼ်ႈလုမိူင်းမႃႈ ယေႃးႁႃႇလွင်ႈတၢင်းလၶိတ်ႇၸွင်ႈၽေးမူႇ~ တင်းၼမ်တင်းလၢႆ ။ –

(႔႔) ၵႂ်ႈလႆႈယူႇလူလုၺ်ႈ တူဝ်ၵတ်းယဵၼ် လုၵ်ၵတ်းယဵၼ် ၵၢင်းၶီၼ်ၽေးမျူဝ်း ဢၵျူဝ်းႁဝ်းပွင်
ၶူဝ်းၶွင်ၶွင်းႁိုၼ်း ႁိုၵ်းပိုၼ်းယႃႇမီးႁၢႆ~ ႁူႇၶေႈ– မူၼ်ၶဵင်ႇႁၢမ်းဝႃႈၶႃႈၶေႃး၊ ၊
(႔႕) ဢုၵ်ႉလႃႇငိုၼ်းၶမ်း သမ်ႉဝႃႈဢၵ်တမ်းလႃႇၵပၼ်လႆ လွမ်းသႆႁူၼ်းၶမ်ႉႁူၼ်းႁိုၼ်း

ဝၼ်းၶိုၼ်းတၢမ်ႈတွင်းမႆ~ ဢမ်ႇသိင်ႈဢမ်ႇၶၢတ်ႇယဝ်ႉ။ –
(႔႖) သမ်ႉဝႃႈႁူၼ်းယူႇ လမ်ႇပူႇတင်းသိင်ႈ ပတ်းၵိင်ႈမႃးၵိၼ်မႃးဢဝ်လႆထႃႇ ၶမ်ႉၶႄႇ
ပၼ်ႁူႇလေးႁူႈၵေႃႉယႃႇသိင်ႈယႃႇထၢတ်ႇ~ ၶိုၼ်းၵႂ်ႈၽုတ်းမႃးၶႃႈၶေႃး။ ။
(႔႗) ဢမ်ႇဝႃႈၶဝ်ႈသုၵ်းၽၵ်းသုၵ်းထူၵ်ႈသိင်ႇ ယိုၼ်ႈမိင်ႇပၼ်ၵႂ်ႈ တီႈလွႆႈၶမ်ႉၶႄႇ ပၼ်ႁူႇ

ယဝ်ႉယႃႇသိင်ႈယႃႇၼၢတ်ႇ~ ၼိုၼ်းၵူၺ်ႈမၢၼ်းတိၵ်ႈ ၊ –   (႓႘) ပုၼ်ႈတႃႇႁဝ်းၶႃႈပေႃႈမႄႈ

လုၵ်ႈလၢင်ႈသီႇၵေႃႉႁႃႈႁူၼ်း ၶႄႈၶိူၼ်းမူၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႇ လၢတ်ႈလွင်ပၢၼ်လွင်ယူႇႁူမ်ႈလွမ်းၵၼ်

မူၼ်ႈမူၼ်ႈသိုဝ်းသိုဝ်း တင်းလိုဝ်းၶင်ႇမိူမ်~ ၼပ်ႇၼၢင်ႈ– မိူဝ်ႈၼႆႉမိူဝ်ႈယၢင်ႈၶႃႈၶႄႈ၊   ၊

54 (႓႙) လၢတ်ႈလွင်ပၢၼ်လွင်သေၵေႈ ၵူၺ်ႈထူပ်းၵူၺ်ႈလႃး ႁဝ်းႁႃးပေႈမႄႈလုၵ်ႈၶႄႈၶိူၼ်းၵၼ်လိူဝ်

သႂ်ၼ်ဝ်တၢင်းပိၼ်း ဝၼ်းလိၼ်းႁၵ်ႉႁိမ်းတိၵ်ႈ~ ယႃႇၸႄႈယႃႇပွႆႇ ။ –   (႔႐) လုၵ်ႈပွႆႉႁၵ်ႉၶင်ႇ

လုၵ်ႈသၢဝ်ၵေႉၶႅဝ်ႉၶင်ႇၵဝ်ႇ လုၵ်ႈလၢင်ႈႁၵ်ႉၶင်ႇလၢၼ်ၵွၼ်ႇ ၼၶမွၼ်ႇႁူမ်ႈတိုင်ႇ မၼ်ႈၼိုင်ႇ

ႁုသူဝ်ႇႁူႈၸဝယႃႇၵၢတ်ႈသႂ်ၶွႆႇ~ ႁဝ်းၶႃႈသူးတွင်းၶႃႈၵေႃႈ။   ။

(႔႑) မိူဝ်ႈၶၶေၼ်ႉတူၼ်မျၢတ်ႈသင်ႇၶႃႉ ပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထႃႉၶမ်းလဝ်ႈ ႁပ်ႉၶဝ်ႈလွင်းလူႇ ပူႇလေႃႉ ၶိုၼ်းၽေႃႉဝႃႉလၵလၢတ်ႈလွင်ႈ ယုၵ်ႉယွင်ႈလူမ်းၽွႆႇ~ တၢင်းလီ ။ –

(႔႒) ၵိသိတမ်ႇ ပၶီတမ်ႇ တုမ်ႇႁမ်ႇ ၶိပ်ႉပမေႇဝ သမိၼ်ႇသတု ၶင်ႇၵျႈၵၢင်လွတ်ႈမွင်း သူးတွင်းမိဝ်းလ ပိင်းလိူဝ်သေၵမ်း ၵၢမ်းၶမ်းလၢင်ႇပိူင်းသီ~ ၵၢဝ်ႇလၢတ်ႈပၼ်ယဝ်ႉ။ ။

(႔႓) လဝ်ႈမျၢတ်ႈပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထႃႉ လင်ႇၶိုၼ်းမိၼ်ၵျႃႉလွႆသုင် ၵွၼ်ႈၶဝ်လုမ်းၽုင်ႁၼ်လွမ်း ၵိုဝ်ယွမ်းတီႈလိူဝ်ၵိုဝ်ႈသၢၼ်းသီ~ လိုၼ်ႈပၢင်ႇ ။ –

(႔႔) ႁၼ်တင်းလဝ်ႈမျၢတ်ႈ ပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထႃႉ ၵဝ်ၶဝ်ႈၶိုၼ်းလူႇရႁၢၼ်းတႃႇႁႃႈပၢၵ်ႇ တမၢၵ်ႇလေးပိႇတိၼ်တ်ႈ

သၢၵ်ႈ ပိူင်းလၢင်ႉ~ သျႉထုလူမ်းသိူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႔) မိူဝ်ႈၼၼ်ႉပေႃးဝႃႈ ၵၢင်ဝၼ်းတိၼ်ႈလႆႈ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလိူဝ်းၶဝ်တွင်ႉမႆႈၵူၼ်းၼၼ်ႉ လိုၵ်ၼ်ႉၵူႉၼ်ုႈမွႆႈတမ်းတၢင်ႉ~ လပ်းၼွၼ်းယဝ်ႉ၊ – (႔႕) လၢင်ႉၵူၼ်ႈလုမ်းၶဝ် လပ်းသေႁၢင်းၽိုၵ်ႁၢင်းမၼ်း ၵၢင်ဝၼ်း လၢႆႉထိုင်သူႉလိူဝ်တွၼ်း~ မိင်ႉၶမ်ႈမႃးယဝ်ႉ၊ ၊ (႔႖) ပေႃးဝႃႈသထေးတိုၼ်ႉလုၵ်ႉ မႃးသေ ႁႃတေသွၵ်ႈႁိၼ်ၶဝ်ႈလိူဝ်ၵိတ်းၵွတ်း ပိတ်းပွတ်းလၢတ်ႈႁၢမ်းယွၼ်း~ ၽေႉရိယႃႉ ယဝ်ႉ။ – (႔႗) ပၢၵ်ႉဝႃႈ ၼေႃးသထေးရႃး ၶဝ်ႈၼ်မ်ႈလပ်းမေႃႈလပ်းဝၢၼ်ႉ ႁိုင်ႉတၢၼ်ႉ ၵိတ်းၵီႈ ပီႈမၼ်းၼ်ႈႁိၼ်ၼ်ၼ်ႉၼေႃႉ လၢမ်းႁႃႉႁႃသူႉၶူတ်ႉမ်ၼ်ႉၵူၼ်ႈလႆႈထႃႉ~ ၼွင်ပိူဝ်ႈၵိုပ်းဝႆႉ

တင်းဝၼ်းယဝ်ႉၶႄႈ။ ။ (႔႙) ၶဝ်ႈသထေးလင်ႇၵူႈၾုၺ်ႇမေႈ မၢၵ်ႇတၢင်ႇႁၼ်
လေႃႉထူးလၢၵ်ႇ ၶဝ်ႈၽၵ်းမိူဝ်မၢၵ်ႇသတ်ႉတူဝ်ႈတႃႈၶမ်ၶႄႇ~ တူၺ်းႁၼ်ယဝ်ႉ၊ –
(႕႐) လင်ႇၶိုၼ်းလၢတ်ႈငၶိူင်းသထေး မေးၶေႃင်းသူပ်းဝၢၼ် ၶၢၼ်လိၼ်လုၵ်ႈလၢႆး မႃးၵိၼ်
57 ၽဝ်ငၢႆးၶိူင်ႇယၢမ်းၶႄၼ်~ ပျေႃႉမူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႕႑) ပႃးတင်းလုၵ်ႈပွႆႉ ၶႃႈလွႆႉ
ၵျူၼ်းလင် ၵျိုဝ်ႁွင်လိၼ်းလႃး လွမ်းလူလၺ်ႈၽွၼ်းလီမီးမႃးၵျူမ်ႈထူပ်းႁၼ်~ တႃႇၶသေႃၵ်ႈသေႇ
ယဝ်ႉ။ – (႕႒) ၶဝ်ႈၽၵ်းၶဝ်ၶႄၼ်ႉ ၵိၼ်ၵူႈပွၵ်ႈလွႆသေၵေႈ တိုၼ်းတေႃႈၵမ်ႇယွမ်း
ၵမ်ႇပဝ်ႇ ယၢမ်းၽဝ်ႇမိူဝ်ႈၶိူင်ႇၶႄၼ်ႉလၢၵ်ႇလၢႆႈၵမ်ႇၵေႃႇ~ တိၼ်မေႈတိၼ်ၵူဝ်းဝႆႉယဝ်ႉ။

(႑႗) လင်ႇသမ်ႉမွၵ်ႇၺႂ်ႈပီႈၼွင်ႉလၢႆလီႇ ၵမ်ႇထီႇလႃႇၵ ထႃႇၼရူႈတီႈၽိူဝ်သူႇ ပွင်ၵိုတ်း
တၢင်းလူႇယိုၼ်ႈမ်ၼ်ႇၺႂ်ႈတႃႇသေႇ~ သုတ်းဝၼ်းသုတ်းၼႂ်ယဝ်ႉ။ –
(႑႘) ၼဝ်ႈၽၵ်းၼဝ်ၼၼ်ႉ ၵမ်ႇယွမ်းၵမ်ႇၼူင် လိင်ႉလိုဝ်ႈၽူႈယႂ်ႇႁူၼ်းလူင်တင်းဝိင်း
58 တူလုၼ်းယိင်းလွတ်ႇမၼ်းၽႂ်~ ႁူႈၵေႃႉႁူႈတီႈတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႑႙) လင်ႇၺႂ်ႈပိၼ်ပွႆးဝၼ်းၼႂ် ၼဝ်ႈၽၵ်းၼမ်လႂ်လႃႇၵၽေးလွၼ်း ႁူၼ်းယွၼ်းႁူၼ်းၽၢၼ်
ႁူၼ်းၵၼ်ထၢမ်းၵၢၼ်လေးမျူဝ်း တွၼ်းတူဝ်းႁူႈမိူင်းလႂ်~ မႃးႁွတ်ႈၵဝ်ႇမႂ်ႇ ။ –
(႑႑) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈတင်းၵၼ်တီႇပႃႇ ၵေႃႇလႃႇၵျမ်းလွတ်ႈ လင်ႇၺႂ်ႈၽိူဝ်ႁွတ်ႈတီႈႁိူၼ်းသထေး

ပႃႇရႃႇၶသီႇ၊ လၵ်ႉၶင်ႇလီႇၵပ်ႉတႃႇၶဝ်ႈၶမ်ယႂ်ႇ~ ၽႂ်ႇဢေႃႈပေႃးၵၢမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(၄၆) ၶဝ်ႈၽၵ်းၶဝ်ၶေႃႉ ယွၶ်ႉပိုဝ်ႈၽုင်းမုၶ်ႁုသူဝ်၊ ႁႃႈၶင်ႇလွႆလူဝ်ႇၶႂ်ႈလၢႆႈ ၵမ်ႇမႆႈ ၵမ်ႇလိူတ်၊ မီးႁိူတ်ႇၽွမ်ႉႁုမ်ႇထူၶ်ႈႁိၶ်သႂ်ႇ~ ႁိူဝ်သမ်ႉယွမ်းၶူင်ယဝ်ႉ၊ –

(၄၇) ႁူႈမိုဝ်ႉႁူႈဝၶ်း တူဝ်ႈတၶ်းတႃႇၶလေႃႇႁၶိုင်ပွင် ပီႈၶွင်ႉထိုင်ထွင်မႃးလူမ်း လႃးလူမ်း ႁူႈၵွၶ်ႇယႂ်ႇတင်းလူင်~ ၵပ်ႉတွၶ်ႈ ႁိၶ်းၶွၶ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၄၈) ၽႂ်ႈဢေႃႈ လွတ်ႈႁၢင်း တုၵ်ႉၽိၵ်ႉႁၶ်ႇတရၶၢၶ်လွႆ တႃႇသွႆႇတွင်ႉၽႂ်တွင်ႉမၶ်း တိမ်တၶ်းႁိူဝ်မွင် သထေးလူမ်းပွင်ၵိၶ်းပၢႆး ယိင်းလၢႆးၵၵ်ႉလူမ်းသူင်~ မႃးၵွတ်ႈတႃႇသေ၊ ။ –

(႒႐) ၽိုၼ်ၵေႃႈထွမ်ႇၵၢဝ်ၶေႃႈၵႂၢမ်းသထေးပႃႇၵျႃႇၶသေ ၶေႃႈၵၢၼ်လိုၼ်ႇလီႇၶပ်ႉၽၢႆႇၶေႃႈ ၵမ်ႇၽေႃႈပွင်တေႇ~ ၵၢၼ်ၵေႃႉၶၢႆႇၶူဝ်း– လူဝ်းၽွမ်ႉထဵမ်ပႃး– ၵႃႇတၢင်းထိုင်ႈသူၼ်ၶေႃးၶၢင်ႉယဝ်ႉ။
(႒႑) ထၢၼ်ႈပေႃးပူၼ်ႉလႆႈ တၢင်းမႆႈတၢင်းလိူတ်ႇ ၵမ်ႇႁိူတ်ႇတုၵ်ႉၶ တၢင်းလၵ်ႈၵူႈ ၽိုၼ်ၵေႃႈ

60 သိူဝ်းသႃႇယုမ်ႉၶေႃႈၵီႈတႃႇသေႇ~ မိူင်းသမ်ႉၶိုၼ်းလီ ၊ – (႒႒) ထၢင်ႇၵၢင်ႈပွင်ၵေႃႉ ပွင်ၶႅ ဝၼ်းသႅတွၼ်းတိူဝ်း မိူဝ်းမႃးၵတ်းယဵၼ် လွတ်ႈၶဵၼ်ၽေးလိူင်း ႁူၼ်းမိူင်းၵမ်ႇမီး ၶီ~ ၶိုၼ်းပျႃႇၶိုၼ်းမူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႒႓) သထေးငၶသွၼ်ၵွၼ်လီ ဝၼ်းပီ တၢင်းတၢၼ်း သိၼ်သၢၼ်းၵျၢင်းၵမ် ၶပ်ႉယမ်ႁူၼ်းလူင်ႁူၼ်းထမ်း ပွင်တမ်းလွင်ႈတၢင်း

လီ~ ၵၢၼ်းသွၵ်ႈပိင်ႇလုၺ်ႉ ။ – (႑႗) ဝၢၼ်ႈမိူင်းၶိုၼ်းလိုၼ်ႈၶိုၼ်းပၢင်ႇ ၵမ်ႇလၢင်ႇ
ၵမ်ႇသဝ်ႈ ႁူၼ်းထဝ်ႈႁူၼ်းၶုမ်ႇ ယမ်ယုမ်ႇၵ်ႁၵ်ႉၵမ်ႇလၢၼ်ႈၶမ်ၶေႃႇ~ ၵွၼ်ၼဝ်ႈပွင်မိူင်း
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႘) ဝႆးသေ သထေးလူင်ပႃႇရူႇၶသီႇ လိၼ်ႇလီႇၼၢင်းႁွတ်ႈ
61 ၵမ်ႇလွတ်ႈမႃႇရၶရူႇလႃႇ ၼၼ်ႇထႃႇၵၢၶိၵ်ႉလၵၢမ်ႇသိၼ်ႈတေႇဝႃႇ~ မိူဝ်းထိုင် ၊ –
(႑႙) ပေႃႈငမ်ႈလုၵ်ႈသီႇၵေႃႉၵျႃႈႁူၼ်း သိူဝ်းလူၼ်းမိူင်းၿီ တၢင်းလီၵ်ွတ်းမႃး ပႃးလွမ်း
ၵိုၵ်းႁွမ်းၶငေႇၼပ်းၶိုင်~ လၢမ်ႇထိူၵ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႑) ပၼ်ႇဝႆႈၼူင်းၿီၼူင်းသၢင်
လႆပၢင်ၼူင်းႁူၼ်း သိူဝ်းလူၼ်းတၢင်းလီ တၢင်းၶီတိုၼ်းၵၢင်း သၢင်းလၢင်းသမ်ႉၶိုၼ်းထိုင်~

လမ်ႇပူႇတီႇပႃႇ ။ – (႓႘) ထိုင်ၶေင်ႇၵၢပ်ႉပၢၼ်ပုတ်ႉထ ၽြႄးပဵၼ်လဝ်ႈၵေႃးတမၽုတ်း
ပေႃႇ လုမ်းၼဝ်သၢင်ႇတေႃႇၵူပ်ႉမ်ၼ်ႈလဝ်ႈၼ်ၵ်းသႃႇသၼေႃႇ~ ၵႂၼ်လႆႈတုင်းတြႃးလဝ်ႈယဝ်ႉ။
(႓႙) ၼဝ်ႈပဵၼ် သထေးၽူၼ်ႈမၢၵ်ႈၵုၵ်ႉလႃႇ မိၼ်ႇတၵၼမ်ၼေႃႇပိူၼ်ႈၵူႉ လၢမ်ႇလူလ်ႈၵုသူဝ်ႇ

ၸိုၼ်းပူဝ်ႇၼမ်းပူဝ်ႇၼပ်ႉၵေႃႇၼွၼ်ႈၵုၵ်ႉလႃႇ~ သၢမ်းယႆ ။ – (႔႐) မီးဝႆႉယွင်ၼဝ်ႈ သွင်ပၢၵ်ႇ
ၵျႃႈသိပ်းၵမ်ႇတွၼ်ႉယွမ်းမဝ် သမ်ႉဝႃႈၵဝ်ၵိၼ်ၵဝ်ပၼ်ႁူၼ်းမိူင်း တင်းတိူင်းၵိၵ်ႇတၢင်း
ၵႆ~ ၵမ်ႇတွၼ်ႉယွမ်းပိၵ်ႉႁူလ်းၼေႃး ။ (႔႑) ၵိၵ်ႇလူလ်ႈပေႉၸိုၼ်းပေႉၼမ်း
ၼၢင်းတမ်းၼမ်လိူဝ် တၢင်းတုၵ်ႈတၢင်းၼိူဝ်သၢမ်းပႆႇ လုၵ်ထႆးမုင်ႈမွင်းၼႆ~ တိုၼ်းဝႃႈပေႃႇမၢင်ႇ

ယဝ်ႉ။ – (႔႗) လိုဝ်ႈသိူင်ပေႃးဝူႈၽူႈမၢၵ်ႈမိၼ်ႇတၢၵ ထၼ်ၵေႃၵ်ႉလႃႇၶွၼ်ႈလိူင်ႇ
လၢမ်ႇပိူင်ႇၵုသလၵေႃႇသၢင်ႈတိုၼ်းသိူင်ႇ~ ဝၼ်းပုႈလင်လိုၼ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။
(႔႘) လွမ်းလူလ်ႈလုမ်းၶဝ်ပေႃႈငမႈလုၵ်ႈတင်းၵျူၼ်းၵျႃႈၵေႃႉ မီးဝံႉၵုသူဝ်ႇ ထိူၵ်ႈလံႈၶဝ်ႈပိၼ်
63 ပုၵ်ႉၵူဝ်ႇၵျူႉၼေႃမ်ႇထၢတ်ႈတြႃးပိၼ်ႇ~ ထိုင်တီႈၵတ်းယိၼ် ၊ –
(႔႘) ၽြေႃးပိၼ်လဝ်ႈၵေႃးတမၵျဝ်း လင်ႇလံႈတေႇသလႃႇရီႇ ပႃႇရမီႇမႃးထိုင် လိမ်ၵိူင်တီႈဝိၼ်း
ၽတ်ႉတိယသထေး ၵဝ်ယၢၼ်ၵၢင်းၽေး လင်ႇတၵ်းပိၼ်~ ၵရိယႃႇထိုင်ၵွတ်ႈတေႉယဝ်ႉ။
(႔႙) ၽြေႃးပိၼ်လဝ်ႈၵျေႃးတြႃးပၼ်ၼၼ်ႉလမ်း သုတသ်သံ ဝလ်လ မလ်ုရေသံ၊

ၵတ်တတေႃ ပၶ တုတ်တသံ။ ပရေသံၵိ ဝလ်တၢၶါ၊ ၵေႃၾုၶေတိ ယထၾုသံ။ ၵတ်တၶေ ပၶ သတေႃတိ၊ ဂလီဝ ဂီတဝ သတ်ထေ။ ၵျေးပၶ် သထေးထူပ်းၵျၶ် တၢင်းသိူဝ်း တၢ်ပ်းမိူဝ်းမႃႈမဝ်းၶၢ်ၶ်~ ဂိလေႉသႃႉ ။ – (႕႗) ဝႃႈတီႈလုမ်းၶဝ် ၶိုႈယႃႉ ၶိုႈၽျေႃတ်ႈ ၵမ်ႉၶိုႈႁိူႈသထေးလႆႈတုင်း□ူးထမ်ႉမႃႉ ၶေးဝႃႈပုတ်ႉထမႃႉယႃႉမေၶျူႉ ယႃႉၶိုႈၵိတ်းၵေႃႉမိူဝ်းထွမ်ႉထမ်ႉမေႉ ႁၢမ်းလေႉသေႉၶႆႉလၢတ်ႈလႆႈထႃႉ~ မႃးၵေႃႉသႆၢတၢင်း ၶၶေ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႘) ႁူၶ်းၵၢၶ်ၵမ်ႉႁူႉ□ူးထမ်ႉမႃႉ ဝႃႉလႃႉမေသေႉ တီႈတေႉ တၢင်းၽိတ်းမီးဝႆႉၶမ်ႇလိူင်ႉ မိူၶ်ၵျၢင်ႈမၶ်းမိူင်ႉတူမ်းမ်တ်ႉဝႆႉၶမ်ႇၶေႉ~ သိမ်းၵျၢ ། –

(႗႗) တၢင်းၽိတ်းပိူၼ်ႈၶေင်ႇလမ်း မီးဝႆႉၶင်ႇၽွင်ၵိတ်းၵိတ်း လွၵ်ႈတိတ်းယင်းႁၢၼ်
ၵႂၼ်ၵၼ်ၼေႉၼၢဝ်ၶၼ်းၵႃး မေႃးႁူးလုင်ႇသိမ်းလႃ~ ထၢင်ႇပိူင်ႈၶေင်ႇယဝ်ႉ။ ။
(႗႘) တီႈတေႉတၢင်းၽိတ်းၼိူင်းၼဝ် မီးၵၢဝ်ၶမ်ၶႄ တူမ်းတၢႁူၼ်းမိူင်း တၢင်းလိူင်းမဝ်ႉ
မီးႁႂ်~ တိမ်တူဝ်ၵႂ်ႉယႂ်ႉ ။ – (႘႐) မဝ်ႉႁူႉလီလၢၼ်းယႂ်ႉ ပႂ်ႉလႂ်ႉၶမ်ႉ လွင်ႈၵမ်ႉလမ်သဝ်ႈ
ၵမ်ႉၼဝ်ႈတၢင်းလီႁူသူဝ်ႉ ပုၵ်ႉႁူဝ်ႉလၢမ်ႉထၢၼ်ႈတူဝ်ႈပႂ်ႉလႂ်ႉ~ သုမ်းလၢတ်ႈပၢၼ်ႁူၼ်း
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႑) လိူဝ်းၶၼ်ႉပုတ်ႉထတူၼ်လဝ်ႈႁေးမိင်ႉ ထိူၵ်ႈသိင်ႉသထေး
ႁူႉပွင်ႉလိင်ႈထမ်ႉမႂ်ႉ~ ထိုင်တီႈၵတ်းယိၼ် ။ – (႘႒) လင်ႉဝႂ်ႈႁူႈလၢတ်ႈႁူႈပၢၼ်

ၵမ်ႇလႆႈတူၵ်းၽေႃၶၼ် ယွၼ်ႉပိူင်ႈတၢင်းလီတၢင်းတၢၼ်း လွင်ႈသၢၼ်းၵမ်ႇၵ်တ်းဢၼ်~ ပေႉတေႃႇ
ထိုင်ၶိုပ်ႉပၢၼ်းမျၢတ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၈၇) လင်ႇဝူႈတႃႇၶလေႃႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသဝ်ႇ
ၵမ်ႇယၢၵ်ႈမီးၶိ လိၵ်ႈၵီမီးပိုၼ်း ဝၼ်းၼိုၼ်းၸုႆႈတွင်းဝႆႉၵတ်းယၢၼ်~ ထမ်ႇမႃႇ ။ –
66 (၈၈) ၽိုင်ၵႄႈ လီတေႃႈဝႆႉလွင်ႈၶၢဝ်လၢင်ႇ ယႃႇလၢင်ႇလမ်သဝ်ႈ ၵႆႉၶဝ်ႈႁၼ်းၵၢၼ်ႇ လႆၢတၢၼ်ႇ
ၼိူင်ႈတႃႇၶမ်ႇယိုၼ်ႈၵုၵ်ႉလႃႇ~ လွင်ႈသမ်ႉၵျူမ်လူမ်းၼူႈတႃႉ။ ။
(၈၉) လူႇယဝ်ႉယႃႇထီႇယႃႇတူၢၵ်ႈ ၶၼ်တ်ႈသၢၵ်ႈလွင်ႈပျႃႇ ၵၵျူဝ်းၽုတ်းပေႃႇၵူႉၵၢမ်ႇၵူႈ
ၶမ်ၶေႃႇ~ တၢင်းလီ ၊ – (၈၉) လႆၢးသမ်ႉသိၼ်ထမ်းလပ်းတူဝ် ထိင်းသေၵျူဝ်လွင်ႈလေႃးၽေႃး

တေႃးသႃး မေႃးႁႃး တြႃးယုမ်ႉဝၼ်းပီ~ ၵၢၼ်ပတိပၢတ်ႈ ၶၼ်ႉတႃႉ၊ ၊
(႙႗) ၵိၵ်ႉလူလ်ႈဝိပတ်ႉသၶႄႉၵျၢင်းၵမ် ပေၼမ်သဝ်းၶိုၵ်း ၵွတ်းၽိုၵ်းၽဝႈတၢင်းၶီ~ ၵွၼ်ႈပွင်ႉ
67 ယဝ်ႉ။ – (႙႘) သတ်ႉလႃႉၵျွင်းၵျူဝ်း ရုပ်ႈၶေႃမ်ႉပရမႃတ်ႈ လူဝ်ႈလၢတ်ႈၵွတ်းၵူႉ
ပိင်ႉလႃႉၼပ်ႉၽၢႆႉၶႄႈတၵ်းၵွင်ႉ~ ၵတ်းလိုၼ်ႈပၢၼ်ၵဝ်းယဝ်ႉၶႄႈ။ ။
(႙႙) တႃႉၶၼဝ်ႈပိၼ်လွၼ်ႉမွၼ်းၵုၵ်ႉလႃႉ သီႉလၼဝ်ႈပိၼ်ပုၼ်ႈတႃႉလွၼ်ႉမွၼ်းၵသၢၵ်ႈ
ၽႄႉဝၶႄႉၼဝ်ႈပိၼ်လွၼ်ႉမွၼ်းၼၼ်ႉထႃႉ ၽၼ်ယႃႉပိုၼ်ႉပွႆႉပိတ်ႈလိင်းပွင်ႉ~ ၵွတ်းပွင် ၊ –
(100) ၵေႃႉၵၼ်ၵုၵ်ႉလႃႉငိုၼ်းၼမ်း ၵႃးလမ်းၵိုၼ်းယေႃးၶမ်လႂ် ၵႃႉၼႂ်မိူးလေႃး သထေး

သိၢင်ၶၢၼ် ပေႃးယၢၼ်ႁၢၼ်ၵူၼ်တၢင်းတၢၼ်း မၼ်းၵိုဝ်ထူးသၢၼ်းၵဝ်ႇဝဝ်းမွင်~ လၢတ်ႈၼႄႈ
တၢင်းယၢၵ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႐႑) ၵမ်ႇၼၼ်ၵူၵ်ႉလႄႇၶမ်းငိုၼ်း လၢင်ႈၶိုၼ်းပၼ်းၶူင်
ငိုၼ်ႈယွႆႇၶူဝ်းလူင်ၽႃၼ်ႁွတ်း ပေႃးလိုင်တူလ်းပွတ်း မဝ်ႇၵႅတ်းပွင်~ တႄႇၼပေႄႇရမိႇ ။ –
 (႑႐႒) ယွၼ်ႉႁူလ်းမီးလႆမီးလွၵ်ႇ မဝ်ႇၵွၵ်ႇႁုသူဝ်ႇ သဝ်းၶူဝ်ႇမီးဝႆႉပေႃးလႃးလေႃးၵထမ်ႇ
တူၵ်းတမ်ႇသမ်ႉယွၼ်ႇသုတ်ႈ ၶွင်ၼမ်ႉလုၵ်ႉထိႇ~ ၶိုၼ်းလႆႈတူၵ်းသုမ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။
(႑႐႓) ပေႃးဝႄႈၵဝ်းသၢင်ႈၵဝ်းလူႇ ၵၼ်ယူႇမီးမၢၵ်ႈ ႁုသူဝ်ႇလွမ်းပၢၵ်ႈပၼ်ၶူၼ်ႈၵႄႉၵတ်ႉၶၢႆၵျၢင်ႇ
လိူင်းပၢင်ႇၵူႉပွင်ႇတီႈၵိင်မိႇ~ ငိုၼ်းၶဝ်ႈၶမ်းႁွင် ။ –

(႑႐႘) လီၵၢၼ်လႅင်းလွႆႈမၼ်းၽႆ ၶတ်းလွႆႈတၢင်းတၢၼ်း လူဝ်ႇပၢၼ်တၵ်းသၢၼ်း ယိူင်း ၵၢၼ်းၵမ်ႈဝဝ်းမွင်~ တၵ်းၶိုၼ်ႇ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊

(႑႐႔) ၷၼ်သွင်ထိုင်ထွင်ၷဝ်းယၢမ်း လီငၢမ်းၶေႇႁေႃးလၢတ်ႇတၵ်းမွင်~ လိုဝ်ႇယၢတ်ႈ

69

ၶၼ်ႉ။ – (႑႐႙) ႁူဝ်ပီၼ်တြူးယၢဝ်းၶႄႈ တူဝ်လွႆႈၵမ်ႈသႃႈႁူၼ်ႉယူႈမူလ်ႇ ထူလ်ႇလွႆႈ ႁူတ်ႈႁၢတ်ႈ~ တၵ်းပွင်ႉမေႃလိၵ်ႇမေႃထမ်းမႃးယဝ်ႉ။ ။

(႑႐႒) ၽွႆႈၵေႃႇၵွႆႇပီၼ်ၵုသူဝ်ႈ တူဝ်းပူဝ်ႈၶိုၵ်ႉၵၢမ်ႈၵႃႇ လင်ႈဝႃႇယၢၼ်ၽေႃတ်ႈ~ ၵၼ်တီႇ ၵိူၼ်းႁေႃ၊ – (႑႐႕) ၵွၼ်ၵၼ်မႃးတုင်းလိၼ်းထမ်း လွႆႈၶမ်းလိုၼ်ႇပိုတ်ႈပၢင်ႈ

တၢင်းမေႃ~ ၵမ်ႉတိုၼ်ႈ– ၵမ်းၼႆႉႁဝ်းၶႃႈယဵတ်ႉႁူၼ်ႉယဵတ်ႉၶိုၼ်ႈ ႁူႈၽူႈလီယဝ်ႉ၊ ၊

သူၵိူလ်း သူၶေႃး

သႃထု သႃထု သႃထု

တွၼ်ႈသွင်သုတ်းယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈသၢမ်

(႑) ၶဵင်ငလႈလၢႂ်းတၢမ်းၵၢမ်းယႂ် ပႂ်ထိုင်ၶိုင်ပွင်လွင်းတၼ်ၶၼ်း ၶိုၼ်းၵုၼ်ၶၼ်းပူၼ်ႉၵွၵ်းၵေႃ~ ပၢၼ်ပုၵ်ႈလင်ႉၵႃႉ ။ – (႒) တၼ်မ်ႈလွမ်းၶေႃႈလိၵ်ႈထမ်ႉမႃႉ လင်ႉၵႃႉလၢပ်ႈသုၺ်ႉ ၶမ်ယုၺ်ႉ ပီႈၵိၵ်ႉၶွင်ႉထွမ်ႉမိုတ်ႈသေႃးတႃႉ~ ပၢၼ်ၽိင်ႈထုင်းတႂ်းႁဝ်းယဝ်ႉ။ ။

(႓) တြႃးလဝ်ႈ တႃႉၶလူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသၵျႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈၽိုၼ်လွင်ႉ ၸွမ်ႈပွင်ႉၸူႉလူဝ်ႈလၢတ်ႈ မၶုတ်ႉသႃႉ~ ႁူၼ်းႁဝ်း ၊ – (႔) ၶင်ႉၵႃႈပၢၼ်တူဝ်မီးလွၺ် ၶၢဝ်သုၺ်ဝၼ်းလၼ်င်း မီးႁၵ်င်း သၢင်ႈသိုပ်ႉၵေႃႉၸူၼ်းသဝ်း~ ပၢၼ်ၶေႃႈၸူၼ်းမူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊

(႔) ၽင်ႈၵေႃႈယႃႇၵွႆးသုၵ်ႉလွမ်းၶေႃႈၵၢၼ် ၼႆႈပူၼ်ႉတၢင်းၽေႃၼ်ႁိူၼ်းယေး လုၵ်ႈလၢင်းၶေႃင်း
မေး ဝူၼ်ႉႁူဝ်မဝ်း~ သၢင်ႈယူႇ ။ –   (႕) လၵ်းတေႃႈမေႃႁူႉၵုသူဝ်ႇ တူဝ်းပူဝ်ႇၶိုပ်ႈၶေႃႈ
ယႃႇၽေႃႈဝႆႉပွႆႇပ်ႉတ်ႈတၢင်းလူႇ~ လီလႆႈပွင်လွမ်းၶႃႈၶေႃး။   ။

(႖) ပေႃးႁူလ်းလုၼ်းၵၢဝ်လူဝ်ႈၶႆႉပၢၼ်ၶႆႉ မီးယဝ်ႉၵမ်ႇလူႇ လၢတ်ႈၶေႃႈတၵ်းသူႇတုၵ်ႉၵတိ
ယၢပ်ႇမႆႈၵမ်းႁူႇ~ တူၵ်းၽေႃၼ် ၊ –   (႗) ပုၼ်ႈတႃႇၶေႃႈၵေႃႁိုၼ်းယေး ၶႆႉၵေႃႈလေးလေး
လီမေ ၵွၵ်းၵေႃလပ်းလွမ်း ပေႃးလိုင်တူၵ်းယွမ်း ယူႇၶိုင်းပၢၼ်~ ၵမ်ႇလ်ပ်ႈႁူလ်းၶေႃႈ။
(႘) တေႃၵ်တ်းႁိုဝ်ပွင် ၶူဝ်းၶွင်တၵ်းႁိုၼ်း ငိုၼ်းၶမ်ၶမ်းပူင်း ငၢႆးမိူၼ်ၽူၼ်လူင်း ၵိူႈပေႃး

မၢၼ်~ ၶိုၼ်ႈယၢၼ်ႉ ။ –   (႑႐) လူဝ်ႇၶဵင်ႇၵမ်ႉၵူႊ ပၢၼ်ၶႄႈတၵ်းမႄးသၢင်ႉတေႃႉ ၵုၼ်းသူဝ်ႉ
လွမ်းႁေႃႉဝႆႉၵမ်ႉၾၢၵ်ႇသုင်မုင်ႉ~ ပေႊႁၵ်ႈလီၵိူင်းၶၢင်ႉၶႄႈ။   ။
(႑႑) တၵ်းလႆႈၵၢဝ်လွမ်း လဝ်ႈလၢႆးတီႉၶလႃႉၶူ ဝုတ်ႉထုၾိုၼ်ယွင်ႉ ႁၢၼ်သွင်ႉထမ်ႉမပတ
73 ၵတ်ႉထၵၶဝ်ပႃႉတၽေႉလၢတ်ႈမႆၢသွင်ႉ~ ပေႊလၵ်ႈလၵ်းႁၢၼ် ၊ –
(႑႒) လဝ်ႈလၢႆးတီႉၶလႃႉၶူၶဵင်ႉလမ်း ၶဝ်ႈပၢၼ်မိူဝ်းၶုၼ်ႁေႃၶမ်းၵတ်းယၢၼ် ၵၢၼ်ပၢၼ်
ၵေႊလိယတိူင်း မၢၼ်ႈမိူင်းၵုင်ႉမီးၶၢၼ်~ ပိုတ်ႉလိုၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊   ၊
(႑႓) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈလဝ်ႈလၢႆးတီႉၶလႃႉၶူ လႆႈလွင်ႈတၢင်းႁူႉတၢင်းႁၢၼ် ဝၼ်းၶိုင်ႈလင်ႉၵၢၼ်

မိူဝ်းလူးမုၼ်သုင်ၶမ်းၽြႄး ငိၼ်းတြႃးလဝ်ႈၵေႃးပၼ်~ ထမ်ႇမမ်ႇယဝ်ႉ။ –
(႑႓) ဝႆးသေထွမ်ႇထမ်းယဝ်ႉယႃႇ လင်ႇၶိုၼ်းဝႃႇလႃႇပုၵ်ႉသႃႇၶေႃႈၵိတ်ႇၶွင်ႈ ႁူႈလွင်ႈ
မၶေမ်ႇ~ ၶႂ်ႈတီႈလႆႈၶေႃးၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႔) ၵႂ်ႈပေႃးလႅင်းႁူႉပိုတ်ႇပၢင်ႇ ၵမ်ႇလၢင်ႇ

ၵမ်ႇသဝ်ႈ ၶုပ်ႉလဝ်ႈဝၼ်ႇတႃႇ ယွၼ်းပိုင်ႈၸေႁဝႃႇၵၼ်ႇလဝ်ႈတေႇသိတမ်ႇ~ ၵေႃးၶေႃ–
(႑႕) ၽြႄးပိၼ်လဝ်ႈၵဝ်းတီႈၶႃႈ ၶႄင်ႇၵႃႈၶႃႈတပေးၵဝ်းၶဝ် ၵၼ်ၵၢဝ်ၶဝ်ႈပိၼ်ႁူၼ်းႁိူၼ်း
ႁူၼ်းယေး လုၵ်ႈလၢင်းၶၢင်းမေးယူႇလွမ်းသေ~ ပျႃႇမူၼ်ႈၶႃႈယဝ်ႉ၊ ၊
(႑႖) ၶင်ႇၵႃႈၵႃႇမၵုင်ႇၵႃႈပိုင် လိုင်လႅင်ၶႃဝ်ၶဝ်မီးလေး တၢင်းၶေးၵၢင်းယၢၼ် မူၼ်ႈလွမ်း

လူဝ်ႈပၢၼ်ငိုၼ်းၶမ်း လႂ်လမ်းမဝ်ႇလၵ်းၸေႊ~ တၢင်းၶိုၼ်ႈယႂ်ႇမႂ်ႇယဝ်ႉ။ –
(၁၈) ၵိဝ်ႇလူလၢႆႈ လွင်ႈတၵ်းၶိုၼ်ႈယႂ်ႇမႂ်ႇသုင် လၢတ်ႈၶႆႉလၢတ်ႈၶႄႈ ၵႂ်ႈၶျႈပေႊပွင်ႇ
တၢင်းၵႂၢင်ႇတွၼ်ႈသုၶပျႃႇမူၼ်ႈထူပ်းသႂ်ႇ~ ပၢၼ်ၶႆႉပၢၼ်လိုၼ်းၶျႈၶေး။ ။

(၁၉) မိူဝ်ႈၶႄႉမုၼ်ငဵၽႃႇဝူ, လင်ႇသမ်ႉတေႇသၶျႇၶပ်ႉမွၵ်ႇၶႆႈ ၵႂ်ႈလႆႈလႂ်ယႂ်ႇ~ ပိူင်ၶျႈ
ထမ်းသႂ်ႇ ၊ – (၂၀) ထွမ်ႇတွင်းမၢတ်ႈတ လဝ်ႈလၢႆးၵူလၢႆ လဝ်ႈလၢႆး ဝၼ်းငၢႆးလိူၼ်ပီ
လၢတ်ႈၶႆႉၵႂ်ႈလီလၢတ်ႈၶႄႈတၵ်းသိူဝ်း တၢင်းမိူဝ်းလိုၼ်ႈသျႇယျႇရတ်းလႂ်~ တၵ်းမွၵ်ႇ
ဢၶလေႃတ်ႈပၼ်ယဝ်ႉ၊ ၊ (၂၁) မီးဝႆႉထမ်းတြႃးသီႇပိူင် ပေၵႂ်ႈမၼ်းၵိူင်ၶတ်းလႂ်

လွမ်းၵွႆး လွႆးလွႆးၵူႉတၵ်းၶိုၼ်ႈဝၼ်းၼၼ်ႉ~ ၵတ်းလိုၼ်ႈယူႇသႂ်ႇယဝ်ႉ။ –

(႑႑) ၶေႃႈၶိုင်ႈၵုတ်ႉထႂ်ႇၼႄ သမ်ႇပတႂ်ႇ တွၼ်ႈတႂ်ႇၵုၵ်ႉလႂ်ႇၵွင်ႈလႆႈ လွမ်းၶႆႈၵႃႉၵတ်ႉ ၶႆႈၵျႃင်ႇ ၵႃထႃင်ႇၵွင်ႈပေႃးၶိုၵ်ႉၵမ်ႇၵႂ်ႈ မေႃလွင်ႉပိင်ႇလႂ်ႇ~ လိၵ်တ်းၵတ်ႉၽႆၽွင်းတေႉယဝ်ႉ။

(႑႒) ၵႃဝ်တင်းၵွင်းတူဝ်ၵွင်းလွင်ႈၵွင်းလႃၼ်ႈ ထိုၵ်ႈတၢၼ်ႈမေႃသၢၼ်ႉ တူၼ်ႈလွင်ႈၵမ်ႇၶၢၼ်ႉ ၵမ်ႇလိင်ႇ ၵူႉမိင်ႇၶပ်ႉၵျုႇၶႄႈ လင်ႇဝႂ်ႈၵုၵ်ႉလႂ်ႇ~ ၵျႂ်လႆႈတင်းၶမ် ။ –

(႑႓) ၵမ်ႇဝႂ်ႈၵၢၼ်သူၼ်ၵၢၼ်ၶႄး ၵိုၵ်းပူးၵႃႉၶႆႈ လႆႈၵၼ်လေးလေး ၼဝႆႈသေၵၼ်တၵ်း ပိၼ်ၸေး ၵမ်ႇမိူဝ်းၶမ်~ လွမ်ႇၼၵႆႈမၼ်းၶႄႈ၊ ၊ (႑႔) လႆးသမ်ႉၶေႃႈသွင်

ထိုင်ထွင်ၵႃႉရၵ်ႇၶသမ်ႉပတႃႉ ၸႂ်ႈမေႃပွႆႇပႃး ငိုၼ်းၵႃးၶမ်းၵႃး ၼႃႈတင်းၶမ်ႇ ၵူႈသမ်ႉ ။–
(႑႔) ပေႃးဝႃႈၵႃလႆႈမႃးယဝ်ႉ တူၼ်ႈလိူဝ်ယႃႉၵဝ်ႇၵႃႁွၼ်ႈၵႃငလ မူင်းမၢၼ်ႈမူင်းငၶ လေႃႇ လွတ်ႉတီႈသုင်တမ်ႉ~ ၵႃသိုဝ်ႇၶွင်ၶူဝ်းၶၼ်ႇၶၢႆႈ။ ။ (႑႕) ၸွႆႈမေႃထတ်းၶူၼ်ႇ ဝူၼ်ႇတၢင်ႉ လရၢင်းပိုတ်ႉပၢင်ႉၵူႈၵွင်ႈ ယႃႉၶွင်ႈငိုၼ်းၶဝ်ႈငိုၼ်းၵွၵ်ႉ တူင်ထွၵ်ႉၵူႇထၢင်ႉလိူင်ႈ လႆႈသမ်ႉ~ တင်းလူင် ၊ – (႑႖) ယႃႉၵဵတ်းၽူဝ်ႇၽိၽူဝ်ႇၽေႃႇ ၵဝ်ၵမ်ႈမၼ်းပဵၼ် ၽေးၶဵၼ်လၢင်ႈလွမ်း လီယွမ်းယႃႉလႆႉယွႆႉပင်းၶူင်~ ၵူဝ်သမ်ႇၶိုၼ်းယၢၵ်ႈၶၢႆႇၶၢႆႈ၊ ၊
(႑႗) လီလႆႈလိၼ်းလႃး ဝၼ်းၵႃးၵႃႁွမ် ၵွမ်တွမ်သိမ်းပိင်း ပိၼ်ၵိူင်းၸွႆႈၵူဝ်းၵူင်~ ၵိုၼ်းမၢၵ်ႈ

သိုပ်ႉၵူ်ႉ ။ –   (၄၀) ၶငေ်ႉၵိုဝ်ငိုၶ်ႈၵဝ်ႈတၵ်ႈငၸေ ၶမ်ႈၵဝ်ႈတၵ်ႈယၞ်ႉ ဝူၶ်ႉသၞ်ႉလေႃႈထိင်ႈ
ၵမ်ႉၵ်ိင်ႈၵမ်ႉၵိုတ်ႉ ၵျွ်ႈၵိုတ်ႉၶဝ်ႈၵိုၵ်ႉၶမေ်ႉၵူ်ႉထိင်ႈၶမေ်ၶေ့~ ပိၶ်ၶေႈယိုင်ႈၵႃၶ်ႈ
ၵဝ်ႈယဝ်ႉ။ ။   (၄၁) မီႈထိင်ႈၶေႈသႃမ်လိၶ်ႉလီႉ ပႃႉရမီႉၵျွ်ႈပေႈၶိုၶ်ႈၵႃႈ လၢင်ႉဝႃႈ
လူဝ်ႉမီႈၵလျႃႉၶမိတ်ႉတႃႉ ပိင်ႉလႃႉ သတ်ႉထႃႉၵုမ်ႉမၢင်ႉလွႆႈသိုဝ်ႈသႃႉ~ လိဝ်ႈၵွတ်ႈယိုင်ႈ
မေႃယဝ်ႉ။ –   (၄၂) ၵျွ်ႈမေလိုၵ်ႈတူလိုၼ်ႈယူလိုၼ်ႈၵႃ ၵေႉၵႃၶ်တႃင်ႈၵူႉၶမေ်ၶေလပ်ႈတူဝ်
ၵူဝ်လိုဝ်ဝၶ်ႈၵႃႈ မီႈတြႃႈတေႃႉပေႈတေႃ~ ၵမ်ပၶ်ႈယိပ်ႈမၶ်ႈၶၶ်ႉတႃႉ။ ။
(၄၄) ၵေႉၵႃၶ်မီႈသိၶ်မီႈထမ်ႈ ၵမ်ႈၵမ်ႈပွင်ၵိတ်ႈၵႃၶ်လီ သုၵ်ႈသီမေႈၵႃႈ ဝၶ်ႈၵႃႈလွင်ႈ

တၢင်းၡူ့တွင်းမႝ~ ႁူၶင်းပိင်ႇလျႇယွႆႇ ။ – (႔႘) ပေႃးဝႃႇလွမ်းမ်ၶင်ႇၵူလႂ်းၵေႃ့သၢင်ႇထုၵ်ႇ
မိူၶင်ၶင်ႇၵဝ်းၸုၵ်ႇတူၶင်ႇမႆႉ ၵၶင်ဝႆႉထူပ်းသွႆႇ သွႆမွႆႇၶိုၵ်ႉတင်ႇတူၶင်ႇလမ်းယွႆႇ~ သဝ်းၡူမ်ႇ
ၸူလႂ်းငဝ်းမၶင်းယဝ်ႉ။ ။ (႔႙) ပေႃးဝႃႇလွမ်းမ်ၶင်ႇၵူလႂ်းၵေႃ့ပျႇလျႇၶမ်ႇ
79 လွႆၵမ်ႇလမ်သွမ်ႇ ၵမ်ႇထွမ်ႇပိူၶင်ႇလၢတ်ႇ လူဝ်ႇလၢတ်ႇၶျႇၵေႇ ႁူလႂ်းလေႇလွင်ႇပျႇပမၢပ်ႇ
မိူၵ်ႇပွင်သွႆႇ~ ၵ်တ်းၵဝ် ၊ – (႔႗) တီႇၶွင်းမင်ႇၵလျႇသုတ်ႇၵေႇၵျေးပၶင် ပိူင်ၵၶင်
ၵူလႂ်းလီၵူလႂ်းၵ်ၵ်း ၡူဝ်ပ်ၶင်တ်ၵ်းသ်ၵ်းယျႇလွမ်းၶဝ်~ ႁူဝ်လိုဝ်ႇသ်င်ငလႇၵုၵ်ႉလျႇ လ်ဝ်လု
သုမ်းႁွပ်ႇၶဝ်ယဝ်ႉ၊ ၊ (႔Z) လင်ႇဝျႇၡွႆႇမေလိူၵ်ႇတူလႂ်းၵူလႂ်းလီ ဝၶင်းပီၵမ်ႉၵ်မ်

လွႆႈထဵမ်ၵၼ်ၶေႃး ႁႂ်ႈပေႃးႁူႉၶႄႇမဝ်~ တၢင်းၶိုၼ်ႈယွၼ်ႇမႂ်ႇ ။ –   (႗႘) ၵမ်းၶႄႈမီးထိင်ႈ
ၶေႃႈသီႇ တွၼ်ႈတႃႇသမၸီႇဝိတႃႇ မေႃၵူႈမေႃယၢင်ႈ ပုၼ်ႈႁၢင်ႈလီင်ႉတွင်ႉတူဝ်ၵဝ်ႇ ယၢမ်း
ၽဝ်ႇႁူႉပွင်ႇလိၼ်ႈၶမ်ယွႆႇ~ တူဝ်ငလႈလွႆၶေႃးႁဝ်းယဝ်ႉ။   ။
80
(႗႙) လိူဝ်ႈဝႃႈမေႃႁူႉ လွင်ႈၵိၼ်လွင်ႈယဵမ်ႉ ႁႂ်ႈပေႃးသၢင်ႇထုၵ်ႇ ၵမ်ႇသမ်ႉၵူႈၶွင်ႈမႂ်ၵုၵ်ႇ
ၵိၼ်ပိၼ်ႉၵိၼ်ပဵတ်ႈ ဝူၼ်ႉလၢင်ႇလဵတ်ႈႁၼ်သႂ်ႇ~ တင်းလူင်ယဝ်ႉ၊ –
(႘႐) ပႆႇယူႇလီပိၼ်ၵိူဝ်ႇ ၵမ်ႇသမ်ႉတိုဝ်တၼ်ၵဵတ်းႁွတ်း ၵမ်ႇလွႆႈၵူၼ်းၵၼ်တူလုၵ်းပွတ်း
ပွင်ႇလိၼ်းၵူင်~ မေႃၵူႈမေႃယၢင်ႈ– မေႃႁူႉတူဝ်ႁၢင်ႈႁဝ်းယဝ်ႉ၊   ၊

(၈၁) လွင်ႇၵိၼ်ငလႇသင် လွင်ႇယူႉငလႇသင် ၵမ်ႉသမ်ႉၶင်လွႆဝၼ်းလႅင်း ၸႂ်ႇပေႃးပႅၼ် ၵိုင်းၵျႇတင်းလူင်~ ၵျူႉပွင်ႉ ။ – (၈၂) တၢင်းၵိၼ်သေၵေႃႇ ငဝႇယၢင်ႉပၢင်လဝ်ႇပၢင်ယၢႇ လႅမ်ၵျႇပၢင်တေႃႉပၢင်လွင်း ၵျူမ်ႇပွင်းငမႇယိင်းၵျၢင်မွၵ်ႉ မိဝ်းၵၼ်ငိုၼ်းၶမ်းတၵ်းၵွၵ်ႉလု

81 ယၢတ်ႉပႅတ်ႇၵမ်ႉယွင်ႉ~ ၶွင်တေႃႇမေႃဝူၼ်ႉလႅၼ်းလႃးၵဝ်ယဝ်ႉ။ ။

(၈၃) ပေႃးၵွႆးလုၼ်းၵဝ် လွႆၵျဝ်းၵျႉမၵိလေႉသႃႉ ပိင်ႉလႃႉၵမ်ႉထွၵ်ႇ ပွၵ်ႇလွႆသေၵေႃႇ တၵ်းတႅၵ်ႉ ၸွၼ်းၵျႃႉၵျၢမ်မႅၵ်ႉတၢင်းတုၵ်ႉၶလိူင်ႉၶွၼ်ႇၸႅဝ်ပွင်ႉ~ သုမ်းပၢၼ်ယဝ်ႉ၊ –

(၈၈) ယွင်ႉလွမ်းပၢင်လဝ်ႇ ၶဝ်ႇထိုင်ပၢင်လွင်း ၵျူမ်ႇပွင်းငမႇယိင်းၶၢဝ်တူဝ် ၵွၵ်းၵျူဝ်တၵ်းမဝ်း

ၼႄႈႁိူၼ်းတၢင်းဢူၼ်တၢင်းၵဝ်း ယွၼ်ႉတူၵ်းၽေၼ်~ ဢမ်ႇၶိုၼ်ႈသေပွၵ်ႈယဝ်ႉၼႄႈ၊ ၊
(႘႔) မိူဝ်ႈဢၼ်ၵျၢလႅၼ်ႈငိုၼ်းၶမ်းလူဝ်ႉႁွမ်ႇ ဢွမ်တွမ်သိမ်းပႅၼ်း ၸူႈပဵၼ်ၵေႃၼ်ႁႅင်းတီႈၼုင်းပၢၼ်~
မီးႁိုင်ႉသေယဝ်ႉ ။ – (႘႕) လေႃးၵၼ်ႁိူင်းဢၢင်ၵွင်ႇၶႅဝ်ႉ ၵျၼ်ဝႆႉၽူႈလိူဝ်ငိုၼ်းလိူဝ်ႉၶမ်းမၢၵ်ႈ

ၽိုၵ်ႈၸေႃႈၼၢင်းသၢၵ်ႈလူမ်းဢုပ်ႉ သူပ်းတုပ်ႉဝႃႉလၵၢႆးၶႃႈတႃႉသေႉ~ ၽိုၵ်ႈၸေႃႈလူမ်းၼပ်ႉ
ယမ်ႁႅင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႖) လိူဝ်းၶႅဝ်ႉ ၶဝ်ႈပဵၼ်ၵျႃးသမ်ႉပတႃႉသီႉၶႃႈ ၽိုၵ်ႈၸေႃႈ
လီၵျၢင်ႉလွမ်းႁူႉ တၢင်းပွႆးသိူဝ်းသႃႉၶိုၵ်ႉယိုင်ႉမၢၵ်ႈသေယဝ်ႉ~ တိူဝ်းႁိူင် ၊ –
(႘႗) မီးထိူင်ႈၵျႃးထမ်းသမ်ႉပတႃႉ လၢတ်ႈၼႄႈၸူႈသိူဝ်း တွၼ်းတိူဝ်းဝၼ်းပီ တၢင်းၼီ

ၵၢင်းလွႆး လွမ်းႁွႆးပုတ်ႉထတေႉသၶႄႉဝၢင်းပူင်~ မွၵ်ႇၶႆႈမႃးယဝ်ႉ၊ ၊

(႓႙) ၶႄႈၶိူင်ႈသတ်ႉထူႉ ၵူၼ်ႈမေႃမီးလွင်ႈယုမ်ႉယမ်ၽြႄး ဝၼ်းၵႃးလဝ်ႈႁဝ်းယၢၼ်ၶီ တၢင်းသီ တၢင်းမဝ်း လဝ်ႈႁဝ်းမီးၵူမီးငဝ်း ၽြူးႁူႉတင်းလူင်~ သမ်ႉမႄႉသမ်ႉပုတ်ႉထမ်ႉ ။ –

(႔႐) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလဝ်ႈႁဝ်းၵၢင်းယၢၼ်ၵိလေႇသႃႇ မီးလၢၼ်ႉပိင်ႇလႃႇလႅင်းတႆး ႁူႉလႆႈႁၼ်လႆႈ ၽေးလွတ်ႇ ပဝ်းၶွတ်ႇလွင်ႈလေႃးၵသိင်ႈသိင်ႈလႆၢသမ်ႉ~ ၽိုၼ်လႄႈသၢင်ႁူၼ်းယဝ်ႉၶႄႈ။

(႔႑) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလဝ်ႈႁဝ်းမေႃလၢတ်ႈထမ်ႉမႃႇ သတ်ႉလႃႇပဵၼ်ၼတႃႉမီးၼတႃႉ တိုၵ်းၼပႃႉ တၼ်ႉႁႃႇ ၵိလေႇသႃႇ မီးလွင်ႈမိတ်ႉတႃႇ ၵရုၼ်ႇ မုတိတႃႇ ၵုပ်ၵ်ႉၶႃႇ ဝေႇၶေႇယၵ်ႈၽူႈ

သုင်တမ်ႇ~ တင်းသိူင်ႈတင်းလူင် ၊ – (႔႑) လင်ႇဝႆႈသတ်ႉထႆႇယုမ်ယမ်ၾြႂ်း ဝၼ်းၵႂ်း ႁွမ်းတူဝ် ၵျူဝ်လွၵ်ႈသိူဝ်းသၢၼ်း တၢင်းတၢၼ်းယူႇႁွမ်းပူင်~ ယိူင်းသႆႇထုၵ်ႈလဝ်ႈၶေႃႈ ၊ (႔႒) ၶေႃႈသွင် သီႇလသိၼ်ထမ်း မီးၶွင်းမၼ်ႉလမ်းၵျူဝ်လွၵ်ႈ ၶၢဝ်သႂ်ႇဝၼ်းၶိုၼ်း ယၢဝ်းယိုၼ်း ၵူင်ႈၵျူဝ်းၵျူင်~ တီႈတမ်ႈၵႂႇယေႇ ။ – (႔႓) တူဝ်သူပ်းတိၼ်မိုဝ်းလၢႆထႆႇ ပႆႇၶႄႇတီပႆႇ တႆႇ တေႃႇႁွၵ်ႈသုၵႂႇ ႁူးၶႆႇၵျၢင်ႉမ်ႅတ်ႇမၼ်ႈတႆႇသေႇ~ ပီၼ်ၽူႈသိၼ်ထမ်းတေႉယဝ်ႉ။ (႔႔) ပေႃးဝႆႈသီႇလထိင်းလုင်ႇ ၵႆႇၵူင်ႇမေႃၵျေႃႉ ပေႉလိုႈလေႃးၽ တေႃးသ မေႃးႁ ၵိလေႇသႆႇ ၶမ်ၶႄႇႁၵ်ႉယုမ်ႇမၢတ်ႈၵႂႇယေႇ~ ႁူၼ်းလီယဝ်ႉ၊ –

(၄၇) ꩡီရေႈၶွꩫူၶင်းရေႈယေႃး သꩡေးတၢင်းလီ ꩭၢင်းꩬီဝၶင်းꩬိုၶင်း လိုဝ်ႈသိင်ꩤွမ်ꩤိုၶင်း
ပိူၶင်ႈတိုၶင်းယုမ်ႉဝၶင်းပီ~ ꩫူၶင်းသီႉလမၶင်ႈၶၶင်ႉၶေႃး၊ ၊
(၄၈) ပေႃးပိၶင်ꩫူၶင်းသိၶင်ꩫူၶင်းထမ်း ꩡီရေႈယမ်ꩫူဝ် ꩫူၶင်းရေႈယမ်ꩫူဝ် ဝၢင်းꩤူဝ်ၶွမ်းလူး
85 ꩯထူးလိုၶင်ႈသၢၶင်းသီ~ ပိၶင်ပုꩭ်ႉꩫူဝ်ႉသူႉတေႃႉယိၶင်ႉယဝ်ႉ ။ –
(၄၉) လႂ်းသမ်ႉၶေႃႈသၢမ်သမ်ႉပတႃႉ လူဝ်ႉမီးလႃႉꩭ တႃႉၶဝၢင်းမိင်ႉ ထိူꩭ်ႈသိင်ႉပီႈꩯိꩭ်ႉ
ၶွင်ႉလွတ်ႉတီႈ ပိုတ်ႉꩭီႈလၢၶင်ႉသိၶင်ႉ~ မေꩤူႉꩭျူဝ်းꩡွၶင်းမၶင်းၶေႃး။ ။
(၄၈) တူၶင်ႈလိုꩯမ်ႉၶိဝ်ꩯမ်ႉထီႉ ပႃႉရမီႉမေꩤူႉ ပွင်ပျူႉတႃႉၶလေႃႉꩭလႂ်သမ်ႉ ꩯမ်ႉလိူꩭ်ႈ

သုင်တမ်ႇလိူၵ်ႈၵိူၵ်ႇၵႃတ်း သူႇတေႃႇယိူင်ႇ~ ဝၢင်းပၢင် ၊ – (႑႐) ၵမ်းၶဝ်ႈ ၶေႃးသီႇ
သမ်ႇပတႃႇထမ်း တိမ်ထူၼ်ႈပိုင်ႇလၢႆႇႁူႈၵမ်းလိူတ်းၸဝ်ႈ မႂ်ႇထိုင်ပိုင်ႇလၢႆႇတၢင်းႁူဝ်ႉတြႃး မီးမႃး
ႁူပ်ႈၶေႃမ်ႇပရမတ်ႈလႆႈထၼ် ပွင်ႇလိင်ႈလိူင်းႁၼ်သၢင်းလၢင်း လွမ်းတၢင်းၶိုပ်ႉပၢၼ်ႇပွင်ႇ

လိူင်းႁၼ်~ မေႃသုၼ်ႇလုပ်ႇမတ်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႑) လူဝ်းၶဝ်ႉသမ်ႇပတႃႇထမ်း
ၵၢမ်းၼမ်းသိူင်လၢဝ် လိမ်လူဝ်ႈၼၢဝ်းယၢဝ်ၵျေးမႃး တၢင်းလီတိုၼ်းပႃး လႆႈမူဝ်းၵွတ်ႈမူင်းၵၢၼ်~
ၶိုပ်ႉပၢၼ်ႇ ။ – (႑႒) မၼ်းပိၼ်သမ်ႇပတႃႇထမ်းလီဝိႉ လၢတ်ႈၶဝ်ႉပႃးၵူႇလၢတ်ႈၶႄႈ
ၵုသူဝ်ႇမိုၵ်ႉၵၢမ်ႇၵႄႈၵမ်ႇလၢၼ်ႇ~ တၵ်းလႆႈႁူင်လိုဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႗႔) ၶုမ်ႇလေႃးလူလႆႈတင်းထဝ်ႈၵျႃး ၶဝ်ႈလႂ်ႈတူင်းထွမ်ႇ ၵိပ်းလွမ်ႇၵျၢင်ႉမ်တ်ႇမၶင်ႈ ယိူၶ်ႉ
ၵၶင်ႈတၢင်းမၢၶင်ႈ~ တေလႆႈသၢၶင်းသီ ၊ – (႗႕) ၵေႃႉၵၢၶ်ၵျၢင်ႉလွမ်းသမ်ႇပတႃႇထမ်း
တၢင်းလီလိုမ်းယမ်းၵတ်းယီၶ် ၵၢၶ်ပိၶ်လၢတ်ႈၶႆႉၵမ်းလိဝ်မဝ်ႇၵူး လၢတ်ႈၶေႈတၵ်းမူး
87 လႆႈယူႇပျူႇတၢင်းလီ~ လွမ်းၵ်တ်ႇလွမ်းၵင်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႗႖) တေႃႇပေးၵွတ်ႈထိုင်ၶိပ်ႉပၢၶ်ႇၵတ်းယီၶ် တၵ်းပိၶ်ၵူၶ်းလီၵူၶ်းငၢမ်း ၶၢဝ်းယၢမ်း
လၢတ်ႈလႂ်ပၢၶ်လႂ် ၵတ်းလႂ်တွၶ်းတူဝ်း ၽွၶ်းၵျူဝ်းၵျူႉတၵ်းလွတ်ႈတၢင်းၶီ~ မူၶ်ႈပျူႇ
ယဝ်ႉ။ – (႗႗) ၵမ်းၶႆႉၵၢဝ်တင်းပိုၶ်းပုမ်ႇ ၵျုႈယုမ်ႇတွင်းမၢတ်ႈ ပၢၶ်လၢတ်ႈလေႃးတိၵ

သထေးၵွၼ်ႉတၢင်ႇလိုဝ်ႈပွင်ၵေႃႇ~ ၵၢၼ်ယၢမ်ႈမီးမႃးၶၼ်ႉၶေႃး။ ။

(႔႕) သထေးလေႃးတိၵ မီးတင်းထႃႇၶိုင်ၶၼ်းၶမ်းၶမ်ႉလူင်ႇ ၵၢမ်ႇပုင်ႇၶိုၵ်ႉတၢင်ႇငိုၶၼ်ႈ ၵျေႃႇၶေႃႇ~ တိူဝ်းလဝ်ႈၶုၶၼ်ၵျူင် ၊ – (႔႘) ၵျိုၶၼ်းၵေႃႈၸီမႃးၵျိတ်းပၶၼ် လၢႆထၶၼ်ၶိုင်ႈယိပ်း

88 တၢင်းတိုဝ်း ၶၼ်ႈမိုဝ်းၵၢမ်ႇယွမ်းၶုင်~ လုဝ်ႇသင်ၵေႃႈပိၶၼ်ပွၵ်ႈမႃးယဝ်ႉ၊ ၊

(႔႙) ငဝ်ငတႇၵၢမ်ႇၵဝ်ႇၸဝ်ႇလင် လိမ်သင်ၵျိတ်းမႃး ၵၢၵျင်းတြႃးလိုၶၼ်ႈၵျူဝ်းၵျူင်~ ၶွင် သတ်ႉထႃႇတေႇတၶေႃႇယွႆႇ ။ – (႕႐) လွမ်းၶၼ်ႇၵၢမ်ႇၵဝ်ႇလိမ်ၵွၶၼ်ႇ ၶိုင်သွၶၼ်ႇ ၵျိတ်းသၢင်ႈ ၶမ်ႉလွႆယွႆႇၵျၢင်ႈသတ်ႉထႃႇ ပတ်ႉထၶေႃႇသူးတိုင်ႇဝႆႉၵၢဝ်ႇလၢတ်ႈသိင်မွႆႇ~

ၵၢင်ငၵႈလွင်ႈၶေႃးၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႒႑) ပူၼ်ႉမႃးလိူဝ်မိူဝ်ႈလႆႈၵၢပ်ႈၵမ်ႇၽေႇ တီႈၶွင်း
မိူင်းပႄႇရူႇၶသီႇ လိူၼ်ႇလီႇလၢၵ်ႈထၢၵ်ႈ ပၢၼ်သၢၵ်ႈၶုၼ်ၵျေႃၶမ်း ပရမ်ႇမတၢတ်ႈၵုပ်ႉပိူင်ႇ
ၵူႈၵိူင်ႇၽွမ်ႉပျေႃႇမူၼ်ႈၵျၼ်သႂ်ႇ~ ၽွင်ႈၵေႃႈၵတ်းယဵၼ်ယဝ်ႉ၊ –
(႒႒) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၶုၼ်လီမီးတြႃး ၵူၼ်းမိူင်းၵျႃႇမႃးၵတ်းယဵၼ် လွတ်ႈၶဵၼ်ၽေးၵဝ်း လီသဝ်း
ၵူႈရူႇသီႇလွမ်းပဵၼ်~ ၽၵ်ႇသင်ၵေႃႈတိုၼ်းလႆႈ~ ၵၢင်းတၢမ်ႇၶိမ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႒႓) ယင်းမီးသထေးၵျိုၼ်းၵျေႃ ၵၢၼ်မေႃသွမ်ႈၵွႆႈဝၼ်းၵႃး သူၼ်ၶႄးၵျတ်းပွင် ၶူဝ်းၶွင်
ၶွင်းၵိုၼ်း ဝၼ်းၶိုၼ်းလႆႈၵတ်းယဵၼ်~ မီးမၢၵ်ႈလၢမ်ႇပျေႃႇယဝ်ႉ။ –

(႒႘) ပေႃႈမႄႈသိင်ႈသုတ်းၶၼ်ႇထႃႇ ဝႆႉတႃႇသွင်ၶႃႈၶွင်ႉပီႈ လၢႆးယီႈလႄႈလၢႆးၵၢႆႈၺွင်ႉ ၶႃၶၼ်ၽႄႈ~ မႄႈၵူမ်ႈၵၢၼ်သၢင်ႈဝၼ်းလိၼ်း– မႄႈၵၢၼ်ႉမႄႈပိၼ်းၵၼ်ယဝ်ႉ။ ။

(႒႙) လိူၼ်လႅဝ်ပီလႅဝ်သေၵေႃႈ ၶွင်တေႃႈပႄႉလွမ်းသူၼ်ၵိူၵ်ႈၸေးယႆႉ ၵၼ်သႆႉပီႈၸွင်ႉ လူဝ်းၺွင်ႉၵၼ်ၵူႉ တွၼ်ႈတႃႉမီးမၢၵ်ႈၶႄႉသိုပ်ႉထႅင်ႈၵၢၼ်ၵႄႈ~ ၶတ်းလႅဝ်ယဝ်ႉ။ –

(႒႗) မၢင်ပီၵိုတ်းၸႄး မၢင်ပီၵိုတ်းသူၼ် ၵမ်ႉၵူၼ်းၵူၼ်ၵၢၼ်မေးမေး သထေးပီႈၸွင်ႉ ပႄႉဝၼ်းၶၼ်~ ၵူမ်ႈသၢင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႒႒) တွၼ်ႈတႃႉပီၼ်ႉ သမ်ႉဝႃႈသူၼ်ၵွႆႈ ၵိုတ်းပွင် ၵူႈပေးၶူဝ်းၶွင်ၸွင်းၵိုၼ်း မီးငိၼ်းလႆႈၵတ်းလႅဝ်~ ယူႉသႃႉယဝ်ႉ။ –

(႓႔) သူၼ်ၵွႆႈမီးပဵၼ်ပၢၵ်ႇတိုင်ႇ မၼ်းႁိုင်ႇႁူၼ်းႁႂ်ႉ ၵိတ်းသႂ်ႉလၢႆထႃႇ ဝႃႇသၼႄႇႁူႉၵၢမ်ႇပိူင်ႈ ႁူႈယိူင်ႈလွင်ႈပႃႇ~ ၼွင်ပိူၼ်ႈမီးၵိူင်းလူးၼႄး။ ။ (႓႘) မီးတႃႇဝၼ်းၼိုင်ႈ ၶေႃႉပဵၼ် လၢႆးယီႈမိူဝ်းလွင်းသူၼ်ၵွႆႈလွင်ႈပႃႇ ၼမ်ၼႄႇလူၼ်ႈလမ်းၼမ်ႉႁိုင်ႇလပ်ႈၵၢရသႃႇ~ ဝၢၼ်လွင်ႈ ယဝ်ႉ။ – (႔႐) တူၺ်းလူ ၶေႃၶဝ်လမ်းလဝ်း လမ်ႉဝဝ်းပေႃးလမ် ယိမ်းႁမ်ၵၢဝ်ၵိၼ် ၼမ်ႉၼမ်ၵိုၼ်းၵၢႆး လၢမ်းမႃးၾႄႇထၵ်ႇလၵ်ႇလမ်းသွႆ~ ၼမ်ႉၵွႆႈပေႃးထင်ႇလႆပုင်ႈမႃးယဝ်ႉ။ (႔႑) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၼမ်ႉၵွႆႈတဵမ်လီ သွႆသီပေႃးမိူၼ်ၼမ်ႉလိၼ်း ငိၼ်းလူမ်းၵိၼ်ဝၢၼ် တၵ်းမၢၼ်ငိုၼ်းၶမ်း ၾွင်းႁမ်းတီႈၼွင်းလွႆ~ လူမ်းထူၼ်ႈၼႄႇၼႄႇယဝ်ႉ။ –

(၅၇) လင်ႇတၵ်းၸၼ်းၸႄႇ တွၼ်ႈတႃႇသွင်တူၼ်ႈ လူၼ်ႈၶိုင်ႈပုၼ်ႈတႃႇပီႈၵၢႆႈ လူၼ်ႈၶိုင်ႈ ပုၼ်ႈတႃႇတူဝ်ၵဝ်ႇ ယၢမ်းၸဝ်ႇဝူၼ်ႉသွၼ်ႇၵၢင်ႈ သိုပ်ႇယၢင်ႈမိူဝ်းၼူႇ~ ၵၼ်တီႈၶျူၼ်းယေး ၼၼေ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (၅၈) မိူဝ်ႈၼၼေ်ႉႁူသူဝ်ႇထုၵ်ႇထိုၵ်ႈ လိုၵ်ႈလိုၵ်ႈထုပ်းလျူး ပတ်ႉ လေႇၵပုတ်ႉထူႇ လေႇတၼႄႇသမ်ႉလၢင်ႇလိုၼ်ႈလီၼႄႇ~ လူမ်းလူင်ယဝ်ႉ။ –

(၅၈) လင်ႇတၵ်းၵဝ်တင်းၼမ်ႉၵွႆႈလိမ်းဝၢၼ် ၵျူဝ်ယၢၼ်သဝ်းလမ်ရၵျၢၼ်း ယွၼ်းတၢၼ်း လူႇတူၼ်ၵျူင်~ ၵ်ၼ်ႇလဝ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (၅၉) ပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထူႇတူၼ်လဝ်ႈ ၵေႃး ၵျပ်ႉယဝ်ႉသုင်းၵိၼ်ၵမ်းလိဝ် ၼမ်ႉၼိဝ်ယိုၵ်းယမ်း ၸွင်းၵမ်းထၢၼ်ႈမူတ်းၵူင်~

ၵမ်ႉၵျၢၼ်ႇ ။ – (႕႓) သေၵ်ႈၶေႃႉပၢၼ်လၢႆးယီး လႆႈၵီးပိူင်းပၢင်ႇ ယိုၼ်ႈတၢင်ႇသမ်ႉလူႇ
ထိင်ႈသွင်တၢၼ်ႇ~ ပွင်ၶၼ်တၢၵ်ႈၵိတ်းၽိူင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႔) ပွၵ်ႈၵမ်းၸိုင်ႈၶၼ်ႇ
လူၼ်ႈၵွႆႈပုၼ်ႈတၢႆႇတူဝ်ၵဝ်ႇၵဝ်လူႇ ပွၵ်ႈသွင်သမ်ႉပၢၼ်ပုၼ်ႈတၢႆႇပီႈၼွင်ႈ ၵမ်ႇငၢႆႈသတ်ႉထၢႆႇ
 ပိင်ႇလၢႆႇဝူၼ်ႉသွၼ်ႇယဝ်ႉၶၢဝ်းၵၢပ်ႈတူၼ်မၢၼ်ႇ~ တၢၼ်းပူင်ယဝ်ႉ။ –
(႕႕) မၼ်းယင်းဝူၼ်ႉဝၢႆႈ ပေႃးၵၼ်ၵွတ်ႈမိူဝ်းၵိူၼ်းလင် ၵမ်ႇသမ်ႉငိၼ်းႁူင်လၢတ်ႈၶေ
ၶေႃႉပၢၼ်ပီႈလၢႆး ၶိူင်းထၢႆးလူဝ်ႇလူမ်းသူင်~ လွင်ႈလိူဝ်ၶေႃႈတၵ်းၶၢမ်ႇပွင်ၵူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႕႖) သမ်ႉဝၢႆႈပီႈၼွင်ႈလၢႆးၵဝ် တၵ်းၵဝ်ငိၼ်းၶမ်း တၵ်းတမ်းဝၢင်းပၼ် သမ်ႉၵၼ်ၵဝ်ၵွႆႈ

ၶႆေရုႈတၵ်းဝၢင်း ပေးလိုင်သၢင်းလၢင်းလွင်ႈမျူဝ်းႁူင်~ သျ့ထုၵုသူဝ့်ယဝ်ႉ။ –
(၈၀) ၵမ်ႉၵျုႈပီႈဢၢႆႈၵျူၵ်ႈလူဝ့် ဢမ့်ၼူဝ့်ဢမ့်ၵၢတ်ႈ တၵ်းပွႆးမွၵ့်လၢတ်ႈၶႆယူ့ ၸွပ်ႈၶႆ
94 တၢင်းလူ့ၶႆႉလၢင့်လိုၶ်ႈ ၵုင့်ၶိုၶ်ႈပေးလၢင်ႈထူပ်းႁူပ်ႉပုၵ်ႉၵူဝ့်~ တူၶ်လဝ်ႈသိၶ်သၢၶ်း
ယဝ်ႉၶေႊ။ ။ (၈၁) ပေးဝုႈလၢႆးယီႈ ပိုတ့်ၵီႈမီးလျၢၶ့် ထိူၵ်ႈတၢၶ့်လူ့ယဝ်ႉ
လွင်းယဝ်ႉ ဢမ့်သမ်ႉငဝ်ၵဝ်ႉလွ်ပျေ့ မၶေ့လူမ်းသျ့ထုတိူင့်ဝႆႈၶၢၶ်သူဝ့်~ သိၼ်ထၢၶ်ႈ
ပေးႁွင် ၊ – (၈၇) ယင်းပွႆးယွၶ်းသူးသိၼ်ၶၢၶ် လၢတ်ႈလွ်ပၢၶ်လွ်လွင်ႈတၢင်းၶၢၶ်လွ်
ပေႁူပ်ႉပေလျႊ ဝၶ်းၵေႊပိုၶ်းၶမ်းတိမ်တူင် ႁိူၶ်းလူင်မီးလေး သထေးလႆႈလၢမ့်ပျေ့

ၶူဝ်းၶွင်~ ပိူင်းၶဝ်ႇလွင်ႈမုင်ႈမွင်းဢၢင်ႈၶႃႈတႃႇ၊ ၊ (႘႖) ပျူႇလူလ်ႈလေးလိမ်ႇ မိူင်းၽီမိူင်းသၢင် ၵုၶ်ၵၢင်ၶူင်းၵူၶ်း သိူဝ်းလူၶ်းတိမ်လွင်ႈ ပေးဝႃႈပႃႇရမိႇၶမ်လွႆႈတၶ်းလေး ၸွႆႈပိၶ်တူၶ်လီသဝ်းဢေးရႃၵၢၶ်းလဝ်ႈ ၵၢင်းသဝ်ႈဝဝ်းမွင်~ တၶ်ႇၶႃႇဢိလေႇသႃႇ ။ –

95

(႘႗) မိူၶ်ၶဝ်ႇလဝ်ႈၵဝ်းလူင်ႉလိူင်းထမ်ႇမႃႇ ၶႃႈတႃႇၶ်ဢႃႈ ၸွႆႈဢၶ်ထူပ်းလေႃႈတြႃး ထမ်ႇမေႇ ထဝ်ႈဢေႇလွင်ႈလႃႇတိထၢတ်ႇၵၢၵ်ႈ ပိုတ်ႇပၢၵ်ႈသတ်ႉလႃႇ~ ပိၶ်ရၵၢၶ်းလဝ်ႈ ၵၶ်ထမ်းၶႃႈၶေႃး။ ။ (႘႔) ၵမ်းၶၶ်ႉလဝ်ႈပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထႃႇ ဝႃႇလႃႇလၢတ်ႈၶႆႈ ၶဝ်ႇၵႃႈၶွႆႈလႆႈသူးတိူင်ႇ လွႆႈၶိူင်ႇတွင်းတ မၶဢႃႇယေႇ သၢၵ်ႈသေႇလွင်ႈတႃႇၶလၢင်ႇလိတ်ႈ

ၵုသလႃႇ~ ပေႃးၵႂ်ႈလႂမ်းၵုမ်ႉဝၼ်းၶၼ်ႈ ။ –   (႘႕) တၵႃႇလႆးၵၢၼ်ၶၼ် ၶႃမ်းသၼ်ၶၼ်ယႂၼ်းသူး ဢထူးတၢင်းလီ ၽဝေပၢၼ်ၽီလေႃးႁူၼ်း ၽႂၼ်းလီလႂမ်းသူၼ်း ၵၢမ်ႇႁူဝ်းႁူင်~ ဢိသိတံ ပၼိတံ တိမ်ထူၼ်ႈလူလ်ႈတႃႉ။   ။   (႘႖) ပေႃးဝႃႈယဝ်ႉယႃႇ ပတ်ႉထၼႄႇယႂၼ်းသူး လဝ်ႈပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထႃႇၶိုၼ်းမိူဝ်းလူးထိုင် လူင်တိုင်သဝ်းဢေႃး ၵႃႈပိၼ်တူၼ်လီလေးလေး သမ်ႉၶိုၼ်းၵၢပ်ႈတၢၼ်းပူင်~ လူးလဝ်ႈသင်ႇၶႃႇ ။ –   (႘႗) ၶမ်ႉၵႂ်ႈလိမ်းၶႄႇ သင်ႇၶႃႇ ႁူႈလဝ်ႈ သုင်းၶဝ်ႈၶေႃးလႂတ်ႇ ထၢၼ်ႈလႂတ်ႇလေႉၶုမ်ႇထဝ်ႈၶမ်ၶႄႇ~ ပိၼ်ဢၵျူဝ်းၵိုင်း တေႉယဝ်ႉ။   ။   (႘႘) ၵမ်းၶၼ်ႉၵေႃႉပိၼ်လၢႆးယီႈ ပႂၵ်ႈတီႈႁိုၼ်းၵဝ်ႇ ယၢမ်းၽဝ်ႇ

သမ်ႉမွၵ်ႇၼႆႈပီႈၵၢႆႇလႆႈသျႇ~ ႁၢမ်းၼၢၼ် ၊ – (႑႐႐) မိူဝ်ႈၼဝ်ႉၼျႈၼွင်ႉမိူဝ်းလႆး သူၼ်ၵႂ်ႈ
ၵဝ်းသေ ယၢမ်းတေၼိုၼ်းမျး ၵၢဝ်ပျးလူၼ်ႈပၢႆသွႆႇလိမ်းဝၢၼ်~ သွင်တူၼ်ႈၼျႈၵေႃႈ၊ ၊
(႑႐႑) တူၼ်ႈၼိုင်ႈပုၼ်ႈတျႇပီႈလၢႆး တူၼ်ႈၼိုင်ႈတွၼ်ႈတျႇၼျႈၼွင်ႉမီးၼဝ် ယၢမ်းပႆတၢင်းမျး

ၼိုၼ်းလျးၵူပ်ႉထူပ်းမၢၼ်~ ပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထျႇ ။ – (႑႐႒) ၼျႈၼွင်ႉငိၼ်းပိၼ်
ပီႇတိလူမ်းယႂ်ႇ လင်ႇသမ်ႉၵၢဝ်လွင်းလူးသႂ်ႇသပိတ်ႈ လိတ်ႈပ်တ်ႈတၢၵ်ၼ်ႇ ၼမ်ႉမၼ်းၼမ်
ၼ်ၼ်ႇယုၵ်ႉလူႇၵၢပ်ႈသင်ႇၼျႇ~ တူၼ်လဝ်ႈၵၢဝ်သုင်းတေႉၵေႃႈ။ ။
(႑႐႘) တျႇလူၼ်ႈၼိုင်ႈၼၼ်ႉ ပတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထျႇ သုင်းၵူႇမူတ်းၵ်ႈ ၼျႈသမ်ႉလူႇထိင်ႈ

လူၼ်ႈသွင်ၶႃႈၵေႃႈ မႅၼ်ႈလေႃႈၶွင်ပီႈမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ထိူၵ်ႈတၢၼ်ႇသမ်ႉမွၵ်ႇၼႆႈ ပီႈလႆႈလႂ်ပႃႇ~
ၶႅၼ်းတေႃႈၶိုၼ်းၶၢၼ် ၊ –   (႑႐႗) ပီႈၵၢႆႈလၢႆးႁဝ်း တေၵဝ်ငိုၼ်းႁ ၵမ်ႇၼၼ်ၵဝ်ၵွႆႈ
ၵမ်ႇၼၼ်လႂ်ႁွႆႈတၢင်းလီ ဝၼ်းပီသိူဝ်းယဝ်း ၶႃႈႁဝ်းထုၵ်ႇႁဵတ်းၵၢၼ်~ ပေႃးႁႂ်ႈမၼ်းပေႃႇ
လႂ်ပီႈႁဝ်းၵေႃႈ၊   ၊   (႑႐႘) မိူဝ်ႈၼၼ်ႉၵေႃႉပဵၼ်လၢႆးၵၢႆႈသႅင်ဝၢၼ် ၶိုၼ်းၶၢၼ်လူပ်း
လွမ်း ၵိုၵ်းႁွမ်းတၢင်းလီ ဝၼ်းပီႁဝ်းပဵၼ်သထေး ပတ်ႉလေးငိုၼ်းၶမ်းထၢၼ်ႈသုၵ်းမၢၼ်~
မီးမၢၵ်ႈယူႇသႃႇ ။ –   (႑႐႙) ငိုၼ်းၶမ်းသေၵေႃႈ ပီႈမႂ်းၵမ်ႇလူဝ်ႇ လူၼ်ႈၵွႆႈၼႆၵေႃႈ
ပီႈမႂ်းၵမ်ႇႁိူၵ်ႈ ထုၵ်ႇထိူၵ်ႈယေးလူႇ လႂ်ပီႈလၢင်ႇ□ူႇလွမ်းတႃႇၼလႆႈၵၢပ်ႈသင်ႇၶႃႇ~ လႂ်ပီႈ

လူမ်းသိူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႐႗) ႁွပ်ႈၶႅပ်ႇပီႈမွင်ႇတၢၵ်းပွႆးသူးၶိူင်ႈတိူင်ႈဝႃႈ ၶိုပ်ႉပႃႈ
ၶေတ်ႉသ ပတ်ႉလယႃႈ ၵွၼ်ႁူႈထိုင်တဝ်ႈ ၽဵဝ်ၶဝ်ႈမၢၵ်ႈၽူဝ်ႈ ၵမ်ႈၼႂ်ႈႁိုတ်းၼူဝ်ႈငၢႆႈလေႃးၵ
ယၢပ်ႈယၢၵ်ႈသမ်ႈသၢႆႈ~ ၶၢဝ်းႁိူင် ၊ – (႑႐႘) ႁူၺ်ႈလႆႈလိဝ်းလွမ်းႁွမ်းႁိူဝ်း မိူဝ်းလွမ်
တူၼ်သိၼ် ၵိၼ်လၢင်ၶွၼ်းလဵဝ်း ယိပ်းတဵဝ်းပတီး ယိပ်းဝီးပွင်ႈလႅင်းထိုင်~ ပဵၼ်ၵျႃၶၢင်းတႃႈ
တူၼ်မျႃတ်ႈၶၼ်ႉတႃႉ၊ ၊ (႑႐႙) ၵၢၼ်ပဵၼ်ၵေႃႉပီႈလူမ်းသိူဝ်း ယွၼ်းမိူဝ်းဝဵင်းသဵင်
ယွၼ်းပူၼ်ႉၽေးၶဵင်တၢင်းမဝ်း ယွၼ်းသဝ်းတီႈမိူင်းႁိူင်~ ၶိုပ်ႉပၢၼ်ႈယဝ်ႉ။ –
(႑႑႐) ၵေႃႉၶွင်ႉသမ်ႉပွႆးပၢၵ်ႈဝႃႈသႃႈထု သႃႈထုၵုသူဝ်ႈ လႄႇလူဝ်ႈၵတ်ႉသႃႈသယလွင်ႈၶိုင်ႈ

တိၵ်ႉထၢၼ်ႇ~ သိူဝ်းလၢတ်ႈပၢၼ်ၶႄႈလေႃးၵၸီႁူၼ်း– ပေႃးယဝ်ႉၸဵဝ်ၶိပ်ႉပၢၼ်းမျၢတ်ႈ လွမ်မူၼ်းၶႅၼ်ႉဝႃႈ။ ။ (႑႑႑) သွင်ၶႃပီႈၶွင်ႉ ၵူမ်ႈပျႃႇၵူမ်ႈမူၼ်ႈ တူၼ်ႈလိုဝ်ႇသၶႄႇ ယူႇၵူႇလႆၢၶီႈ ၵွတ်ႈတီႈၵမ်းထဝ်ႈလႃႇၵျႇ မၵၶႄႇလုမ္ပ်ႇၼွႆႈ ၵုသူဝ်ႇၵုမ်ႉမိင်ႇလွႆႈတၢင်းမၢၼ်ႇ~ ၸဵဝ်ၵွတ်ႈမူင်းၸီ ။ – (႑႑႒) မိူဝ်းပိၼ်ၶုၼ်ၸီ လီလူလီတူလ်း ၵွမ်ၵူလ်းၶေႃင်းသၢဝ် တူဝ်ၶၢဝ်ၵဵဝ်သေႃး ၵဝ်တင်းၶူဝ်ႈၵွမ်မီးလေႃး သၢၵ်ႈပၼ်မိင်ႇဝၼ်းပီ~ ပျႃႇမူၼ်ႈ– သိၼ်တူႇ ရီႇယႃႇ သိၼ်ယေႃႈၶေႃင်း ၶပ်ႉၶၢင်းလိၼ်ႇၵူၼ်ၵူၼ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။ ။

(႑႑႓) ပေႃးဝႃႈၵုသူဝ်ႇမိူင်းၸီသိၼ်ႈယူတ်းမူတ်းၵႂႆ လွမ်းသႆၢၶိုၼ်းၸဵဝ်မိူင်းႁူၼ်း ပုမ်ဝူၼ်း

ၶဝ်ႈၵႂၢင်းလီ~ မႄႈတင်ႈသၼ်ႇထေႇ ။ – (႑႑႘) ၵိူတ်ႇတီႈၶေႃင်းမေး သထေးၵၢႆပတိ
လိူဝ်ႇငိူၼ်ႈၶိူဝ်းယႂ်ႇ မီးသႂ်ႇၶဝ်ႈၵိူၵ်ႇၶမ်ႇလၢၼ်ႇတူဝ်ႈ ပၢၼ်လူဝ်ႈသိူဝ်းမူၼ်ႈတႃႇသေႇ~
ၶႂၢင်ပိူၼ်ႈမီးငိုၼ်းၶၼ်ၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။ (႑႑႙) ၶေႃႉပိၼ်ၽီႈၵၢႆႈလိုဝ်ႈဝႄႈ လၢႆးသေႇၶ
ႁူႉပႃႇယလီလွၼ်ႇ ၶေႃႉၵႂၼ်ႇသမ်ႉတၢင်ႇလိုဝ်ႈ ၵပႃႉလိတႂၢင်ႉမွၵ်ႇလၢတ်ႈၶႄႇမေႇ~
ဝၼ်းၼၼ်ႉ ၊ – (႑႑႗) ယႂ်ႇမႄႈၵႃႈသုင် ၸၵႈၾိင်လိူင်ႉၶေႃင်း ၶပ်ႉၶၢင်းၶွၼ်းႁူၼ်းယေးလူင်
သထေးႁူင်လိုဝ်ႈသိင်တိုၼ်းမီး ၵိၼ်ပႃၵိၼ်ၵီး ပေႃႉသိူဝ်းလွႆ~ ပိၼ်လုၵ်ႈၽူႈမၢၵ်ႈၶၼ်ႇယဝ်ႉ။
(႑႑႒) ၵမ်ႇလႆႈယၢပ်ႇယၢၵ်ႈၶီသင် သဝ်းထင်ႈႁူၼ်း ၶႂၼ်းလိူၼ်းၵိင်ၾင် သိင်ၶမ်

ၶမ်းၵိူၼ်း ဝၼ်းမိူၼ်းလွတ်ႈၽေးမႂ်ႇ~ ၵမ်ႉပေႉ ။ – (႑႑႘) ၶႂ်ႈလႆႈသင်ၵေႃႈလႆႈ
သွၼ်ႉၽူင်ႈမွၵ်ႇၶႆႈဝႃႉလႃႉ ပီႉတႃႉပေႃႈၵူႈ ၵႅတ်းပၼ်ႁူႈယိူင်ႈႁူႈသမ်ႉ လိူင်ႇၶေႃင်းႁွမ်းတမ်ႉ
လွမ်ႇၼိူပ်ႉၼၢင်ႈသၢင်ႉတေႃႉ~ လီယဵမ်ႈလႆၶေႃင်းတေႇယဝ်ႉ။ ။
102 (႑႑႙) ႁူႈဝၼ်းသိူဝ်းပေႃႉ မၶေႃႉလွႆႉမူၼ်ႈ ႁုမ်ႉထူၼ်ႈလေႃးၵီႉ ပီႈၵႆႈသမ်ႇပိၼ်ႇႁူၼ်းမီး
ပႃႉရမီႉလေႇႁုမ်ႉတူဝ်ႈလႅင်းပေႃႉ~ တၢင်းလီ ၊ – (႑႒႐) ၵေႃႇပိၼ်ႇပီႈၵႆႈလႆးမၢဝ်ႉ
သေႉၶၵ်ႇတႅမ်းႁၢၼ် ယၢၼ်ၵႆယိင်းၶေႃင်း ႁူဝ်လွႆသၢင်းလၢင်းၵျၢင်ႇၵမ်ယူႉဝၼ်းပီ~ ပွင်တႃႉၶ
မျႃတ်ႈၶေၼ်ႇယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႒႑) မ်ၼ်ႈၵေႃႈမ်ၼ်ႈပၢၼ် ၶမ်းလႅင်သႅင်လၢဝ်ၽြေး ပွင်ႈႁိူင်း

မိူင်းႁူၶၼ်းၵႂႆႇႁူႉတၢင်းသီ~ ထမ်းတေႉသၶႃႈ ။ – (႑႒႒) ပၢၼ်ၵၢၼ်ပုတ်ႇထၵ်ႉၶၼ်ႉလဝ်ႇ
ၶဝ်ႇလိုဝ်ႇဝိပတ်ႇသီႉ ၵေႃႇမီးပႃႈၸမီႉၶေႃႇထမ်ႉမထွမ်ႉမၢတ်ႇၵႃႈထႃႉ~ ၸၼ်ၶိပ်ႇပၢၼ်းၶမ်း
တေႇယဝ်ႇ။ ။ (႑႒႓) လၢႆးမၢဝ်ႉသေႉၶသေၵေႃႇ ၶွင်တေႃႇတႃႉၶ သီႉလ ၽႃႉဝၶႃႈ

ၵံႇၼူႉႁႅင်းလဝ်ႇ ၵံႇၶဝ်ႇထွမ်ႉလိၵ်ႇထမ်ႉမေႉ ပႃႉၸမီႉၵေႉႁူႉလၢင်ႉလိုၼ်ႇလႅင်းသႃႉ~ ၸၼ်
တြႃးႁူင် ၊ – (႑႒႔) ၵမ်ႉၶႂ်ႇသဝ်းၶင်းမိူင်းႁူၶၼ်း ၶူၼ်းလွမ်းတၶၼ်ႉၶႃႈ ၵိလေႉသႃႉ
ယႂ်းယၢင် သိမ်းပၢင်တိၵ်ႇထီး လႂ်မီးသႃႉသၶႃႉတႃႉႁွမ်းပူင်~ ဝ်ၶၼ်းသၢင်ႉၵၢၼ်းမျၢတ်ႇ–
ၶင်းလူဝ်ႇပၢၼ်လၢတ်ႇမၶၼ်းယဝ်ႇ၊ ၊ (႑႒႕) ႁူလ်းၵႃႇၽိုၼ်သိၼ်ၵျမ်းၶမ်း တၵ်းတမ်း

တၵ်းယိၼ်ႇ ႁူဝ်ပိၼ်ၶၼ်ႈၶၢၼ်းၶၢဝ်း ယၢဝ်းၸဵဝ်ၵဵဝ်ၶဵၼ်တၢင်း တၵ်းၵိတ်းလိုဝ်ႈထမ်းႁူၼ်~ တတိယ
ၵၶၼ်ႉတမ်ႉ ။ –   (၁၇၄) ပရိသၢတ်ႈၵႂၢၼ်ႉယွင်ႉ သုၢင်းသွင်ႉလွင်လိၵ်ႈ ၽိုၼ်လိၵ်ႈလင်ႉၵျႉ
ပိင်ႉလျႉဝုသလျႉႁူႉပိုတ်ႉလိုၼ်ႈ မွႉၶိုၼ်ႈလေႃႉသမ်ႉ~ ၵႂၢၼ်ယုၵ်ႉမိုဝ်းဝႆႈၽိုၼ်ထမ်း– သျထု

သၢမ်ၵမ်း ႁူႈၽူႈလီယဝ်ႉ။ ။

သူၵိူလ်း သူၶေႊ

သျထု သျထု သျထု

တွၼ်ႈသၢမ်သုတ်းယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈသီႇ

(1) ၵမ်းၼႆႉတွၼ်ႈသီႇ ၵႂ်ႈပိၼ်ပႃႇၸမီႇၵေႃးလိၵ်ႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈ သႅၼ်ႈလိၵ်ႈဝူၼ်ႉသွၼ်ႇ မၢင်ပွၵ်ႈလႆႈၵွၼ်ႇၵိုဝ်ႉယၢပ်ႇႁွပ်ႈလွမ်းလမ်ႇ~ သိင်လွင်ႈလူင်းထဝ်ယဝ်ႉ။ –

105

(2) ႁွပ်ႈလႆႈဝူၼ်ႉဝူၼ်ႉသွၼ်ႇသွၼ်ႇ ၵိုဝ်ၵွၼ်ႇၵ်တၢ်းမဝ် တူလ်းၵၢဝ်ၶင်းၽိုၼ်ၶင်းၵျမ်း ၶပ်ႉတၢမ်းလူဝ်ႇလွမ်းၵၢဝ် ~ ၵႂ်ႈမ်ၼ်ႈ– လင်ႇၵႃႇမၼ်းလင်ႇတၵ်းသ်ၼ်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(3) လင်ႇဝႃႈၵႂ်ႈပိၼ်မေႃလိၵ်ႈမေႃထမ်း ၵုမ်းၶမ်းၵေႃးသွၼ် ၵွၼ်ၶေလေႃးယိင်း ၶိင်းၶေႃး ၵႂ်ႈပေႃးၵျူႉၶၵ်ႉမဝ် ~ ၶၵ်းၵ်ႉဝႃႇယႃႇ ။ –

(4) မေၵေႃးလႆလႆၵမ်ႇလႆႈ မေၶႆႈလႆလႆ

ၵမ်ႇၵွင်ႇ ၽိုၼ်လွင်ႇတ်ႇမ်ႈၶပ်ႉ ၶပေႉလွမ်းတူဝ်ၷဝ်ႇ လၢႆၽဝ်ႇၵႃႇလႃႇၷွၵ်ႈမ်ၶဵ်ႈပုတ်ႉထ
ၽႄႈသႃႇ~ လီလႆႈၷမ်လွမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔) ၶူႉသေလၢႆလၢႆလွၵ်ႇလွၵ်ႇ ၷူလ်းမွၵ်ႇ
ပိူၼ်ႈၶူႉ လဝ်ႈၷဝ်ႇသမ်ႉပဵၼ်ၷူၼ်းလူႉပႃႇလႃႇၶမ်ႇ တူၵ်းတမ်ႇယွမ်းၵၢၼ်ႉပွႆႇလုတ်ႈ
106 သႃႇသၶႄႇ~ ပဵၼ်ၵေႉၵႅတ်းမဝ် ၊ – (႕) ၵပ်ႉတ်ႈငၢႆးၵမ်ႇၷၢင်း လွမ်းတၢင်းၷၢၼ်ၶိ
ဝၼ်းပိၵ်ႉတ်းလိူင်း ၷူၼ်းမိူင်းပိူၼ်ႈတၵ်းသေႉသွမ်းသႂ်ႇလွမ်းၶဝ်~ ၷူၼ်းၵမ်ႇမ်ၼ်ႈလွင်ႈ
ၶၶေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႖) လင်ႇဝူႈၷၢမ်ႇလီပၢၼ်လီၵဝ်းလႃး ပေႃးလိူင်ၶူဝ်လွႆဝဝ်းသႃး
ယွမ်းတြႃးလုတ်ႈၵႅတ်းမဝ်~ တၵ်းၵမ်ႇၶိုၼ်ႈယွႆႇ ။ – (႗) မိူၼ်ၶဝ်ႇၶၢၼ်းသၢမ်မိူဝ်ႈၵႂ်ႈ

ၶိ်ႈလွမ်းပီႈၶွင်ႉသွင်ၶေႃႈ ထူပ်းတေႃႇၵၢပ်ႈမျၢတ်ႈ ပၢၼ်လၢတ်ႈပုတ်ႉထဝိပတ်ႉသီႇ ၼေႃႉပီႈ
ပႃႇရမီႇၶပ်ႉၸေႃႇၶေႈ ပွႆႇၸေႈဝိၼ်းသိုဝ်ႈၶူဝ်းမွႆႇ~ ႁုႁျၢင်ႉၵမ်ထမ်း– ဢၢၼ်တီႈႁွၼ်းၶမ်း
လဝ်ႈယဝ်ႉ။ ။ (၈) လႄႈမၢဝ်ႇသေႇၶ ထမ်ႇမငိၼ်းထွမ်ႇ လိုၼ်သွမ်ႇမေႈႁ ယၢင်တ်ႈ

တိတ်ႉထိတၼ်ႇၶေႇ လိုၼ်ၶိုၼ်ႈၶဝ်ႈၶိုၼ်းသႃႇသၶေႇမျၢတ်ႈပုတ်ႉထၵ်ၼ်ႇလဝ်ႈမီးသတ်ႉထႃႇယုၼ်ႇ~
မႆႉၸေႈၵၢၼ်းလိူင် ၊ – (10) လင်ႇသမ်ႉၶိုၼ်းမႄးတီႈၵူၼ်းတီႈယေး ပုၼ်ႈတႃႇပတ်ႉလေး
ၶူဝ်းၶွင်တင်းၶမေ ဢၢပ်ႈပၼ်ၶွင်ႉလႄးယိပ်းၵမ်သုင်းတိုဝ်း ဝ်ၼ်သိၼ်ၶိုၼ်းမိုဝ်းၸေႈပူတ်းပွႆႇ
လႄႈပိူင်~ ယွၼ်းၶိုင်ႉဝ်ၼ်းၸေႈၵၢၼ်းမျၢတ်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (11) ပေႈဝႃႈလႄးမၢဝ်ႇ

သေႇၶသေႃင်ႇၵႃၼ်းၸၼ်းတူဝ် ထၢၵ်ႈဝ်သဝ်းႁႅင်း ၶွင်ႉလၢႆးၵၢပရလိၼၢမ်ႇပၼ်တၵႃႈသွမ်း
လွင်းလၢႆပိူင် ၵိုဝ်ၵိုင်လွမ်းၶွၼ်း ၵီတ်းပွႆးမၼ်ႈလွၵ်းပိူင်~ ၵႃၼ်ႁုမ်ႈလူႇဝႆႈပူႇလႆႇ ။ –
(႑႗) လူႇလူႇတၢၼ်းတၢၼ်း ထၢၼ်ႈပေႊလိၵ်တ်းဝၼ်းလိၵ်တ်းၶၼ်ႉသတ်ႉထႆႇ ၶမ်ၶၸႇပီႈၶွင်ႉ
မွၵ်ႇႁွင်ႉၵွၼ်ႇယႂ်ႇ ၸၼ်ဝ်သွႆႇတေႉၵမ်ႇၵၢတ်ႈ ပၢင်းလဝ်ႈသင်ႇၼႆႇ~ မႄးႁပ်ႉၼူဝ်းတၢၼ်း
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႘) ၵၼ်ပၼ်လၢႆးမႃဝ်ႇသေႇၶ ၼိုၼ်ႈပၼ်လဝ်ႈရႁၢၼ်းသင်ႇၼႆႇ
ၵမ်ႉပဝ်ႇလၢပ်ႈတၢင်ႇ လိုၼ်ႈလၢင်ႇတၢင်းၵျင်ႉ မၼ်ႈတၢင်ႉဝိၶေးသိၵ်ႉၼႆႇ ထမ်ႇမႆႇသွၼ်ပွင်ႇ
ႁူႉၶေႃမ်ႇရူပ်ႈၼၼ်ႇထႆႇ~ ႁၼ်ၵြႃးလီ ၊ – (႑႙) ၼိုၼ်ႈပၼ်ရႁၢၼ်းတႆႇမျၢတ်ႈတွၼ်း

ၵပ်ႉၽွၼ်းထူးၵျူင် သတ်ႉလႃႇသီႇပႂ်းတင်းလူင်လိူင်းလေး မျူဝ်းဖေးထဝ်ႈၵိဝ်ႇယၢပ်ႇတၢင်း
ၶီ~ ၵမ်ႇသမ်ႉပိၼ်ထိူင်ႈယဝ်ႉၶေႃး။ ။ (၁၄) ၶႄႉပိၼ်ပီႈၵၢႆႈပီႈလၢႆး ပွင်ႇလိူင်ႈ
ၶၼ်းထၢႆးလိူင်းႁူင် လၢတ်ႈၶၼ်ႉၵမ်းလိဝ် ၽိူဝ်ထိုင်မိူင်းၵျူင်ၶိပ်ႉပၢၼ်း ၵိုဝ်ၵၼ်သဝ်းၶႃၼ်း

ထိူင်ႈၶၢဝ်းပီ~ ၶိုၼ်းတင်ႈသၼ်ႇထေႇ ။ – (၁၅) တိူပ်းၶၢတ်ႇပၢတ်ႇပိူတ်ႈ လႃႇတိ
လႃႇရူႇ ပျူႇထိ မရၶတေႃႈၵိူတ်ႇ တၢင်းလိူတ်ႇၵွၼ်ႉယၢပ်ႇမႆႈတႃႇသေႇ~ ၵၼ်တီႈသၢမ်ၶူင်း
ၶိူဝ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (၁၆) ၵွတ်ႈတီႈၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ၵမ်ႇမီးဖေးရၢၼ်ႇတၢင်းတုၵ်ႉ မီးတၢင်း
သုၶလိူတ်ႈလၢင်ႇ ၵွင်ႉတၢင်ႇၶိပ်ႉပၢၼ်ႇၵသင်ႇၶတ်ႉတမၼ်ႈတိူင်ႈ ၵိုမ်းလေႇ~ ၵိုဝ်လု

ၵိူဝ်လႅဝ် ။ –   (႑႗) ၵၢၼ်ပိုၼ်ၶွင်ႇလၢႆးလိူဝ်ႈဝူႈၵၢပၢႆႉလိတၢၼ်ႇၵၢၼ်ၵၢင်လႆႈမၼ်းသူး
ၼိူဝ်ႈပိုၼ်ႁူၼ်းထူးႁူၼ်းႁူင် တင်းလူင်ၼူဝ်းၼွင်မီးလေး ၶိူင်းထေးသမ်ႉသၢႆႉငိၼ်းငိူဝ်~ တေႉၵိူတ်ႉ
တၢႆၶဝ်ႈ– ၼိုၼ်းၼဝ်ႈပုမ်ငမႈထိူင်ႈယဝ်ႉ။   ။   (႑႘) လင်ႉၽိူဝ်ႈတၢႆတၢႆၵိူတ်ႉၵိူတ်ႉ
ၵမ်ႉၵိူတ်ႉၵမ်ႉဝၢႆး ပိုၼ်လၢႆးႁတ်းႁၢၼ် ပၢၼ်လႆႈသေၵေႃႈမုၼ်လီလွမ်းႁူင်း ႁွင်းမူးၵမ်ႉႁူင်း
ၽိူဝ်~ ၵတ်းလိုၼ်ႈတၢႆႉသေႉ ။ –   (႒႐) ႁွပ်ႈမီးသတ်ႉထၢႆႉတၢႆႉၶ လႆႈလူႉၵျၵျလၢႆလွင်ႈ
လၢႆသမ်ႉ ၵမ်ႉတမ်ႉတူၵ်းယေႃႈ လွင်ႈလႆႈသေၵေႃႈပိူင်းလႆႈလေးၵီႉ ႁွပ်ႈမီးပၢႆႉၸမီႉၵုမ်ႉမိူင်ႉ
လွႆႈပႆႉပေႉ~ မုၼ်ပၢႆႈလင်မီးၶၢင်ႉယဝ်ႉ။   ။   (႒႑) ထိုင်ၶၢင်ႉပၢၼ်မိူဝ်ႈပုတ်ႉထၢႆႉ

ၽေဝ်ႈၽြႄးပဵၼ်လဝ်ႇၶႄးတမၽုတ်းပေႈ ႁၢင်ႇမၼ်းသၢင်ႈတေႃႈၵိူတ်ႈလၢတ်ႇ ၶင်ႇတီႇၶိူဝ်း
မျၢတ်ႇသထေးၵျႉလၵျူဝ်ႉ ႁုသူဝ်ႉသမ်ႉမ်ႉင်ႈထိူၵ်ႇ လူဝ်ႉၵျိူၵ်ႇတႃႈသေႈ~ မီးမုၼ်း ၊ –
(႑႑) မိူဝ်ႇယၢမ်းမၼ်းၵိူတ်ႈၶၼ်ႉၶႄႇ လၢၵ်ႈလၢၵ်ႈလၢႆးလၢႆး ၵွၵ်ႈလၢပ်ႈမိတ်ႇလဵဝ်း ယႆတဵဝ်း
111 ၶၢင်းၵၼ် ပေႃးၵၼ်ၵိူဝ်ႇလဵင်း ၵီၼ်ၵဵင်းႁုသူဝ်ႉယွႆႈထူပ်းလုၼ်~ မၢပ်ႇမိပ်ႇတေႉယဝ်ႉ ၊
(႑႒) တေႈၵဝ်ငိုၼ်းၶမ်းလိင်ႈသဵင် မီးၽဵင်လပ်းတိၼ်လပ်းမိုဝ်း ယိပ်းတိုဝ်းလၢႆပိူင်
လဵင်လိူင်မီးလေး ႁူႇၵျူၼ်းႁူႇယေးငလႇဝၢင်းလဝ်ႇမီးမုၼ်~ သီၵျူဝ်ႇလွတ်ႈလဵတ်ႈ ။ –
(႑႓) ၵၢႇပဵၼ်ၶင်းမိူင်းၵျႉလၵျူဝ်ႉ လွမ်းလူလၢႆႇပုၵ်ႉႁူဝ်ႈႁူၼ်းၶိုၵ်ႉ ၽွင်းတိုၵ်ႉမႃးၵိူတ်ႈ ႁုသူဝ်ႉ

ၵမ်ႉၵိူတ်ႉၵမ်ႉၵိူင်ႈ လႆႈလိူင်ႈလိူင်းလွတ်ႉ ပတ်းၶွတ်ႉလေႉႁူႈတီႈ ပိုတ်ႉၵီႈသႂ်ၵိူဝ်ႈမိူၼ်
လိူတ်ႉ~ ၽိုၼ်ၵေႃႈပေႃးၵၢမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႗႔) မိူဝ်ႈယၢမ်းတီႈၶိုင်းပၢင်ႁုမ် ၶုၼ်ယႂ်ႉ
ၵျၼ်သႂ်ႉသထေးၽူႈမၢၵ်ႈ ၶုၼ်ၵျေႃၶမ်းပိမ်ႉပိသုႉရၼ်ၶပေႃၵ်ႈႁူမ်းၵွၵ်ႉ လၢတ်ႈမွၵ်ႉဝၼ်း

မိူဝ်ႈၶဵဝ်လၢၵ်ႉလႆႈ ၵမ်ႉငၢႆႈလွတ်ႉလိူတ်ႉ~ မိူင်းလဝ်ႈပေႃးၵိူဝ်ႈပိူင်းသီ ၊ –
(႗႕) တေႉၵဝ်ႇႁွင်ႈၵၢင်ႉၵျွၵ်ႉလၢပ်ႉ လၢၵ်ႈၶၢၵ်ႈလေးမျူဝ်း လိင်ႉသိူင်မွင်းႁူလ်းလႆႈပိူင်
လိူင်လိူင်မီးသီပိူင်းလိူင်း ငၶျိူင်းထွင်ႉပိူင်းလီ~ မၢပ်ႈၵိူဝ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႗႖) မိူဝ်ႈၶၶေႉသထေးၶိုၼ်းၶၢၼ် ႁုမ်းဝၢၼ်ယွမ်းယွမ်း ၶွမ်းလူးလဝ်ႈၽုင်းသီ~ မၵျႃႉ

ၵႆႇလႆႇ ။ – (႔႘) ၼေႃးတီႈၼႆႈ တၢင်ႇလွမ်ၵဝ်ႈၼေႃး မိူဝ်ႈၼႅႉၼႆႈလႆႈၵေႃႇရသလၢႆး ၵွၼ်ႇ ၼပေႉသွၼ်ႇႁူႉမၢၼ်ႇမ်ၼ်ႈ တိူဝ်ႉတ်ၼ်ႈပ်ၼ်ၵေႃႉမီးၵုသလႆႇ~ ဝၼ်းပႆႈလင်ႁၢင်း တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႙) တေႇလႅမ်မိူဝ်ႈႁိူတ်ႇၸေႃႈ ၵမ်ႇယၢၵ်ႈသေထႆႇ တူလ်းႁူႆႇ
113 လိၼ်းႁိူဝ်ႈ လွမ်းပိူဝ်ႈၸုၼ်းၵၢမ်ႇ သုၼ်ၵၢမ်ႇလုၵ်ႉလွတ်ႇႁိူဝ်ႈလိၼ်းႁူႆႇ~ ၼူဝ်းပတ်ႉလေးၵႆႈ တၼ်းလၢႆ ၊ – (႕႐) တေႇတီႈၼူဝ်းႁိူၼ်းၼႆႈၼဝ် ႁၼ်ၵၢဝ်လိၼ်းပိူၼ်း လွတ်ႇႁူႆႇတၼ်းမိူၼ်း မီးၼၼ် ၵွၼ်ၵၼ်တူလ်းလႆး ယၢမ်းၵၢၼ်မီးမႆးလုၵ်ႈလၢႆးၵွၼ်ႇမၵ်းမၢႆ~ ပ်ၼ်လုၵ်ႈၵေႃႉ ငဝ်ႈၼႆႈယဝ်ႉ၊ ၊ (႕႑) မိူဝ်ႈၼၼ်ႉၼုၼ်လူၼ်ပိမ်ႇပိသႆႇရႁူႉဝိၼ်း ၵမ်ႇသမ်ႉတိၼ်းတွၼ်း

ၶမ်လႆႈ ႁူႉဝႃႈတၢင်းလီၶၢဝ်သႂ်ၽုင်းႁူင်း လိူင်းပိူင်းယွင်ႈယေးလၢတ်ႈႁႃမ်းသႂ်~ တေတွၼ်ႈ
ၼွင်ၽၢၵ်ႇ ။ – (႔႓) ပၢၵ်ႇဝႃႈလုၵ်ႈလၢႆးမႂ်းၶႅႉ ႁၢၼ်ဝႆႉၶဝ်ႈပိၼ်ႈၵေႃႉမီးၽၢင်းၵၢမ်ႇ လႆႈၶေႃမ်ႇ
လီယွင်ႈ ၵမ်ႇၼွင်ႈၵိင်းမၢပ်ႇ မိူဝ်းၶေႈတၢၵ်းပူၼ်ႉတၢင်းယၢပ်ႇလႆႈသုၶမ်ႇလိုၼ်ႈတႃႇၵႂ်ႇ~
ၽႅၵ်ႇၵေႈတၢၵ်းၵၢမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႔) ႁွပ်ႈၶႅ တေႇၵဝ်မိူဝ်ႈၶႅႉမိူဝ်းႁူႇ တွၼ်ႈတႃႇ
ငိုၼ်းသူးၶိူင်ႈၵိူင်ပူင်မိူင်ႇ ထိူၵ်ႈသိူင်ႇၵပ်ႉလၢမ်ႇထိူၵ်ႈၼွင်ၽၢၵ်ႇ~ ၵဝ်လဝ်ႈဝၢင်းပၼ် ၊ –
(႔႕) သထေးၵေႈ ပိၼ်ၵၢၼ်လူမ်းသိူဝ်း ၼွပ်ႈလႆႈမီးၶၢၼ်းမိူဝ်းႁူၼ်းလင် သဝ်းထင်လုမ်းလႃး
မင်းသႃးလုၵ်ႈလၢႆးၵႂၢၼ်ႇမီးၶေၼ်~ႁူပ်ႇၵုမ်ႈ–ၶိူဝ်ႉၶၢဝ်ၼွင်ႇ ပေႃးၵူၼ်ႈယုမ်ႈယုမ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။

(႘႔) ဝႆးၶႄင်ႉ လႆႇမႃးလိၵ်တၢၵ်းဝၼ်း တူဝ်ႈတၼ်းၶိုင်ပွင် ၶူဝ်းၶွင်ၶွင်းၵိုၼ်း ၵိုၵ်းပိုၼ်း ၵျၢင်ႈၵျၼ်းႁူႈလိူဝ်းၵၼ်~ တၢင်ႉလိုဝ်ႈမင်ႉၵလႃႉယဝ်ႉ။ – (႘႕) လွမ်းၵၢဝ်ၶၢဝ်ႈလၢဝ်ႈ ၶူဝ်းၶွင် လိင်ႉသိင်ၵိရိယႃႉ ၵျူဝ်ႈလိင်းႁူႉတင်းမိူင်းၶႄင်ႉငလႈ ပေႃႈငမႈတၢင်ႉလိုဝ်ႈဝႃႈ

လေႃးတိၵၼ်ယူႉ လုမ်းမူႉယုၵ်ႉၵုင်ႉၶိုၼ်ႈ ၶႄႈလိုၼ်ႈသေႉၶျူႉ~ လီၵျၵ်ႉၵွမ်ပိင်းဝိႉယဝ်ႉ။ (႘႖) လိူၼ်ပီယူႉသၢင်ႈ ၵျူၼ်းႁၢင်ႈၵေႉၵျိင်ႉ ယၢမ်းၶိင်ႉၵျူႉသီႉလိၵ်ႈလႆႈ ၵမ်ႉငႆႈလိဝ်းယွႉ ၵျၼ်သွႉၶိုၵ်ႉတူဝ်ၵျၢင်ႈၵျူႉပႃႉ~ ၶျူးလိုၼ်ႈသွႉသီယဝ်ႉ၊ –

(႘႗) ပေႃးဝႃႈယွႉယဝ်ႉ လၼ်းၵၼ်းၶိုင်ပွင် ၶူဝ်းၶွင်ပတ်ႉလေး ၵျူၼ်းယေးၶႄႈၵၢၼ်

116

ၵူႈသၢ်ၶၼ်သမ်ႇလၢ်ငီးလီ~ ပုတ်ႈပေႃႈတေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၂၈) ဝၢႆးၶၼေ်ႉၶင်းလဵၵ်ၶင်းၶေႃး ဝူၶၼ်ႉၸၢၼ်ငၼ် ၶွႈမီးၵျူၶင်းသၢ်ငၵျူၶင်းငိုၶင်းၵျူၶင်းၶမ်း ဝၢင်းတမ်းတီႈမၶင်းၵၢင်ႈသၢၶင်းသီ~ ထၢင်ႇၵၢင်ႈယူႇပေျႇ ။ – (၃၀) လင်ႇလၢႆႈၵျသိုဝ်ႉတီႈၵၢၶ ၶျေႈလိၶ်သၢင်ႇထုၵ်ႇ ၵုမ်းၸုၵ်ႇလၢႆယူင်ႈ ၶုၶ်ၸီဝိသၵျင်ႇလၢႆႈမျႈၵၢင်ႈၶိုင်ႈၵျူၶင်းမူႇ ၵၶ်ယူႇၶိုၵ်ႉမွ်ႇလိုၶ်ႈ သၢင်ႇတေျႇ~ မိူၶ်ၵွင်ႈၸီၶူင်းၶၶေ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(၃၁) ၶုၶ်ၸီဝိသၵျင်ႇၸေၢၶ်ႇမ်ၢင်ႇ ထိူၵ်ႈသၢ်ငၵ်ႇၵုသူဝ်ႇ ၵျႈလူဝ်ႇတမ်ႇထူၶ်ႈ သိူဝ်းမူၶ်ႈ ၶၢ်ၶ်ႇၶျေႇ မိူၶ်ၶင်ႇၵၢင်ႈၵျေတေႇဝျႇပျူႉမ်ၢင်ႇၵွင်ႈတျလေျႇ~ ၸၵ်ၵျေႈပေႃးမိူင် ၊ –

(႘႗) ထီးမခ်းမီးပိ်ခ်လိ်တ်းထီး ယၢဝ်းၵီးတၢင်းခိူဝ် ၽူလျ်းၽိူဝ်လိ်တ်းလၢႆး သီမခ်း လိ်တ်းသီ တၢလီတူလျ်းသၢခ်း မီးၶၢခ်းမၢခ်ႇၶပ်းၶိုင်~ လွမ်ႉၵွပ်ႇၵွပ်ႇၶၢင်ႇ– မိူဝ်ႇၵူ၊ႇ မိူဝ်ႇယၢင်ႇ– ပေႊးၵွၵ်ႇငဝ်းၵၢင်ႇဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႘႙) တီႇၶင်ႊတမ်ႇတိူင်းသီႇလိင်ႇ ယေႇလိင်ႇယေႇလိင်ႇမီးၶမ်းယေႇၵုမ် တူခ်ႇၵွႆႇသွခ်းတုမ်ၵွမ်းၶၢင်း သၢင်းလၢင်းလီတ၊ ခမ်ခပေိခ်ၶမ်းၵူလျ်းၵူလျ်း ၵၢႆၵွမ်ၵိူခ်းၵူလျ်းထၢခ်ႇပေႊးထိုင်~ ၵွမ်တူဝ်ႇလွတ်ႇၵူ၊ႇ ။ –

(႘႘) ဝႆးသေၵိူခ်းၵျေ၊ ယဝ်ႉတူဝ်ႇလွတ်ႇလိ်တ်ႇ လွတ်ႇၽူခ်လွတ်ႇလိ်တ်ႇသဝ်းမူခ်ႇ ၵိူင်းပေႊးၵုမ်ႇထူခ်ႇသမ်ႉလူဝ်ႇမေးၵၵ်ႉၽေႇရိယ၊ႇ သတ်ႉလ၊ႇၶၢင်းၵူမ်ႇသွခ်ႉတေ၊ႇခေ၊ႇ

ပွင်းပႃႇ~ ထိင်းလိူဝ်ႉထိင်းၶိူဝ်းဝႃႈၶႅ်။ ။ (႙႔) ၵေႃႉပဵၼ်မေးၶေႃင်း လိူဝ်ႈဝႃႈၵႃတုရ
ၵႃႇရီႇ ပႃရမီႇၵူမ်ႈသၢင်ႈ ၶမ်ႉလွႆႇယွႆႇၵၢင်ႈမေႃပွင်ႇ ၶႄႈၶွင်ႇၽွင်းလီၵၢၼ်ႉၵဵပ်ႇၵူမ်ႈသတ်း
လႃႇ~ ၵူၶႅၼ်းၵေႃ၊ – (႙႕) ၶုၶႅၼ်ၽူဝ်ၶေႃင်းမေး လႃႇၵလေးလေးၵူႈဝၶႅၼ်းၵူႈၶႅင်ႈ ၶမ်ႉလွႆႈ

တႃႇၶသွမ်းမျူဝ်း ၶိုင်ႈၶုဝ်းတၢင်းယဵမ်ႉတၢင်းၵိၶ် ၵုၶႅၼ်းယၢၵ်ႈၵုၶႅၼ်းၶိၶ်ၽဵဝ်မႃး လွႆႈလီတြႃး
ၵ်ၶႅၼ်ႇမီးမေႃ~ မ်ႉင်ႇယိၶ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႙႖) တေႃႇၵႃဝ်ၶဝ်ႈၶမ်ႉသွမ်းသၢၶ် တိူဝ်း
မၢၶ်ၶုဝ်းလႅင်း မေယဵင်းမေၶိုင် လဵမ်ၵိူင်ၵျူဝ်းလႃး သွမ်းပြေးငလႈသင်ႇၶႃႇလႃႆပႃးလႃႆထဵၶ်
ပွင်ပဵၶ်မီးလေး လိူဝ်ႈသဵင်သထေး ထၢၶ်ႈပေႃးၵွတ်ႈၶင်းၵေႃ~ ၶုၶ်လဝ်ႈထွမ်ႇၶၢဝ်ႇ။ –

(၈၈) ၼုၼ်ၸေႃႇၼမ်းပိမ်ႉပိသႃႉရ ဝိၼ်းပိၼ်ၵႃႉရဝလွင်ႈလူလ်ႈသထေး ၸေႃးတိၵပွင်လူႉ ၵူၼ်းမူႉယေႃးယွင်ႈ ၵူႈလွင်ႈၼိုၵ်ႉၼမ်ႉ ၵမ်ႉဝႃႈၵူၼ်းသုင်ၵူၼ်းတမ်ႉၵပ်ႉမိူင်ႉၵိူင်ႈ ၵၼ်ႉလွင်ႈ လွမ်းၼေႃႈၵူၢမ်းပႃဝ်ႉ~ လိဝ်းတူဝ်ႈၵူင်မိူင်းၼ်ႉၼေႃး။ ။

119 (၈၉) ဝိၼ်းပိၼ်ၼိူင်ႈမုင်ႈၼိူင်ႈၵဝ်ႉ ၵူမ်လူမ်းသႃႉထုၵုသူဝ်ႉ လွင်လူဝ်ႉၵူင်ႈၵိူဝ်ႈ မိူဝ်ႈၼ်ႉတၵ်းလႆႈ လူဝ်းၵွင်ႉမူးမႃတ်ႈ ပႃးလူလ်ႈၵလႃႉတသႃတ်ႈလႆးၵွၼ်ႉ တိၼ်ယွၼ်ႉၼပ်ႉၽႆႉၼေႃႈ ၼင်ႉၵႃႈ ဝိၼ်းၼႃဝ်ႉ~ လွင်ၼိူင်ႈမိူဝ်းၵၼ် ၊ – (၉၀) လင်ႉလႆႈၽဝ်ထိုင် တီႈၵိူၼ်းတီႈၸေႃလေႃးတိၵ သထေး ၼေႃင်းမေးသူပ်းလီသိင်ဝႃၼ် မေၼႃၼ်မေႃၵွမ်းၼွမ်းလူး တူလ်းလူးၵၼ်ႉမေၵႃၼ်~

ၵပ်ႉတွၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႕႑) လင်ၵျေႃသထေး ၵျိုၼ်းယေးတႃးသီ လီလူလီတူလ်း
ပေႃးၵွမ်ပေႃးၵျူလ်းမူဝ်ႈၽွင်းၶၶေၼ်~ ၼႃႈၵျႃႈရၼေႃႈလႃႈ– ၽၼ်းၶဝ်ႈၽဝ်တႃႈ ။ –
(႕႒) ၶင်ႇၵၢႈၽိင်ႈထုင်းလဝ်ႈၵျိုၼ်းတမ်းလိင်ႉပၼ်ၶိၵ်ႇ ၵျႃမ်မိၵ်ႇတႃႈဝုၼ်ႇ ၶဝ်ႈၼုၼ်ႇ
120 ၽၵ်းၼုၼ်ႇၼၵျႃႈရၵူႈယူိင်ႈၶမ်ၶႄႈ~ မႈသၢၵ်ႈၵျေႃၶမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႕႓) တီႈယူႇသေၵေႃႈၶိမ်ႉၶိုၵ်ႉ ၽွင်းတိုၵ်ႉၵျၼ်မွႆႇ ၶုၼ်ၵျေႃၶမ်းပိမ်ႇပိသႃႈရလူမ်းၽွင်ႇယုၵ်ႉ
လၢတ်ႈယွင်ႈဝႃႈလႃႈ~ လွမ်းလူလ်ႈၽုင်းမုၼ် ၊ – (႕႔) တူလ်းတီႈလွႆႇၵေႃႈၶိုၵ်ႉတွၼ်း
တီႈၵိၼ်တီႈၶွၼ်းသၢၼ်းသွႆႇ ပိင်းလွႆႇၼႃႈရုင်ႇၵႃႈမၵုင်ႇမူိင်းၵူၼ်း ၶေႈၵျေႃၵျိုၼ်းမူၼ်း

ၵုေႉၶေါင်းၵွၼ်ႇၵူၵ်းလုၼ်~ ၼ်ပ်ႇၶါင်ႈဝိႉၼႆႈ၊ ၊ (႔႔) ၶုၼ်လူင်ပိမ်ႇပိသုႇရ
ယွင်ႈယေႃးၵမ်ႇထႃတ်ႇၵမ်ႇဝႆး ၵုေႉပိၼ်လုၵ်ႈလႆးလိုဝ်ႈဝုႈ ၵလုႇတသႃတ်ႈတူဝ်ၵၢၼ်
သမ်ႉဝုႈသထေးမ်ၼ်လူင် ၵဝ်ႁူင်တွၼ်းႁဝ်း လမ်ဝဝ်းမဝ်ႇမီးႁူႉလၵ်းမုၼ်~ ၵၢၼ်ႁုသူဝ်ႇ
121 ပုႇရမီႇ ။ – (႔႕) ႁူလ်းၵၼ်ဝူၼ်ႉဝုႈ ထုႈၵၼ်ၵဝ်လႆႈပိၼ်ၼုၼ်ၼိုၵ်ႉယႅႇ တၵ်းမုး
ၽၼ်ဝ်သုႇသိမ်းသိင်ႈ ပတ်းၵိင်ႈၼူဝ်းၼွင်ၵုတ်ႉလုႇ ပိၼ်ၼုၼ်ရူႇလုႇ ၵၼေႇလိသင်ႇလႆႈ
တီႈၼႆႈၵဝ်ၵုပ်ႉပျိႇပျိႇ~ ပိၼ်ပုၼ်ႈၼုၼ်မိူင်းလူးၼေႃး။ ။
(႔႖) ဝိႉလဵပ်ပိင်းလင်းဝိႉယူႇ ၼေႈတူႇၼူတ်းမွင်ႉ ပိၼ်ႁွင်ႉလိုမ်းလွတ်ႇဝိႉၵၵ်ႈႁၢင်ႈသွၼ်းထီႇ~

မၶင်းထူလ်ႈလွ်ႇလူင် ။ – (႔႙) သထေးၵီႈသင် ႁူၶင်းလင်ၶ်မ်ႉသေႁေႃၶမ်း တီႈယူႉ
တီႈတမ်းတီႈၵိၶင် လွင်ႈလွ်ႇသေၵေႃႈ သမ်ႉဝႃႈၽုင်းသိၶင်ႁူလ်းႁူလ်း ၵဝ်တူလ်းၵ်ၶင်ႉမၶင်း
ႁူင်~ ပူၶင်ႉပူၶင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႘) တီႈတေႉႁဝ်းၶင်ႉ ပ်ၶင်ၶုၶင်ၵူမုၶင်မုင်းမူင်း
122 ယူင်းၵၢၶင်းမ်ဝ်းလွ်ႇ တၵ်းလႆႈပ်င်းလွ်ႇၶိင်းႁႃး တၵ်းမႃးၽ်ဝ်ႈသိမ်းပ်တ်ႈၶူဝ်းပတ်ႉလေးလူင်~
လေႃးတိၵၵုၵ်ႉလႃႉ ။ – (႕႐) ၶင်ႉၶႆႁူၢမ်းဝူၶင်ႉ ၶူၶင်ႉၶင်ႈလွ်ႇမၶင်းၵႃႉတသႃတ်ႈ
လႆႈၵွၶင်ႉ ၶပ်ႉသွၶင်ႉၶပ်ႉၽႆႉၶႃႈ ၶင်ႉၵႃႈလေႉတၶႃႉ~ ပ်ၶင်လွင်ႈၵၶင်လူင်းဝႆႉယဝ်ႉ။
(႕႑) မူဝ်ႈယၢမ်းၶုၶင်ႁေႃၶမ်းပိမ်ႉပိသႃႉရ တၵ်းပွၵ်ႈၶိၶင်းဝႆႉ တၢင်းၽႆႉႁေႃလူင်ႈ သထေး

ၸေႃးတိဂၵၢဝ်သႅင်လုၵ်ႈၶိုင်ႈဝၢင်းမႅၼ်ႇ ထိုၵ်ႈသႅင်ႇၼွင်ၽေႃၵ်ႇဝႃႈၶင်ႇၶႅဝ်ႉတွၼ်ႈၵျွၼ်ႈၽၶႅၼ်ႇတႃႇ~ ဝၢင်းယိုၼ်ႈပၼ်ၼုၼ်။ – (႔႗) ၵွတ်းၶၶႅင်ပူၼ်ႉၵူႇလႆပီ ၵၢလႃႇတသၢတ်ႈၵွတ်းၶီလႃၽႅး ၵၢဝ်ပေႃႈၵျေးလူးသုတ်းတႆ ၵုပ်ႉၵၢဝ်ၶမ်လႆၵူၼ်းသိုၵ်း ၵွတ်းပိၼ်ပွႆးတိုၵ်းလိုတ်ႈလႆၽူႇ ၶွင်းလုၼ်~ လုၼွႆႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႘) ယွၼ်ႉမၼ်းမိူဝ်းပွင်း တေႇဝတၢတ်ႈလွင်ႈမီ ဝၼ်းပီၵၢၼ်းပိၼ်ၽြေး ၵျေးတြူးၽိတ်းၽူၼ် လၢင်ႇၵွင်ႈၵၢလႃႇတသၢတ်ႈယိၼ်းပိၼ်လွင်ႈလူၼ် ၵျမ်းလိူင်း ၵဝ်းမိူင်းၵူပ်ႈသိမ်းယဝ်ႉၵွတ်းၼုၼ်~ ၵုပ်ႉပိူင်ႇယဝ်ႉ။ –

(႔႙) ပေႃးဝႃႈမၼ်းလႆႈပိၼ်ၼုၼ်မုၼ်ယွႆႇ ဝူၼ်ႉသွႆႇလႆလွင်ႈ ၵၢၼ်မႃးၵိတ်ႇၼွင်ႈမၶႄႇ

သထေးလေႃးတိၵသၢင်ႇတေႃႇၶိုၵ်ႉပျေႃႇမူၼ်ႈၵၢမ်ႇၶိုင်ႇ~ တွၼ်းပူၼ်ႉၵျေႃၶမ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။
(႔႓) လင်ႇၵုၺ်ႈယႅၼ်းပႅၼ်တေႃးသ ၼုၺ်ႈယသိမ်းပိူင်ႇ ၶမ်ႇလိူင်ႇလေးလိမ်ႇၸၼ်ႇတႃႇ လႂ်ထႃႇ
ဝူၼ်ႉလိူတ်ႇမႆႈ မူၵ်ႈသိူင်ႇ~ ဝၼ်းပူၼ်ႉမႃးၼၼ်ႉ ။ – (႔႔) ၵမ်းၼႆႉၵဝ်ပႅၼ်ၼုၼ်လူင်

ယဝ်ႉလူး မိူဝ်းလူးတီႈလႄႈ ၵမ်ႇလႆႈႁူဝ်ၸႄႈလႃးလႃး ၵဝ်ပႅၼ်ၼုၼ်ၵျူင်မၼ်း[illegible]ႃးၵုပ်ႉႁူႈသမ်ႇ
လႂ်ၵၼ်~ တိူင်းၸူႇလၵျူဝ်ႇလိုမ်လိူင်ႈၼႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႔႕) လင်ႇတၵ်းၵဝ်သိူၵ်း
ၵျူဝ်ၵိူင် တူၵ်းတိၼ်သွၼ်းၶၢင်း မိူဝ်းလွမ်ႉဝၢင်းၵျူၼ်းၵိမ်းလမ် တၵ်းတမ်တၵ်းတိၼ်း မိူဝ်းဝိၼ်း
ထၢၼ်ႈပေႃးတၼ်~ ႁူႈၸေႃႇ ။ – (႔႖) ပႃးလိမ်တပ်ႉလၢင်ႉတပ်ႉမ ၶိုၵ်ႉၵျၵမ်ၵွင်ႈၵမ်ၵၢင်ႇ

လၢႆးလၢင်ႇသမ်းမိုၵ်ႉ ၽွင်းတိုၵ်ႉၵ်ၶၼ်ႇၼ်င်ၵ်င်းယုၵ်ႇ ဝ်ၶၼ်သုၵ်ႇၽၵ်ႉၽဝ်ႇၶေႈ မွၵ်ႇဝႈၵၢမ်းၵႂ်ႇ~
ပ်ၶၼ်ၵႃမိင်းလဝ်ႈၶုၼ်မိူင်းဝႈၶဝ်။ ။ (႑႙) မၢင်လိူဝ်းၵႃးၵႃင်ႈ တိၶၼ်ယၢင်ႈငၶမွၵ်ႇ
ၵႄႈဝႈ ၵွၵ်ႇတမ်ၵႃမ်ႇၶဝ်ႈ လ်ဝ်ယဝ်ႈၵႃမ်ႇပွင်ႇ ၵတ်ႉၶွင်ႇၵတ်းတ တေႃးသပျၢင်းလိူတ်ႇ
125 တၢၵ်ူတ်ႇသမ်ႉလၢႇလ်ႈဝိၶၼ်ႇဝ်ႇ~ တၢင်းသႂ်ႉတၢင်းၶုၺ် ၊ – (႒႐) ပေႃးတူလ်းတၢင်းၵႂ်ႉ
ၶိင်းၶဝ် မိူၶၼ်တေၵႃဝ်လ်ဝ်လုမ်းလုမ်း သထေးတၵ်းသုမ်းၵျူၶၼ်းၵေႃ လႂ်တေႃၶူဝ်းလ်င်း ၵ်ၵ်င်း
မေႈၵိၵ်ႇဝၢၶၼ်ႇၶမ်ၶေ~ တၵ်းပိူင်ႇသိမ်းပုတ်ႈၵႃဝ်ယဝ်ႉ၊ ၊ (႒႑) လိူဝ်းၶဝ်ၽုင်ၶမ်
တ်မ်တမ်သွၶၼ်းၶၢင်း လွမ်ႉဝၢင်းၵျူၶၼ်းလူင် တၵ်းၶူင်တၵ်းလီး သိူပ်ႇၶေႈမႃးမီးၵိမ်းလမ်

တူၺ်းၵူၼ်းသိုၵ်းၶမ်ႇသေၶဝ်ၵႃးလႅး ႁၼ်လၢႆးတီႈဝၢၼ်ႈႁူဝ်ႉၶွင်းတႃ~ ယိုတ်းၵွၵ်ႈ– လိမ်ႉၽေႉ လိမ်ႉၵွၵ်ႈ ။ – (႒႗) တူၺ်းလူးတူဝ်ႁၢင်ႈသုင်ယွႆႈ ၶူဝ်းမွႆႈဝဵၼ်းႁၢင်ႈ မိူၼ်ႁၢင်ႈၵတ်ႉလၢင်ႈ လႆးမိတ်ႈလႆးၵွၵ်ႈ တိၼ်ထွၵ်ႈၵွင်ႉသၢၼ်ႇတၵမ်ႈသုတ်ႈ ၵမ်ႈလုတ်ႈတၵ်းပွၵ်ႈ~ ထိူဝ်ၶိူဝ်ႉ ၵိၼ်ႁူၶဵင်းဝႆႉယဝ်ႉ။ ။ (႒႘) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈတမ်ႈတိူင်းႁူဝ်ႉဝၢင်းသထေးလေႊးတိၵ ပဵၼ်မၢၼ်ႇ လႆတၢၼ်ႇလီႈသၢင်လီႈၶမ်းတမ်းၶျ ၶိုၵ်ႉၵျၶေႈၶေႈ ယၢမ်းၶႈသိုၵ်းမူႈ ႁၼ်သူႈ ႁူႉထၢင်ႈပိူင်ႈငဝ်းၵွၵ်ႈ~ မိူၼ်လိူင်ႉသိုၵ်းၶမ်ႇ ၊ – (႒႙) ယူႈသေၵမ်ႈၵႆၵမ်ႈလမ်ႇ တူၺ်းၵူၼ်းတီႈၶွင်းၽေလမ်ၽိုတ်းၽိုတ်း လုၵ်ႈသိုၵ်းၵိုတ်းတၢင်းလိူဝ်းၶဝ် တူၺ်းၵဝ်လွႆႈပိူင်ႈ

ၵ်င်းၵ်င်း တၵ်းတ်င်းထၢၼ်ႈၵမ်ႉသု၊ တၵ်းၼမ်~ ၽၢႆႉပိူၼ်ႈၶမ်ႇထူၼ်ႈ– ၵဝ်ၶမ်ႇလွင်ၵူၼ်ႈ
မႃးယဝ်ႉ၊ ၊ (႒႘) မိူဝ်ႈၵၼ်သိုၵ်းၼဝ်ၽၢႆႉတၢင်းၵလ၊တသၢတ်ႈ လၢတ်ႈဝၢႈၽၼ်းငလႈ
တိုၵ်းငလႈ ၽၢႆႉၶၼ်ႇၶၢင်ႈ ပၼ်သိင်ၵိူတ်းၵ်င်း တၵ်းတ်င်းၼဝ်ႈမႃးလမ်~ မိူၼ်ၵၢင်ႈ
127 ၼ်ၶၼ်ႉၶ၊ ယဝ်ႉ။– (႒႙) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈငဝ်းၵၢင်ႈၶိင်းၼဝ် တီႈၶႂ်းၽေမၢၼ်ႉ လၢႆတၢၼ်ႉၶိုၼ်းလွၵ်ႉ
ၵွင်ႇမွၵ်ႉလုမ်းၼဝ်ၶၼ်ႉၵဝ်ႉ လၢႆၽဝ်ႉဝူၼ်ႇထၢင်ႉပိူင်ႈ ပၼ်ၶိူင်ႈဝ၊လ၊~ ၶိုၼ်းၵွင်ႇသိင်ၵ်င်း–
သိင်ၽွမ်ႇတမ်တ်င်းၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။ (႒႒) သေၵ်ႈလုၵ်ႈသိုၵ်းလိူဝ်းၼဝ်ၵိူဝ်လွင်ၵမ်ႉၵ်ၼ်ႉ
လ်ၼ်ႈၵ်ၼ်ႉပၢႆႈသွင်ႇ ၽွင်ၵွင်ႇၵမ်ႉထွမ်ႉ ႁူဝ်လွမ်ႉၽူင်ႇတိုၼ်ႉပၢႆႈၶမ်ႇၶ၊~ ၵိူဝ်ၵိူႉၵၢင်ၵိူဝ်၊

(႔႕) ပႄးဝႄႇၵဝ်ပႆႇမႂ်းပႆႇ လိူဝ်းဢႆႇၶီႇယၢၼ်ႇဢႄဢေ ၽႂ်ၵႄႇဢမ်ႈၵူႉလႆးၶေလႆးတႅ်ၶၼ်း
ႁူၼ်းသိုၵ်းၶမႄ်လႆၵေးသႅ်ၶၼ်း တိုၼ်ႈတူၵ်းတူဝ်~ ၽႂ်ၵႄႇႁူဝ်ၼွႆႇ– လုမ်းမူႈၽေတ်ႈပေယွႆႇ
ႁၼ်ယဝ်ႉ၊ ၊ (႔႘) ဢၼ်ပဵၼ်ဢလႄႈတသၢတ်ႇလႆးငၢၼ် မၼ်းၵႄႇပႆႇယၢၼ်ၽိုင်းၽိုင်း
မုင်ႇတူလုၼ်းတၢင်းၶိုင်းႁူၼ်းၶမႄ် တဵမ်တမ်သွၼ်းၶၢင်း ၶိုင်းဝၢင်းလိုပ်ႇမႄးဝႄႇတႅပ်းၵူဝ်~ ဢလႄႈ
တသၢတ်ႇၼုၼ်မိုင်ႈယဝ်ႉ။ – (႕႐) ႁွပ်ႇပူိဝ်ႇတီႇၶိုင်းၵူဝ်လိုင်လဝ်ႇႁဝ်ႈ ၼိုၼ်းသဝ်ႈၼိုၼ်းယွၵ်ႇ
ႁူႇပွၵ်ႇမၼ်းႁတ်ႉမၼ်းၶႅ်ၼ်ႈ လိုပ်ႇတႅ်ၼ်ႈၽႆႈပူိၼ်ႇလုမွပ်ႈၼွႆႇၶမႄ်ယိုင်ႈ~ ဢႄးၵျၢင်ႇလႅ်ဝ်းမၼ်း
ၶႄႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႑) ပွၵ်ႇၶႄႉ ယွၼ်ႉပူိဝ်ႇၽိတ်းမႅ်ၼ်ႇသူႈတေႃႈ လိူဝ်ႇပေႃႈလေးတီႁ

ႁူၼ်းမီးသီႇလသမႄႈထိမုၼ်ယွၼ်ႉ ၸၼ်ဝ်သႂ်ႇၵႃးထမ်ႇမပိုင်ႇၶျူၵ်ႈႁိူၼ်းမႂ်ႇ~ တၵ်းဝႃႈသိမ်းၵဝ်၊–
(႔႗) တၢင်းၵိတ်းမိင်းမၼ်း ႁူၼ်းၵေႃႈၵမ်ႉၵျူၵ်ႈ ၸီၵေႃႈၵမ်ႉသူင် လင်ႉႁူၵ်ႈသိုၵ်းမၼ်း
လိၵ်ႈၶူင်သုမ်းၸၢင်း မိူၼ်းတၢင်းၸေႃတ်ႉယွမ်းမိဝ်~ ၵမ်ႉၶိဝ်ႈႁိူၼ်းပိူၼ်ႈလႆႈၶႄႈ၊ ၊
(႔႘) ၵၼ်ပၼ်လႄႈတိၵသထေး တင်းႁိူၼ်းတင်းယေးပၼ်သင်ၵမ်ႉႁူႉလႃးလႃး
ၸေႃလိၼ်းမိူဝ်းထွမ်ႉတျႃးလွမ်ၸီ တၢင်းလီၵျိူဝ်းၵိတ်း သၢႆႇလႂ်လွတ်ႈလမ်သိၼ်းၵိတ်း ႁူႉတုင်း
ၵဝ်~ ထမ်းၶေႃႈတေႉသၶႄႉ ။ – (႔႙) ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵလႃႉတသၢတ်ႈၶုၼ်မႂ်ႇ ၸၼ်ဝ်သႂ်ႇ
ၶၼ်းႁူင်းတီႈၶင်ႈ လင်ႉႁူၵ်ႈမိင်ႈၶႄႈမိင်ႈတႃဝႃႈထၢၵ်ႉ ၶေႃႈႁူၢမ်းပိူင်ႈလၢၵ်ႉသေႇတမ်ႉယေႃႈ

ဝႃႈလႃႈ~ မိူင်းၶၢဝ်ႇႁူမ်လုၵ်ႈၶဵၼ်ၵိူင်း– တၢၵ်ႈၶႃႈတမ်တဵင်းၵဝ်ၵိုဝ်ႇ။ ။

(႕႔) တၢင်းၵိူၼ်းတၢင်းယေး လုၵ်ႈမေးလတ်းၵၢၼ်ဝီႇယူႇ သိုၵ်းမူႇၶမ်ထူၼ်ႈ တူဝ်မိူင်း ၶၢဝ်ႇတေႇၵဵတ်းမူၼ်ႈမေႃထွမ်ႇ ၵိပ်းလွမ်ႇၶေႃႈထမ်ႇမၶဵင်ႇၵၢင်ႈသပုရိသႃႈ~ ႁူၼ်းလီ ၊ –

130

(႕႗) မိူင်းၶၢဝ်ႇ ပိုင်ႈမုၼ်ပိုင်ႈငဝ်း ၵျေႃၶမ်းၵျေႃလွမ် ယင်းမႃးလုၵ်ႈႁူမ်ၵိူင်းသိုၵ်း ၵၢၼ်းတိုၵ်း ၵဝ်လူင် ၵဵတ်းၵိူင်ႈသိုၵ်းၵဝ်ပေႃးၶူင်ပေႃးသုမ်း လိူဝ်းသူတင်းလုမ်း လူဝ်ႇလႃးၶိ~ တၢမ်ႇၶွႆႈ ယဝ်ႉၶၢဝ်ႇ၊ ၊ (႕႘) မိူဝ်ႈၶၢဝ်ႇ လေႃးတိၵသထေး ငိၼ်းလေႃးၵျမ်းမဝ် လွင်ႈဝႃႈ ၶုၼ်မိူင်းတၢၵ်ႈၵဝ်သိမ်းၵိူၼ်း ၵၢင်လဵဝ်လွင်းလိူၼ်း ၵျႃႉသုတ်းတိူၵ်ႈဝၼ်းပီ~ ၵၢလႃႈတသၢတ်ႈ

ၶၢဝ်ႇယႆႇ ။ –　　(႔႔) သထေးလေႊးတိဂဝႆႉလႆႈမ်ိတ်ႉတႃႇ ထမ်ႇမႃႇလႆႈၶဝ်ႈ ၶိုၼ်းလဝ်ႈ
ၼုၶ်မိူင်းလၢႆထႃႇ ရႃႇလႃႇတီႈၶႃႈ ယႃႇဝႃႈၼုၶ်လဝ်ႈတၵ်းလႆႈၾၵ်ႉဝ်ၶဝ်ႈၵိူင်းယႆႇ တေႃႈၵႃႈ
လွပ်ႇမိုဝ်းဝ်ၵ်ၶၼ်မွႆႇၶၢႆႉဢျမ်ႇထူလ်ႈတၵ်းသႆႇ~ မိုဝ်းလဝ်ႈၼုၶ်လၢႆး– လၢႆးလွင်ႈလႆႈၵေႃႈၵိုဝ်လၢႆႈ
သေၵိတ်းၶႃႈၶေႃႈ။　　။　　(႔႕) တၢင်ႇလွမ်ဂဝ်ႈၶေႃး ၵွႆႈလဝ်ႈပေႃးပွင်ႇ ယႃႇဝႃႈ
ၶႃႈယွင်ႇလၢတ်ႈၵၢမ်းသေႉၾူႈလဝ်ႈၵၢမ်ႇယႆႇ~ ပဵၼ်ၼုၶ်ယဝ်ႉ၊ –
(႕႐) ၶင်ႇၵၼ် ပႆးဝူၶ်ႉလဝ်ႈၵဝ်း ၵၢၼ်းဂဝ်းၵိူင်းၶႃႈသေၶေၼ် ၵိုဝ်ၵၼ်တၵ်းပဵၼ်
လႃးလႃး မင်းတြႃးလဝ်ႈၼုၶ်ယႆႇမီးမုၼ်~ ထွမ်ႇၵွႆႈပေႃးပွင်ႇလႆႈၶိုင်ႈၶႃႈၶေႃႈ၊　　၊

(႙႑) ပေႃးဝႃႈလဝ်ႈႁဝ်း ၵမ်ႇယုမ်ႇၵမ်ႇယမ် လၢမ်းမႄးလူးလမ် ထွၼ်ၵဝ်မွင်းႁူလ်း လၢမ်းတူလ်းၵႅၼ်ႁႅင်းလဝ်ႈၶမ်းၶုၼ်~ ၷၢမ်ႇယုင်ႇ ။ – (႙႒) ပေႃးဝႃႈလဝ်ႈႁဝ်းထွတ်ႇလိူၼ်ႈ ၶႃႈလဝ်ႈတၵ်းပွႆးၶုပ်ႉဝႆႈဝၼ်ႉတႃႇ ၵူႇလႃႇတူၼ်လဝ်ႈ ၸူႈပီၼ်ၶွင်ၽွၵ်ႇ သုင်လၢၵ်ႇၵျူႉပွင်ႇတီႈ ႁၼ်မုင်ႇ~ ၵၼ်လွင်ႈ တၢင်းႁၵ်တ်းလဝ်ႈၶေႃး။ ။ (႙႓) မူဝ်ႈၶၼ်ႉ သထေးလေႃးတီၵ ယိုၼ်းမိုဝ်းပၼ်ၸူႈ လဝ်ႈၶုၼ်ၵလႃႇတသၢတ်ႈႁၢင်းယုင်ႇ ၷမ်သုင်ႇသွႆးတိုတ်ႉ မွင်းႁူလ်းလပ်းၵျိုတ်ႉ ၵၼ်ႇၵၼ်ႇ ႁူၼ်းၶၼ်ႇတိုတ်ႉၵမ်ႇလိူၼ်ႈ တေႃးသၽုတ်းသုင်ႇ~ လွင်ထၢၼ်ႈပေႃးလမ်ယဝ်ႉ၊– (႙႔) ၷမ်းၶၼ်ႉ သထေးလေႃးတီၵတူလ်းႁၼ် လင်ႇသမ်ႉဝၢင်းပၼ်လွႆးလွႆး ၽၼ်တ်းမိုဝ်း

တွႆးပႃးမွင်းႁူလ်းၶမ်းသိၼ် တူၵ်းၾိၼ်ၶွင်ႈမိုဝ်းၵျေႃၶမ်း ၽွင်းၵမ်းၽႄႈမိုဝ်းၵမ်~ ၵမ်ႉယႃၵ်ႈ
သၼ်ယဝ်ႉ၊ ၊ (႘႔) ၵၶၼ်ပိၼ်ၶုၼ်ၵျေႃၶမ်းၵလႃႉတသႃတ်ႈ ၵမ်ႉလႃတ်ႈၵူၢမ်းသၼ်
ၵျမၼ်ၵျတ်ၼ်း ဝၶၼ်းလိၼ်းဝူၶၼ်ႉမၶၼ်းလိုဝ်ႈမၶၼ်းယမ်~ ၵတ်ႉၼ်ၶၼ်ႈယဝ်ႉ။ –
133 (႘႕) မွင်းႁူလ်းလႆႈယဝ်ႉ တေႃးသပႆႈပေႈ ၶိုၼ်ႈသေႈၶိုၼ်ႈလွၵ်ႈ ၶွၵ်ႈၶွင်းသထေးၵုၵ်ႉလႃႈ
ၵၶႄႈလိသၼ်ႈၶေႃႈၶမ်ၶၼ်ၶၼ်ႈ~ ၵျဝႃႈၵျၶေးတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႖) သထေးလေႃးတိၵ
တျၵၶၼ်ထူပ်းတေႃႈ ၽုတ်းပေႃႈသႃၼ်ႈဝူလ်ႈ လႆႃထူလ်ႈတႃၼ်းၵ်တ်းတႃၼ်းသႃၼ်ႈ ၶမ်ႉလွႆ
ၵမ်ႈၵူၢၼ်ႈၶုၼ်ပႃႈလႃႈၶမ်ႈ လႆႃသမ်ႈလျႃမ်ႉတမ်ႈယုတ်ႈမၼ်တ်ၶၼ်ႈ~ လွႆၶိုၼ်ႈၵ်တ်းၼ်ၶၼ် ၊ –

(႙႘) လင်ႉၵျ်ႈလေႃးတိၵသထေး ႁူဝ်ၽေးလေႃးၵၼူင်းၵၢင် ၵၢၼ်းမၢင်ယွၼ်းပိၼ်တပေးၸြေး
တူလ်းတြေႃးလုၢၼ်ႉၵတ်းယိၼ်~ ၵျၼ်ၽူဝ်ႉၵျၼ်မၢၵ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႙႙) ပေႃးဝႃႈရၵျၢၼ်းတႃႉထိုင်ပိၼ် ၵတ်းယိၼ်ဝၼ်းမိုၼ်း ၼူဝ်းၼမ်းၼူဝ်းငိုၼ်းတင်းလႅ ဝႅးၵျႅ

ၵျင်းမၼ်း လေးတၼ်းၵျူၼ်းယေးၼူဝ်းၼွင် ၵျေႃးၼမ်းလွ်ႉမွင်ထုမ်းထုမ်း တူၵ်းသုမ်းလွင်ႈမၼ်း
ဝူၼ်ႉၵၢၼ်းပိၼ်~ ၼူဝ်းပုတ်ႈလၢမ်ႉၵမူလ်ႉၼၢမ်ႉယဝ်ႉ။ –   (႑႐႐) ႁူလ်းၵိုတ်းၵွင်ႈၵျူၼ်း
ၵဝ်ႉၵဝ်ႉ လူမ်းပဝ်ႉထွင်းလိုင်ႈ သထေးလေႃးတိၵၵိုင်ပိုင်ႈၸြေးပိၼ်လဝ်ႈ ၼဝ်ႈၼင်းသႃႉသၼေႃႉ
ၵျူၼ်းယေးၵုၵ်ႉလႃႉၵျႅၵူႃႉတေႉၼင်ႉလၢတ်ႈ လွမ်းလူလ်ႈၽုင်းၵၢမ်ႉ~ ၵျူဝ်သမ်ႉၵျၼ်မီး

သင်ၶေႈ။ ။ (႑႐႑) ႁူလ်းႁႂ်ႈၶုၼ်ႁေႃၶမ်း ၵလၢႆႉတသၢတ်ႈယၢပ်ႉၽိုတ်ႉၵိုတ်ႉမႆႈ
ၼိုႈလႆႈၵမ်ႉလႆႈ လိုၵ်ၶႅၼ်ႉႁပ်ႇလိူတ်ႉဝၢတ်ႈၶိုၼ်းၶၢမ်ႉ~ ဝၼ်းၶႆႈ ၊ –
(႑႐႒) လေႈၽႄးမိင်းမၼ်း ၶူမ်ၶၼ်းမူၵ်းထင် ၵၼ်ႁင်ဝၼ်းလႅင်း ပႅၼ်မႅၼ်းယူႉၶိူင်းလိူ~

ၵမ်ႉၵီႈတေႇယဝ်ႇ၊ ၊ (႑႐႓) ၵၼ်ပႅၼ်သထေးလေႈတိၵၼတႇ ငပႇလိူတိုတ်းယၢၼ်
လူဝ်ႈပၢၼ်သွင်ၶႅၼ် ၵၼ်မဝ်ၵၢႈၽိူင်း ၶဝ်ႈၶိူင်းတီႈမီးၶမ်ႇလိုမ်းသိူ~ တူင်းထမ်ႉမတေႉသၶေႉ
ယဝ်ႇ။ – (႑႐႔) ယွၼ်ႇပိုဝ်ႈတႃႉၶဝၼ်းၵဝ်ႉ လႆၽဝ်ႉၵႅတ်းသၢင်ႈ လင်ႉလႆႈထၢင်ႉႁၢင်ႈ
လၢမ်ႉပျႃႉ ထိုင်တေႃႉၶိပ်ႇပၢၼ်ႉၶသူႉၶဝ်ႈ ပႅၼ်လဝ်ႈႁၢၼ်းတႃႉ~ ၽႅဝ်တီႈမိူင်းသိူဝ်း

ပုၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႐႔) လင်ႇဝၼ်းတႃႇၶလူေႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႇသရူႇၵမ်ႇယၢၵ်ႈၶမွၵ်ႇ
ၵၢဝ်ၵွၵ်ႇသႃႇတၷလၢတ်ႈၼႆႉ တီႈၶၼ်ႈထမ်ႇမႃႇ~ မီးသိူၵ်ႈပိုၼ်းလူင် ။ –
(႑႐႕) ၵျိုႈပေႃးၼုၶ်သိၶ်ၶေႃင်းထမ်း ၾွင်းၵမ်းၵိတ်းပွင် ၼုဝ်းၼွင်တၢင်းတၢၼ်း မေႃၵၢၼ်း

ယူႇႁွမ်းပူင်~ မေႃတိုင်ႇမေႃလၢတ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႐႖) ယႃႇႁွႆးယွၼ်းၵၢဝ် ၽီလီ
ႁုၼ်းလီလႆလႆ ၵျိုႈမေႃတ်ၸ်းသႆတုၵ်ႉၶႄး ၽယေႃးလွင်ႈၽေးလူင်~ ၸႃႇတိ ၸႃႇရူႇ ပျူႇထိ
မရၶၢႆႇယဝ်ႉ။ – (႑႐႗) ပေႃးဝၼ်းၵုဝ်းမေႃတိၵ်ႉထၢၼ်ႇတိုင်ႇဝႆႈ ၵမ်ႇမႆႈၵမ်ႇလိုတ်ႇ
တႆၵိုတ်ႇၵူႈလၢတ်ႈ လႆႈမျၢတ်ႈတေႃႇၵွတ်ႈၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ပိုၼ်းမၢၼ်ႇၼုၼ်ႉမွၵ်ႇၼႆႈ ပေႃးလႆႈ

ငိၼ်းၵူႈ~ မီးသိူၵ်ႈမီးပိူၼ်းယဝ်ႉလူး။ ။ (108) ၵိင်ၶင်းထမ်ႇမပတလူၵ်းၵွၵ်ႇ တၵ်ႉမိၼ်ႈမွၵ်ႇၶပ်ႉၶႆႈ ၵိူၼ်ႈလႆႈပိၼ်တီႈယူႇၵွၼ်ႇ ဝူၼ်ႉသွၼ်ႇၵူၺ်ႉပွင်ႇလိၼ်ႈ ၵမ်ႇၵိူင်ႈၵုသလႆႇ~ မေႃသၢင်ႈၵျိတ်းပွင်ယဝ်ႉ၊ – (110) ၵမ်းၶႅ်ႉလတုတ်ႉထလီပေႃး ၵိုတ်းၵျႃးသိင်ယိၼ်
137 ၵူဝ်ပိၼ်ၶၢၼ်းယၢဝ်း ၵဝ်ၶၢဝ်းလိုဝ်ႈၵိုတ်းထၢတ်ႇသိင်ၵွင်~ တီႈၶႅ်ႈ– ၵျဝ်းသႆႇထုဝ်ႈ ၵမ်းၶိုင်ႈ ၵွၼ်ႇတႆႉ၊ ၊

သူၵိူလ်း သူၶေႃး သႃထု သႃထု သႃထု

တွၼ်ႈသီႇသုတ်းယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈႁႃႈ

(႑) ၵႃႈၶႄႉႁၢမ်းၵပ်းၶပ်းၶိုၼ်း ပိုၼ်းငၶႄၼပၼ် သၢမ်ထၼ်ယိင်းလၢႆး ၶိင်းၶၢႆးၵႃႈမႃး ႁွတ်ႈလူးထွင်~ ပၢင်လိၵ်ႈလင်ႉၵႃႉ ၊ – (႒) ၶႆႈၶူဝ်းတႃႉၶလူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသၺ်ႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈ

ပေႃးၵိူင်ႈၵူႇပွင်ႉ ၵွင်ႉႁူႉၵူႈလၢတ်ႈ လႆႈမျၢတ်ႈၵူႈၼဝ်ႉ ထုၵ်းထဝ်ႉသၢင်ႈတႃႉၶလူႉဝႆႈၶမ်ႇ ၶေႃႉ~ ၶူဝ်းလွင်ႈတၢင်းတၢၶၼ်းၶၶၼ်ႇၶေႃး။ ။ (႓) ပုတ်ႇထၼေႃႉသႃႉႁဝ်းၶျႈ ၵႃႈဝႃႈ ၵွၼ်ႉယုၺ်ႉ ပွင်သၢင်ႈတႃႉၶမ်ႇမ်ႉ ၵိူင်ႈပေႃးၶိုၵ်ႇၵၢမ်ႉၵႃႈၵုသလႃႉ~ ၼွၼ်းႁူင် ၊ –

(႔) ယႃႉၵွႆးလူႉၵဝ်လိုဝ်ႈသိူင် ၶိူင်ႈၵိူင်ႈပူၼ်ႈယွင်ႈပူၼ်ႈယေႃး မၶေႃးလူမ်းႁူမ် ပေႃးပူၼ်ႈ

ၵမ်ႇယွင်ႈလွၵ်ႈၶူမ်လွၵ်ႈၶၼ်း လၶၼ်းၵၶၼ်းမၢၼ်ႉလွၵ်ႈလူင်~ ၶွႆႈလၶွႆႈလိတ်ႈၶၶေႃႉၶေႃး၊ ၊
(႔) ပေႃးယင်းမုင်ႈမွင်း ၶွႆႈၵွၼ်ႈပိူၼ်ႈယွင်ႈပိူၼ်ႈၶွႆ ထေႉတၶေႃႉမေႃထွႆပုတ်းပင်း မၢင်ပွၵ်ႈ
ယီၼ်းပီၼ်တၢင်းလင်း ထၢင်ႈသုမ်းၶူင်~ ၵမ်ႇလိႈၵုသူဝ်ႇယဝ်ႉ။ –

(႕) လူႇၵေႃႈတေလိႈယိူင်းလူးပြေႃးတြႃးသင်ႇၶျႇ ယျႇၵျႇယိူင်းလူးပုၵ်ႉၵူဝ်ႇ ၵုသူဝ်ႇထၢင်ႈ
ၵေႃႇဝွတ်ႈ ၵဝ်လွတ်ႈသုမ်းၶူဝ်ႇ~ ၵၶၼ်လွင်ႈတၢင်းတၢၶၼ်းၵျဝ်းၶေႃး။ ။
(႖) ပေႃးၵျဝ်းယိူင်းလူးပုၵ်ႉၵူဝ်ႇ လဝ်ႈၶၶေႃႉလဝ်ႈၶေႃႉ ၵျၼ်ဝိဝ်ႉထၢင်ႈပၵ်ႇထၢင်ႈပိူင်ႈ ၵူႈယိူင်ႈ
ၵမ်ႇမိူၼ်ၵထၢင်ႇ မၢင်လဝ်ႈသိၼ်သဝ်ႈသိၼ်လၢင်ႇၵျူႉၵမ်ႇလိုၼ်ႈသူဝ်ႇၵျူဝ်ႇ~ ဝဝ်းမွင်၊–

(႘) တႃႇၶၢဝ်းလိုင်လီၵျူင်တွၼ်းငၢႆး သမ်ႉလႃးလဝ်ႈၵၢၼ်မေႃၶေးသိူင်လၵ်ႉၶႃမ်းလၢင်
ၶိတ်းၶၢင်မေႃးႁႃး ၵြူးၵမ်ႇၶိုင်ပွင်~ ယူႇပိၼ်ႉယူႇပ်တ်ႈၶၼ်ႉၶေႃး၊ ၊

(႙) ပေႃးပ်ၼ်ပိုင်ၶၼ် သုမ်းၵၼ်ႁဝ်းတၢၼ်း သၢင်ႇၵၢၼ်းႁၺ်င်းသွမ်းယႃႈယႃ ႁွပ်ႈၶႆ
140 မီးတၢမေႃလူ မီးႁူမေႃတုင်း လွမ်းထုင်းသၢင်ႈၶူဝ်းၶွင်~ ထၢပ်ႈလူႇ ။ –

(10) ႁူၼ်းႁဝ်းၶႆႉ ပေႃးပိူၼ်ႈလၢတ်ႈဝႃႈလဝ်ႈၶႆႉမျၢတ်ႈၶႄႇ ႁၺ်င်းၶႆႉဝိၶေးၶ်မ်ႉၶႄႇ ၵျၢင်ႉမၼ်ႈပၼ်ႈၵ်ၼ်ႇ လ်ၼ်ႈၵ်ၼ်ႇမိူဝ်းဝႆႈ ၶ်ႈလႆႈႁုသူဝ်ႇ လိူၵ်ႈႁႃပုၵ်ႉႁူဝ်ႇတေႉၶၢင်ႇဝႃႈ ၽ်ဝ်သူႇ~ ပွင်သၢင်ႈတၢင်းတၢၼ်းၶႆႉယဝ်ႉ။ ။ (11) တီႈတေႉလူႇတီႈလ်ႈ

တၢၼ်းတီႈလွင်ႈၵေႃႈ ပေႃးယင်းလေႇတၼေႃႉႁဝ်းလေႃႈမၼ်ၼ်ႈမၢၼ်ႇ မီးလၢၼ်ႇသမ်ႇမႄႉတိတ်ႉထိ
ယိူင်းလူးၽူၼ်ႈမီးသီႇလ သမႄႇထိ ပၼ်ႇလႄႈ သင်ႇၶႄႇႁူႈလဝ်ႈလဝ်ႈလႆမူႇ~ တင်းလိူဝ်း ।–
(႑႗) တၵ်းပီၼ်ႈႁူသူဝ်ႇမႄတ်ႈတွၼ်းႁူဝ်းႁူင် ၵၢၺ်ူဝ်းတင်းလူင်မႄးလူး တွၼ်းထူးဝၼ်းၼင်ႈ
ၼင်ႈလွင်ႈသမ်ႉမေႃသူးယွၼ်း မီးၽွၼ်းပႄႉသူင်သိူဝ်း~ ၵမ်ႇၵၢတ်ႈတေႉယဝ်ႉ। ।
(႑႘) ၵမ်းၼႂ်ႉႁူသူဝ်ႇၵွင်ႇယဝ်ႉ သမ်ႉႁူလ်းယွင်ႇလူလ်ႈလၢတ်ႈႁူၼ်းလၢတ်ႈၽီ တၢင်းလီ
လွႆႈထိမ်သေၵမ်း လမ်းလမ်းလၢတ်ႈၵႂၢမ်းၶိူဝ်း~ သူးတိူင်ႇ ॥ –
(႑႙) ၼႂ်ႉၵေႃႈ သုမ်းလႆသုမ်းလွၵ်ႇ ၵမ်ႇမေႃမီးလွင်ႈ ၼွင်ႈၵွၵ်ႇတုၵ်ႉၶ သမ်ႇသႄႉရပၼ်ႇပေႇ

ၵူလ်းၵူႉၶၣ်ႈလေႉသၢမ်ၽုင်ႉၽလိုၵ်ႈၽွတ်ႈၶမ်ေလိုင်ႉ~ ၵိုဝ်လွတ်ႈတၢင်းမံႈလွၵ်ၶေႃးၶႄႉယဝ်ႉ။
(၁၄) မူၶ်ၶင်ႉၶေၢင်းၵုင်ႉမတၶ်ႉတီႉ ပွင်ၵွတ်းပႃႉရမီႉတိုဝ်းၵျ သမ်ႉယွၶ်းၵျူႉပသၢင်ႉတေႃႉ
ၵႃႉယေႃႉၵျၢင်ႈလိၼ်ပ်ႈ ၵိၼ်ႈၵိပ်ႈၵူၵ်းတုမ်ႉ ၽၵ်ႈၵေႃႈၵူလ်းၵုမ်ႉၵျၵ်ႉယၢပ်ႉမံႈ ၶၣ်ႈလံႈမႃးပိုင်ႉ~

ပေႃးမႃႈပေႃးၵွင် ၊ –   (၁၅) ယွၶ်ႉပိုဝ်ႈဝၶ်းလင်မၶ်းၶေၢင်း လံႈလူႉၽိုၶ်ၽေႃႈသၢင်ႉ
ၵၢၶ်းတီႈလဝ်ႈတူၶ်လီ ယွၶ်းလံႈမီးသီမီးငဝ်း ၽၵ်ႈၵျၶ်ပေႃးမဝ်း တိုင်ႉၵျၢမ်းၵျွင်~ ၵွၵ်ႉၶေႃႈ
ဝံႉယဝ်ႉ၊   ၊   (၁၆) လၢတ်ႈလွၵ်ပၢၶ်လွၵ်သေၵေႃႈ ပိုၶ်ႈလံႈမဝ်းၶီ ယွၶ်ႉပိုဝ်ႈတၢင်းလီ
မၶ်းသူး တူလ်းလူးထၢၶ်ႈပေႃးတိၶ်ႈပေႃးၵွင်~ ၵွၵ်ႉယွင်ႉယဝ်ႉ။ –

(႑႘) တေႃႇမႃးႁွတ်ႈထိုင်ပၢၼ်လဝ်ႈ ၼဝ်ႈလိူဝ်ႈပုတ်ႉထရေးတမတူၼ်ၶေႃႉ ၽုတ်းပေႃႉ
ႁုၼ်လိုင်ႈ ၽူတ်ႉၵၢဝ်ၶမ်ယိုင်ႈသတ်ႉတဝ်ႉ ၶမ်ၶေႃႉပူၼ်ႉတုၵ်ႉၼယၢပ်ႉမိုႈၾိုဝ်ပွင်ႉ~ မိူင်း
ၶိပ်ႉပၢၼ်းၼမ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႙) ၵၢင်ႈမၼ်းၶၢင်းၵုင်ႉမတၼ်ႉတီႉ ပုရိမ်ႉ

တၢမ်ထူၼ်ႈ ၵိုတ်ႉလၢတ်ႈယူႉမူၼ်ႈၶႅင်းလၼ်ႉသထေးၵယေႃႉ ၵူႉပေႃႉၼိုၵ်ႉၵၢင်ႈလိူဝ်ႈၼၢဝ်ၶွင်ႉ~
လဝ်းလဵပ်ႈတွၼ်းလိူဝ် ၊ – (႒႐) ယၢမ်းၵၼ်ႁူၼ်းလၢႆးထူပ်းၵၼ် ပေးၵၼ်လိုမ်းတူဝ်
လိုမ်းၶိင်း ၵမ်ႉထိင်းလိူဝ်ၶိမ် ၵေႃႉရူင်ႉလပ်းလိမ်ၶူၼ်းၼဝ်း ၵၢင်ႈၾၢင်ၶၢင်းလဝ်းၵ်ၼ်ႉတွၼ်း
ၶူဝ်~ ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵၼ်ၶေႃႈ– ၾိင်ရေႃႈပေးယွင်ႉပေးမႃႈတေႃႉယဝ်ႉ။ ။

(႗႑) ထၢၼ်ႇၵူၼ်ႈၶိူဝ်းၶုၼ်သထေး လေႉလေးမၢဝ်ႇထဝ်ႇၵဝ်ႇထိုင် ၶပ်းၶိုင်မျႃးယွၼ်း တိူဝ်း
တွၼ်းၶပ်ႉသွၼ်းမိူဝ်~ ႁူႈၸေႃႇ ။ – (႗႒) ၽႂ်ႈၵေႃႈၵၢဝ်တင်းငိုၼ်းၶမ်းၶမ်ႉလိူင်ႇ
ၶိုၼ်ႈပိူင်ႇၶိုၼ်ႈလႆႈ လွင်ႈမႂ်ႇယွၼ်းၵႂ်ႈတ်းလုၵ်ႈၶူလ်လၢႆထူႇ ဝူႇလူႇၵွင်ႉပေႃႈငမ်ႈ လၢတ်ႈငင်ႈၶၢမ်းၵၢႆႈ~
144 လၢႆလွင်ႈလၢႆမျူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႗႓) ထိုင်တီႈပိူၼ်ႈလႆႈတုၵ်ႉၶၶမ်ၶၼ်ၶၼ်ႉ
ထုပ်ႉတၢၼ်ႇၵူဝ်လိူင်ႈ တေပၼ်ၵေႃႉၶိုင်ႈမဝ်ႇလႆႈမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ တၵ်းပီၼ်ၽေးရၢၼ်ႇယႃႉ
ပေႃႈငမ်ႈလူင်းၸေႃႇ~ ၶီမွင် ၊ – (႗႔) ၶိူဝ်းၶုၼ်ၵေႃႈမဝ်ႇလၢင်ႈပၼ် ၶိူဝ်းသထေးၵေႃႈ
မဝ်ႇလၢင်ႈပၼ် ႁူလ်းၵၼ်တၢႁၼ်လုမ်းလုမ်း တၵ်းပီၼ်တၢင်းလဵဝ်တၢင်းသုမ်း ၶိူင်ႈၶူဝ်း

ၵုၼ်ႉလႃႈမၢၵ်ႈမိူဝ်ႈၼွင်~ ၶိုၼ်းၽဵဝ်ႇၵဝ်သူႈၵိူၼ်းပွၵ်ႇလူးတႃႉ၊ ၊
(႗႓) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႇပဵၼ်မႃး လွင်ႇတၢင်းပိူင်ၶႆ ပေႃႇငမ်ႇၵီးသႂ်လိူဝ်းၶဝ်ၵႃၼ်းပဵၼ်လုၵ်ႇၶူလ်
မႃးယွၼ်း ႁူဝ်ပဵၼ်ၽဵၼ်းႁွၼ်း လုၵ်ႉလၢမ်းမႂ်ႇတင်းသွင်~ ပေႃႇငမ်ႇပီႇၶွင်ႉသူလ်ႈလႃႈ ။ –
145 (႗႔) ၶေႃင်းၵုင်ႈမတၼ်ႈတီႈသေၵေႃႇ ၶွင်တေႃႇၽဝေလၢတ်ႇသုတ်းလၢတ်ႇသိၼ်ႇၶၼ်ႈထႃႈ
ပႃႈရမီႈၶိုၼ်ႇငၵ်ႉ ၵမ်ႈၶုံႇမိုတ်ႇမၵ်ႉတၼ်ႈၶေႃႈဂိလေႈသႃႈ ပႂ်ႇႁူႈၶငိုၼ်ႇၶၢမ်ႈလီႈဝရသွင်ႈၵိူဝ်ႇ
ၶိုၼ်းသႃႈသၶေႃႈ~ ႁုၵ်ႁျင်ႉဂမ်ထမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႗႕) လင်ႈလႂ်ႇတၢ်ပ်းပၢတ်ႈ
ၶၢတ်ႈပ်တ်ႇ တၼ်ႈၶေႃႈပၢၵ်ႈပ်တ်ႈ ငၶၵ်တ်ႈဂိလေႈသႃႈ ရၢၢၼ်းတႃႈလၼ်ႉၽူဝ်ႈမၢၵ်ႇ

ၵရိယႃႇ~ ၶတ်းယဵၼ်၊ –   (၇၄) တီႈၶႅ.ငၶလွမ်းလွၵ်းလႆႈသူးယွၼ်းတၢင်းလီ ႁူဝ်ပဵၼ်
တၢင်းၶိလွမ်းပႃး ႁဝ်းႁႃးတၢင်းလႆႈ တွင်းမႆၶင်ႈပိုၼ်း ဝၼ်းၶိုၼ်းယႃႇတင်ႈပဵၼ်~ ၽီငၵ,
ႁူၼ်းထဝ်ႈ– တႆႈႁိုတ်ႇတူဝ်ၶဝ်ႈၶႅ.ၶေႃး၊   ၊   (၇၈) ပေႃးႁဝ်းႁဵတ်းၵၢၼ်တၢင်းလီ
 ၸၢႆႈလႆႈသူးၵဝ်ယၢၼ်ၶိတုၵ်.ၶေႃး ႁိုၵ်းလေႃးတူဝ်လွႆ ၶၢဝ်သွႆလွမ်းသိၼ်လွမ်းထမ်း ႁူႈၵမ်း
လႆႈၶတ်းယဵၼ်– မီးသီႇလသမႃႇထိပိင်ႇလႃႇယဝ်.။ –
(၈၀) တႃႇၶၵွၼ်ၸၢႆႈၽီႁၵ်.ႁူၼ်းႁၵ်.မီးၶေႃႈမိတ်.တႃႇ ၵုၵ်.လႃႇမီးမၢၵ်ႈ သီႇလၵမ်ႇယၢၵ်ႈ
လူဝ်ႈလၢတ်ႈသိုဝ်းပျႃႇ ၽေႇဝၶေႇၵွၼ်တေႃႇၶိပ်.ပၢၼ်ႇႁၢၼ်.လေႈမျၢတ်ႈၶျၢမ်းသႃႇ~ ထိုင်

ၵွတ်ႈမိူင်းသိူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႓႑) ပေႃးႁဝ်းႁဵတ်းၵၢၼ်တႃႇၶ ႁွမ်ႉႁူလ်းႁၢင်ႈၽေႃင်
သၢင်ႇတေႃႇ ၵမ်ႇတၢပ်ႈယွၼ်းၽေႈငၶလေႃတ်ႈ ႁူႈလႃတ်ႈႁူႉႁႃႈႁၢင်ႈလီၵေႃႇႁၢၼ်ႇ
လၵ်းတေႃႈၵဝ်လႃၶ်ႇဝူၼ်ႉၸႂ်ႈၸႅင်ႈ ႁုသလႃႇ~ မီးမုၼ်ၶႃႈ။ –
147 (႓႒) ၽွၼ်းလီတႃႇၶ ပၼ်ၸႂ်ႈမီးမၢၵ်ႈၵုၼ်ႉလႃႇ ၶမ်ၶႄႇငိုၼ်းၶမ်းႁွင်ၵၢင် သၢင်ၶမ်ၶမ်းၵိၼ်း
သမ်ႉၶိုၼ်းတူဝ်လီလွင်ႈလီ ဝၼ်းပီတိုၼ်းတွၼ်း မီးၽွၼ်းတႃႇၶမ်ႇၶၢင်းၶုၼ်~ ႁုသူဝ်ႇယဝ်ႈ
တိုၼ်းသူႇၽဵဝ်ၵွတ်ႈႁဝ်းယဝ်ႉ၊ ၊ (႓႓) သွၼ်ႇၸႂ်ႈလေႇတၶႄႇတိမ်လီ သုၼ်သီမီးငဝ်း
ၵမ်ႇဝဝ်းၵမ်ႇမွင် ယၢမ်းမူဝ်ႈၶိုင်ပွင်တၢင်းတၢၼ်း တိုၼ်းသၢၼ်းၶိုၵ်ႉမီးမုၼ်~ ႁုင်ႇယဝ်ႈ ။ –

(၆၇) ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵိတ်းသၢင်ႈၵၢင်ႈပွင်ၶၶေ်ႉၵျေႈ ၸိူႈမီးလွၵ်လိုၶ်ႈလွၵ်လၢင်ႇ ယၢမ်းမိူဝ်ႈတိုၵ်ႉလူႇ ၶၶေ်ႉၵျေႈ ၸိူႈမီးလွၵ်လိုၶ်ႈလွၵ်လၢင်ႇ ယၢမ်းမိူဝ်ႈလူႇယဝ်ႉၶၶေ်ႉၵျေႈ ၸိူႈမီးလွၵ်လိုၶ်ႈလွၵ်လၢင်ႇ ပိုတ်ႇပၢင်ႇလူမ်းသျႇထုယုမ်ႇမၢတ်ႈ လူဝ်ႈလၢတ်ႈၵၶ်သွ်ႇ~ ယၢမ်းမိူဝ်ႈလွ်ၵျေႈလွ်လူမ်း–

သတ်ႉထျႇလေႇတၶျေႇ ပေၸိူႈမၶ်းယူမ်းသင်ၶျေႈ။ ။

(၆၈) မီးထ်င်ႈလႅၢ်းသၢင်ႈတၢင်းလူႇသီႇယိူင်ႈ ပီၶ်ခိူင်ႈလီၵျူႉလ်င်းပွင်ႇ ၸိူႈၵွင်ႇတျႇၶ မၢင်လိူဝ်းလူႇတၢၶ်းၵျၵျေႉလ်ဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ ၵူႈၸဝ်ႇသမ်ႉၵမ်ႇၵျူမ်ႈၶမ်ယွ်ႇ~ ၵင်းၶေ ၊–

(၆၉) ပိူၶ်ႈယွၶ်းပွင်းၵျေႈ ၵမ်ႇၸွမ်ႉၵမ်ႇလူး တူလ်းလူးၵင်းၵူလ်းမၶ်းပွင် ၶူဝ်းၶွင်

တၢင်းတၢၼ်း လႆႈပိူင်လတ်းၵၢၼ်းသွၼ်ႇမီးမေႃ~ တၢင်းလူႉၼမ်ယိုင်ႈ– ၸင်းၵေႃႉလီဝ်ၼိုင်ႈ ႁူလႆးယဝ်ႉ၊ ။ (႔႗) ၼႆႉပဵၼ် တၢင်းလူႉမႆၼိုင်ႈယူပ်ႈယွမ်း ၽဵၼ်မၢႆးၵွမ်းၵေႃႈၵမ်ႉၽွမ်ႉ မီးၼၼ် ပေႃးၵၢၼ်သိူင်ႈသေပၢၼ်ႁူၼ်း မိူဝ်းလူၼ်းတီႈၼူင်းမဝ်ႉမီးမုၵ်ႉလုမ်းၵေႃ~ သဝ်း

149 သၢင်ႈၵမ်ႉပျႉ ။ – (႔႘) မိူဝ်ႈမၼ်းၵိုတ်းတႃႉၼၵေႃႈ ၼွင်ဝႃႈၵေႃႉလီဝ်မၢၼ်ႇယႃႉ ၽိူဝ်ႉလႆႈၻျမ်းသႃႉသေၵေႃႈ ႁဵင်းမၼ်းၵေႃႉလီဝ်မိူဝ်းလၢမ်ႉ ၵျေႃမ်ႉၼူင်းၽေႃႉ ႁွပ်ႈမႃႉၼ ၵမ်ႉႁူမ်ႈၽႂ်သေႃႉ~ ပဵၼ်ပဵတ်ႈၽီတူၼ်းတေႃႉၼေႃႈ။ ။ (႔႙) ၶမ်းၼႆႉမႆသွင်ၼပ်ႉၵၢၼ်ႇ ထိူၵ်ႈတၢၼ်ႇလီႁူႉ မၢင်လိူဝ်းတႃႉၼၵမ်ႉလူႉၵမ်ႉၵေႃႉ ႁူလႆးသေႃႉပိူၼ်ႈသၢင်ႈ ၼမ်ႉလွၼ်

တေႉယွၼ်ႉၵႂၢင်ႈလူမ်းပျေႃႉ~ ၵၢၼ်ပိူၼ်ႈတၢင်းပူၼ် ။ – (႘႐) တွၼ်ႈတႃႇတူဝ်မၼ်း
ၵမ်ႉလူႉၵမ်ႉတၢင်း ႁူလ်းမေႃသိင်သၢင်းတိူၵ်းသူၼ်းႁူၼ်းၼမ် လမ်ၵႆတင်းလိူဝ်း
သိင်လူင်ပေႃးမိူဝ်း သင်ႇၵႂၢမ်းလူင်~ ၵမ်ႉထၢတ်ႉသေပွၵ်ႈၼေၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။
150 (႘႑) ၼိူဝ်ႉၶေႃႈၵႃႇၵျူဝ်းမၼ်းပၼ် လၢတ်ႈၵၢၼ်တၵ်းမႃး ထူပ်းလႃးပေႃႈၼမ်ႈပီႈၼွင်ႉလိူဝ်ႉမိူဝ်း
ၼမ်လၢႆ သမ်ႉၵၢၼ်ယွမ်းႁၢႆငိုၼ်းၶမ်း သူၼ်လိၼ်ၵႃးလမ်းလုတ်ႈယွမ်းမူင်~ ၵမ်ႉမၢၵ်ႈ
ၵမ်ႉလိူင်ႉ ။ – (႘႒) မီးထိၼ်ႈမႂ်ႇသၢမ်ၶပ်ႉလိၼ်ႉ ႁူၼ်းၼိၼ်ႉတႃႇၼ လႃႇၵလၢႆလီႉ
ၵမ်ႉထီႉပီႈၼွင်ႉ မွၵ်ႇႁွင်ႉၶၢႆသင်ႇ ၵႃႈၼေႃႇၶူႉပွင်ႇလိၼ်ႈ သိုပ်ႉထိၼ်ႈလၢႆၵူၼ်ႇ~ မေႃလၢတ်ႈ

မေႁူလ်ႈ– မေယဵမ်ႈမေတူလ်ႈၶေၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။ (၈၇) ၸႂ်ႉတၢင်းတူဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႉၵေႃႈ
မီးတင်းလေႉတၼေႉမေလူႉ မွၵ်ႉႁွင်ႉဢိင်းပူႉၶေႃးယႃႈ ၵႃႈဝႃႈၵွၼ်ႉယႂ်ႉ ၸၵ်ဝ်သႂ်ႉႁူမ်ႈတႃႉၶ
လူႉဝႆႈ ၶမ်ေလိူင်ႉ~ မေသၢင်ႈၵျ်တ်းပွင် ၊ – (၈၈) ႁူၼ်းၵေႃႉၶေႉလမ်း ပိၵ်ႁူၼ်း
151 လၢတ်ႈလွၵ်ႈပၢၼ်လွၵ်ႈ ၶၢဝ်သွၵ်ႈဝၼ်းၵူး ထူပ်းလူးငိုၼ်းၶမ်းမီးၶမ် ၵိမ်းလမ်သွၼ်းၶၢင်း
လုမ်းလၢင်းၶမ်ေလႂ် ၶိူဝ်းသႂ်မျူဝ်းတိုၼ်း ဝၼ်းၶိုၼ်းသူႉလူးထွင်~ ႁွပ်ႈၶၢင်ႈ– မိူဝ်ႈႁူႉ
မိူဝ်ႈယၢင်ႈၶေၼ်ႇယဝ်ႉ၊ ၊ (၈၉) ၵမ်းၶေႃႉမႂ်သိီႉႁွတ်ႈမႃး ထူပ်းလူးၵေႃႉၵၢၼ်ၵမ်ႉလူႉ
ၵမ်ႉပွင် လွၵ်ႈမွင်ထုမ်းထုမ်း ဝူၼ်ႉဝႃႈတႃႉၶလေႃႉၵမျူဝ်းသုမ်းၶူဝ်းလႂ် မႂ်လွၵ်ႈတိုၼ်းၸိုၵ်း

မၢင်းၶိုၵ်းၶီႈလိုင်းၸွင်~ ဢမ်ႉသၢင်ႈဢမ်ႉလူႉ ။ – (႔႗) ဢမ်ႉသၢင်ႈဢမ်ႉလူႉၶႆႇႁူလ်း
ဢမ်ႉၵႃး ၵိုၵ်းပႃးတႃႉတေမွၵ်ႉလႃတ်ႈ ပၵိသႃတ်ႈဢွၶ်ႉယွႆႉ ၵ်ၶင်းသႆႉၼိုင်ႈတႃႉၶလေူႉဝႆႈ
တီႈၶႆႈတီႈၶၶေင်ႈၽိင်ဝ်သူႉ~ ၵိုဝ်တွၶ်ႉမီးၵူမ်းႁူလ်းၶလႄႈ။ ။

(႔႘) ႁွပ်ႈၶႆ ႁူၶင်းၶႃႉၶႆႉလမ်း ႁူႈၽဝေလႃတ်ႈပႃၶ် ၶႃၶ်လွႆ်တုၵ်ႉၶိုၶ်းၶမ်းၵုၵ်ႉလႃႉ
သူလႆ်ႉလႃႉပီႈၶွင်ႉ ပိုၶ်ႈဢမ်ႉႁွင်ႉမႃတ်ႈငိုၶ်ႈၼိုဝ်းတူႉ~ တူၵ်းၽွၶ်ယဝ်ႉ။ –
(႔႙) လေပႃးၵၼိုင်းႁူၶင်း ၽိုၼ်းသူၶင်းႁူမ်းၽဝ် ဢၵ်ၶီဢၵ်သိုဝ်း တွၶ်းတိုဝ်းမျူဝ်းလွႆ် မီးတီႈ
သႂ်လွႆ်ႁဝ်းႁ်တ်း ပ်ၶ်ၶႃမ်ပ်ၶ်ၵ်တ်းႁွၵ်ႉႁျူဝ်းတေႉလႂ်းၵႃၶ်~ ၵႃမ်ႉႁ်ၵ်ႈၶၶေင်ႉယဝ်ႉ။ ။

(႓႙) ၵိုတ်းလီ တၢင်းလီထူပ်းလႃး ၵိုတ်းလတၢင်းလၵိူၵ်းပူးတူဝ်လႆ လၢတ်ႈလႆပၢၼ်လႆ
တိုၼ်းထူပ်း ၵိူၵ်းႁူပ်းလွင်ႈလီလတူၵ်းၽၢၼ်~ ၶိုၼ်ႈယႂ်ႉယဝ်ႉ။ –
(႔႐) ၵမ်းၼႆႉ ၶဝ်တင်းသိူၵ်ႈပိုၼ်းၶေႃင်းရေႃးၵိၼ်ၶီႈ လိၼ်ႉလီႉပႆႇၶပ်ႉ တူၺ်းၶဝ်ၼွင်းပပ်ႉ
153 ထမ်ႉမပတသွႆႉသွင်တိၵ်ႉမိၼ်ႈမွၵ်ႉ လူၵ်းထွၵ်ႉပီႈၶိၵ်ႉၶွင်ႉထွမ်ႉမၢတ်ႈ လွင်ႈမျၢတ်ႈတႃႉၶေ
ႁွင်းမွႆႉ~ ၶၼ်လႆႈယေႃးတၢၼ်းၼႆႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႑) ၶေႃင်းရေႃးၵိၼ်ၶီႉၼႆႉ လွမ်းလူလ်ႈ
ဝူတ်ႈဝိၼ်းၵၢမ်ႉၵဝ်ႉ လႆၽဝ်ႉမီးလႆမေႃသူလ်ႈ လၼ်ႉၵွၼ်ႈၵူတ်ႉထူလ်ႈလႆလႃႉၽုတ်းပေႃႉ
ၵႃႉယေႃႉၶူမ်းၵၢင်ႈလလၢင်ႉတုတ်ႈ ၶမ်ယဵႆႉ~ မီးဝႆႉလွမ်းတူဝ်ယဝ်ႉ၊ –

(႔႑) ဢွၼ်တၢင်းပဵၼ်ၼုမ်းဢိတ်းဢွတ်းမီးၶၼ်ႄ ယုတ်းယုတႃးပၼ်ဢမ်ႇၵျႃႇဢမ်ႇသၼ်ၼ်း ပဵၼ်ပုမ်ပဵၼ်မၼ်း ဢွၵ်ႇလွမ်းၵျုဝ်~ ၵူႈတီႈ– ၶႄႈတႃပေးဢမ်ႇသုင်ၵီးသင်ယဝ်ႉ။ ။

(႔႒) ထိုင်ၶင်ႇပွၵ်ႈၶိုင်ႈ လဝ်ႈၵျဝ်းဢၶုၵျုၵ်ႉထူႇတုၼ်လီ သုင်သီမီးၾုင်း ၵျတုင်းၶဝ်ႈသွမ်း

154 ၶိုင်းၵျၢင်ႈၶိုင်းၵျေ လုမ်းၵေလုမ်းလၢင်း ယွၼ်းပၢင်းၶပ်ႉၶၢင်းထၢၼ်ႈပၼ်းၶုဝ်~ လုမ်းဝိႈ ပုႇလႄႇ ။ –

(႔႓) ၶွင်ပိုဝ်ႈၶဝ်ႈပဵၼ်လိုဝ်ႉၶိုဝ်းသႄႇၵီႇ မိုင်းၵပ်ႉပီႇလဝၢတ်ႈ ငိုၼ်ႈလၢတ်ႈ ပီႈၶွင်ႉဢွၵ်ႇဢွၵ်ႇ ၾိုင်ၵေႈလုမ်းမွၵ်ႇၵျွင်ႉသုႇတဝ်ႈ ဝိႈလဝ်ႈၶမ်ၶေႇ~ လေးၵူႈၵျုဝ်ၵူၼ်း ၶဵဝ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(႔႔) ဢၼ်သမ်ႉလုတ်ႈၵျၢမ်းဢမ်ႇမႃးၶုပ်ႉဝိႈဝၼ်ႇတႃႇ တုလႆးၵႄႇ

ႁူလ်းၵိုတ်းၶွင်ႉၶေႃင်းရျေးႁိုၶီႈ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၶေႈမီႈတႃႇၵၢၼ်ႉ ပိူၼ်ႈၼၢၼ်ႉႁၼ်ၶႄႈ ႁွပ်ႈပိူင်ႈ

ယေႃးၵႃႇႁဝ်ႉလိူတ်ႈမႆႈ ႁိူဝ်သႃႇ~ ပၢၼ်ပိူဝ်ႉပၢၼ်ၶွင်ယဝ်ႉ။ –

(႔႗) လဝ်ႈၵၢၼ်ၸုၵ်ႉထႃႇ လႆႈႁူႉလွင်ႈတၢင်း လင်ႇမွၵ်ႇလႆၶေႃင်းမိူဝ်းႁွင်ႉမေႃးပၼ် ထူပ်းႁၼ်

တူလ်းလူး တူၼ်တူဝ်ဝဝ်းသူးယၢပ်ႇၶီမွင်~ ပၢၼ်တုတ်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(႔႘) လွမ်းပိူဝ်ႈလဝ်ႈၵၢၼ်ၸုၵ်ႉထႃႇ မိတ်ႉတႃႇႁၵ်ႉႁၵ်ႉငၢင်း ဝၼ်းလႅင်းၵေႃႉပၢၼ်ၶွင်ႉသၢဝ်

တူဝ်ၶိင်းသိုၼၢဝ်ၾွင်းၵၢၼ်လွတ်ႈၶေး သမ်ႉၵၢၼ်မေးပၢၼ်မျူဝ်းၾေး ပိူဝ်ႉလိုမ်းၶွင်~

ၵမ်ႇတေႃႇယဝ်ႉ။ – (႔႙) လဝ်ႈၵၢၼ်ၸုၵ်ႉထႃႇ လင်ႇသမ်ႉဝႃႇလႃႇၼၶႂ်ႈ တီႈလွႆႈ

ပေႃးၶိုၼ်ႈၼၼ်ၶၢမ်းပၢင်ႇ တုတ်ႈလၢင်ႇၶူမ်းႁၢၼ်ႉ ယႃႇပေဝ်ႉလႆႈၽၢၼ်ႉၶဵင်ႇ ယႃႇပေဝ်ႉလႆႈတၢႆႉၼိင်ႇလွင်ႈ
မႃႇၶတေႃႇပိူၼ်ႈၵမ်ႇပေႃႈ~ လႆႈၵူႈသၢင်းလၢင်းလူးတႃႉ။ ။
(၄၉) မိူၼ်းၶၢင်းတေလီႈဝဝ်ႉလႆႈမိူတ်ႉတႃႇ သတ်ႉတဝႃႇႁူႈၵေႃႉ ယွမ်းၶျေႃႉမႃႇၶၼႃႇၵေႇ

ပူၵ်းတေႃႇဝိႁႃႇရိၵ္ၶၢင်းမိုတ်ႈ ၶၢပ်ႇတ်ႈၸိုင်းၶမ်းၵေႃႇၵၢႆႇ လွမ်းၽၢၼ်ႇၵၢၼ်တႃႇၶလူႇဝႆႈ လွင်ႈၶိုင်ႈ
ၽေးပေႃႇ~ တေလီႈၼၼ်ၶၢမ်းႁၢၼ်ႉ ၊ – (၅၀) မိူဝ်ႈယၢမ်းၵေႃႇသၢင်ႈပူၵ်းၽင်း ၵၢင်းလင်ဝတ်ႉ
ဝႃး လီတေႃႈၵႃႇမႃးလွႆႈထၵ်မ် ၵိုၵ်းၵ်မ်ဝေႇယႃႇဝိတ်ႉလၵူႈမျူဝ်ႈ ယွၼ်းၵဝ်ၵၢၵျူဝ်းတိူင်ႇ
ၽွၼ်းၶႂၢ်~ လွင်ႈမျၢတ်ႈၶၶႅင်ႉတႃႉ၊ ၊ (၅၁) ၶၢင်းရေႃးႁၢၶီႇၵေႃႈ ပေႃးၵၢၼ်ႁူႉဝႃႈ

တၢင်းပဵၼ်တၵ်းၵႃႈတၵ်းၶၼ်း ၵၢင်ႈၵၼ်းလႆႈၵၢၼ် ၵဝ်တင်းၶူဝ်းမီးၵျႃႉၶၼ်မႂ်းၶႄင်း ဝၢင်းတမ်း တီႈႁူၼ်းသိုဝ်ႉႁူၼ်းၶႆႈ~ ၶိုၼ်းလႅၵ်ႈၵၢသပ်ႉပျူႉတႃႉ။ –

(႔႗) ပေႊဝႃႈလႆႈငိုၼ်းတီမ်ၵုမ်ႉ သတ်ႉထႃႉတိုၼ်းယုမ်ႉတိူဝ်းၵျ ၶုင်ႈၵိတ်းလဝ်ႈတႃႉၶႄင်း

157 မိုင်ႉ မွၵ်ႉသုင်ႉၽူႈႁူၼ်းၵတ်ႉၵေႃႉသၢင်ႈဝိၵျႃႉ~ မႃးၶပ်ႉပဵၼ်ၵျွင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႔႘) မိူဝ်ႈယၢမ်းၵိတ်းသၢင်ႈသေၵေႃႈ ပီႈပီႈၶွင်ႉၶွင်ႉ မွၵ်ႈၵွင်ႉလွႆႈထမ်ႉတိူင်ႈပၢင်ႈ ၵၢထၢင်ႈ တိူဝ်းၵျ ၵမ်ႈမီးမႃႉၶၢႉၵေႈ တႃႉၶသၢၵ်ႈသေႈႁူႉထၢင်ႈလႅင်ႈလူမ်းၶႅႈ~ သွင်လၶ်ႉ ပူၵ်းၽိင် ၊ –

(႔႙) ၶင်းလိၵ်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ ၶဝ်ႈပဵၼ်ၵျွင်းသွမ်း ၵမ်ႈယူပ်ႈၵမ်ႈယွမ်း

သေၵၢၼ် လဝ်ႈၵၢၼ်ၶေႃႈႁုၵ်ႉထူႉတူၺ်းပၼ်ႁူႉမျူဝ်း ၸွႆႈပေႃးမၢၼ်းလီတွၼ်းတူဝ်း သွင်လၢၼ်ႉ
သိုပ်ႇတင်းလင်~ မီးယွတ်ႈလိတ်းၽုင်ႇလီယဵမ်ႈတေႉဝူႈ၊ ၊
(၁၄) လၢၼ်ႉထၢပ်ႈပူႈၶိူဝ် ၽူလ်းၽိူဝ်မုင်းငမ်း တီႈသိူဝ်ႇဝၢင်းတမ်းၵေႇလေႃးလီလူ ပတ်းပူ
158 လုမ်းလူး ၵိုၵ်းပူးလၢၼ်ႉတၢင်းတွႆႈသဝ်းထင်~ ၼ်မ်ႉၶေႇယဝ်ႉ။ – (၁၅) လၢၼ်ႉထၢပ်ႈ
ၽၢႆႇတွႆႈ မီးဝႆႉတီႈယူႇတီႈၶင်ႈ ၵ်တ်ႇၵင်ႈပတ်းပူ လူလေးလုမ်းလူး ၶမ်ႉၵတ်းၶမ်ႉၵုၼ်ႇ
မၢၼ်သုၼ်ႇၵႃႇရူႈယိူင်ႈၵေႇလူႇ~ တိုၼ်းဝႆႉဝၢင်းတမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။
(၁၆) ပေႃးဝူႈဝိၵၢၼ်ႇ ထိူၵ်ႈတၢၼ်ႇၵ်တ်းယဝ်ႉ တူဝ်ႈတၼ်းၵၢင်ၶွၼ်လဝ်ႉလဝ်ႉ ပၢင်းၵပ်ႉ

ပုတ်ႉထႃႇ မႃးလွတ်ႈတေႇသၶႄႇၶူၼ်ႉၶိူဝ်ႈၶေႃႈထမ်ႇမႃႇ~ ၵၢၼ်တီႈၶိုၼ်းၵၢင်ယဝ်ႉ၊ –

(႑႘) ပေႃးဝႃႈၽြႄးပိၼ်လဝ်ႈၾိူဝ်ထိုင် ၵမ်ႇၵိုင်ထၢမ်ၵျႃလဝ်ႈတႃႇၶႅမ်ႉ ပိၼ်ၾိုၼ်တီႈတွင်း လိုဝ်ႈသင် ႁွင်းလင်မီးၵူမီးငဝ်း ၵဝ်းသဝ်းယူႇၶိုၼ်းပၢင်~ ၼိမ်ႉလီပ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊

(႑႙) မိူဝ်ႈၶၼ်ႉ လဝ်ႈၵၢၶုရူၵ်ႉထႃႇ ဝႃႇလႃႇၶုပ်ႉၶွမ်းၵူၼ်းငၽ ငၶပၼ်မုၼ်သုင် ပုတ်ႉထေႃး ၶဝ်ႈပိၼ်တၢင်းလီလူမ်းယေႃးၶွင်ႉယိင်းၶႃႈၵျၢမ်းၾၢင်~ ပိၼ်တုတ်ႈၵမ်ႇသႃႇ ယဝ်ႉ။ –   (႒႐) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈမၶၼ်းၶၢင်းမီးဝႆႉယေႃးၵႃႇ ၵမ်ႇသႃႇသေၵီႈ ၵမ်ႇလၢင်ႈ ၵွတ်ႈတီႈပုတ်ႉထတူၶ်ၶႄႇ ႁူလ်းလိူဝ်ႈငွမ်ငေႇပ်ပ်ႉယူႇၵွင်ႈ ႁူႈလွင်ႈသႃႇထုလူမ်းၶႄႇ~

ၶင်းတီႈလုၵ်းၼၢင်းႁူလ်းယဝ်ႉ။ ။ (႗႑) မိူဝ်ႈၶၼ်ႉပုတ်ႉထတူၼ်လဝ်ႈႁူႉပွင်ႇ မွၵ်ႇလၢတ်ႈၸွင်ႈယၢၼ်လုၵ်းၸွင်ႇမႃးတဝ်ႈ ၵမ်ႇလူဝ်ႇဝူၼ်ႉဝႃႈတူဝ်သဝ်ႈတူဝ်လၢင်ႇ ဝံႉလိူဝ် လိၼ်ႈပၢင်ႇၼမ်ႉၵိုင်ႇလိပ်ႈသဝ်းသႃႇ~ ၵတ်းယိၼ် ၊ – (႗႒) ၶၢင်းၵျႃးၸိၼ်ႇၵႃႈ ၵမ်ႇလၢင်ႈၸိုဝ်ထိင် ၵႃႈလႆႈထွမ်ႇၵဝ်သူပ်းသိင်ၵွမ်းၽြႃး မႃးလူးတီႈပၢင်လူႇၸိတ်းပိၼ်~ ၸူမ်ႈလူႇၸူမ်ႈဝႆႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႗႓) ပေႃးဝႃႈၶၢင်းၵျႃးၸိၼ်ႇၼိဝ်ထိုင် ၼပ်းၼိုင်မိုဝ်း ၸွမ်း ၼုပ်ႉႁွမ်းယေႃးသႃ မုၼ်ၶႄၽြႃး ၸၼ်လႃးထၢၼ်ႈၵတ်းယိၼ်~ ယူႇသႃႇယဝ်ႉ။ – (႗႔) ၵၼ်ပိၼ်တၢင်းလိပ်းတၢင်းသိပ်ႇ ၵမ်ႇၼူမ်းၵမ်ႇတိင်းၵမ်ႇလိူတ်ႇ ဝႆးၸိုတ်ႇႁူႉၵေႃႇ

ဝွတ်ႈယေႈၵျႇ~ ၶေႃးမူၼ်ႈလၵ်ႇသိူဝ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႒႐) ပုတ်ႉထတူၼ်လဝ်ႈ
ၼဝ်ႈလိုဝ်ႈၵေႃးတမလၢ်တ်ႈလၢင်ႇ သျႇၵီႇဝၢင်ႇၼူဝ်းပီႈၶွင်ႉၵၢမ်ႇငၢၵ်ႈ သိုပ်ႇသၢၵ်ႈသူလ်ႇလျႇ~
လိမ်ၵိူင် ၊ – (႒႑) ၶေႃးရေႈၵိၶီႇၵေႈ မူၼ်ၶင်ႇၶွင်ႉယိင်း ၼ်ႈၵူ်ႈၼိင်းမၼ်းၵတ်းယၢၼ်
161 ၵႃႇသေတၢင်းပၢၼ်ဝၼ်းၵႄး ၵျေႈတြူးသိုပ်ႇၼပ်းၼိုင်~ မွၵ်ႇလၢတ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႒႒) ပုတ်ႉထလဝ်ႈထၢမ်ဝျႈ ၶွင်ႉယိင်းၼိင်းၵဝ် ၵျၼ်ၵၢဝ်တၢင်းပၢၼ်မွ်းၶေႃး လွင်ႈတၢင်း
လိူင်ႉၵိုဝ် လွ်တိုဝ်ၵျတ်းမႈ ထူပ်းလျႈလႆႈၼိုၼ်းထိုင်~ ပၢၼ်တုတ်ႈၵၢမ်ႇသျႇ ။ –
(႒႓) လဝ်ႈတၵ်းမွၵ်ႇလၢတ်ႈပၢတ်ႈၵႃႇ လွမ်းၸႅၢႇတေႈသ ယွၼ်ႉပူဝ်ႈမွ်းၶေႃးမျႇၶျႇၵေႇ

ၸဵတ်းတေႇၵမ်းလၢတ်ႈပူၼ်ႉၼေႂႇသၢင်ႈလၢႆထႂႇ~ ပဵၼ်ဝူတ်ႈပဵၼ်ဝဵၼ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႓႙) လၢတ်ႈႁွၼ်ႇပူၼ်ႉမႂးၼင်းမိူင်းပႂႇရူႂႇၼသေီႇ မီးတင်းၼုၼ်လီႇထမ်ႇမၵုပ်ႉပိူင်ႇ ၼမ်လိူင်ႇ ႁူၼ်းႁူႈၼေႂႉၼူဝ်ႇပိုင်ႈရူႂႇလႂႇ~ မႂးႁူမ်ႈႁွမ်းငွမ် ၊ – (႔႐) မင်းၼေႃင်းႁုသူဝ်ႇၵၢမ်ႇလီ

သမ်ႉလႆႈၼဝ်ႈပဵၼ်ၽူမ်ဝီၼေႃင်းမိူင်း မီးမုၼ်ၵူၸိူင်း ယူႇတူလုၺ်းလွမ်~ ၸိမ်းၼၢင်ႈတူၼ်လဝ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႔႑) ၶင်းၸၢင်ႈၶင်းၸေႃ ၵွၼ်ၵၼ်ၵူလုၺ်မေႂၸဵတ်းၸၢမ်း ၼဝ်းယၢမ်း ဝၼ်းၼင် တူဝ်ၸၢင်ႈၼၢဝ်သင်လႆႈၼေႃင်း ၼပ်ႉၼၢင်းထၢၼ်ႈၸူလုၺ်းၸွမ်~ ၼမ်ထူၼ်ႈၼေႂႇၼေႂႇ ။ –

(႔႒) ၶင်းၵႂႈလုမ်းၼဝ်ငမႈၼေႃင်းလၢင်ႈၵႂႈ တွၼ်ႈတႂႇၼေႂႉၼိုင်ႈၸၢင်ႈလီသေးသွႆႇ ၵူၵ်းပွႆႇ

လီၵႃႉ ၶုၼ်ႁေႃၶမ်းၵႂႃႇတၢင်းဝႆႉလႆႉ ၼူဝ်းတွၼ်ႈၶမ်ၶႄႇသမ်ႉမၢၼ်ႇယိူၼ်ႈပၼ်ၸႂ်ႉ~ လႆႈပွၵ်ႈ
လႆႈၵမ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႖) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈမၼ်းၶႅင်း ၵၢင်ႈလီၶၢဝ်ၼွင်ႇ ၵူၼ်းႁွင်ႇ
ၵဵဝ်လဵပ်ႈ မၢၵ်ႇတၢင်ႇၵမ်ႇၵဵပ်ႈမူၼ်းယွင်ႇ ၵၼ်သွင်ႇတူဝ်ၵႄႇယဵပ်ႇယၢင်ႈလႆႈထႄႇ~ ယၢမ်းမိူဝ်ႈ
ၶႅင်းၵႄႈၶႅင်းၽဵၼ် ၊ – (႕႗) ယွၼ်ႉမၼ်းၵၢင်ႈလီထုၵ်ႇလွင်ႈလဝ်ႈၶုၼ်မုၼ်ၵျူင် ၵႂႃႉၵႂႃႉ
တမ်းပူင်ၶျူးသူး လူးဝၢင်းၶႅင်းလဝ်း မေႃသဝ်းမၢၵ်ႇၵျၢမ်းသၼ်~ သိၼ်ႁေႈဝၢၼ်ထူၼ်ႈ–
ၵိတ်းၵျႂ်ႈၶုၼ်ပျေႃႇလွင်ႈမူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႕႘) ထုၵ်ႇလွင်ႈမီး ၵမ်ႇလီလွင်ႈၽိုင်ႈၵျၢမ်းတႂ်း
ယၢၼ်းပၢၼ်ၽိူၼ်းၽႅၼ်းဝၼ်းၶၼ် မႂ်ႈလွင်ႈၶႅင်းလူင်ႁေႃၶမ်း ၵမ်းၵမ်းလၵ်ႉလွမ်ၶိုင်ႈလွင်းၼၢၼ်~

ၶုၼ်လဵဝ်ႈၵျႃႉလႃႉ ။ – (႕႓) ပေႃးပိၼ်ၶိူင်ႈၶဝ်တႃႉသေႉ ၵဝ်ၶေႃင်းဢမ်ႉမီး သရေႉၵျႃင်ႈလ
လိုဝ်ႈသိၼ်သမ်ႉဝႃႈဢၵ်ႉၵမၵျေႉသီႉ ပီႉပီႉၵျူႉဢေႃႉဝွတ်ႈလႆႈထႃႉ~ ဢဝ်ၸွႆႈတၢင်းၵျၵ်ႉၶုၼ်ယွမ်း
တေႃႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႔) လၢင်ႉတၵ်းထုၵ်ႈလႃၶၼ်ႉ လႆႈတၢၶၼ်ႉပႆးဝူၼ်ႉ ၶူၼ်ႉၵျႃဢႃၵုသူဝ်ႉ
မေႃးၵျၵ်ႉတ်းပူဝ်ႉယွၼ်ႉထၢင်ႉပိူင်ႈၵိင်ႉလျႃႉ~ ၶွင်းလၢင်ႈၵျၵ်ႉတ်းမေႃ ၊ –
(႕႕) လၢင်ႉတၵ်းဢဝ်တၢင်းမၢၵ်ႉၵႆးယွၼ်း ၶူမ်းတွၼ်းပေႃးၵျွၵ်းပေႃးဝိၼ် မၶၼ်းသိၼ်
ၵျၵ်ႉတ်းလူး ဢဝ်ထိုင်မိူဝ်းလူး တီႈၶွင်းဢွၼ်ႉၵျူၼ်းၵျေႃ~ ယူႉသၢင်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊
(႕႖) လိူဝ်ႉတင်းလိုင်ႉၶွင်းၶမ်လႆႈၵမ်ၽုၵ်း ၶုၵ်းတႃးတီႈၶၼ်ႈတီႈၶွၼ်းၶွင်းလီ ၵျၵ်ႉတ်းၶိ

ယၞ်းယၞ်း မွင်းတ်ုးယူပ်ႈယွမ်းလေ~ ၶွႆပိူၶ်ႄႈၵျၢင်ႈၵျၢၶ်ႄႉ ။ – (၈၀) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၶေႃင်းၵွၶ်ႄႉ ၵျၢင်ႈလီ သီၶိူဝ်ႉၶႃဝ်ၶွင်ႉ ၵၢၵ်ႉၵမၵျေႉသီႉလၢ်ုယွင်ႉသမ်ႉသီႈၵေႉၵာမ်ႉၵျိူၵ်ႈလၢႆတၢၶ်ႄႉ~ ပ်ၶ်ႄဝံႉတၢင်းလင်းၶၶ်ႄႉယဝ်ႉ။ ။ (၈၁) ပေႃးဝႃႈၵာဝ်တင်းမၢၵ်ႉၵၢႆးယွၶ်ႄး ဝၢင်းဝံႉ တီႈၶင်ႄႈတီႈၶွၶ်ႄးလွတ်ႉလၵ်တ်ႉ သမ်ႉၵ်တ်ႉၵူၢမ်းဝႃႈ ပူင်ၽေႃႈၶေႃင်းၵွၶ်ႄႉ ၽၼ်ုးလွၶ်ႄႉၵၟ်ုႈ သူႉတဝ်ႈ ၵွတ်ႈၶဝ်ႈပိၵ်ႉမၢၶ်ႄႉ~ ၵျေႃလဝ်ႈၶေႃင်းလူင် ၊ – (၈၂) ငမႈၵႃႈၶေႃင်းၵွၶ်ႄႉ ၽၼ်ုးလွၶ်ႄႉၽၵ်ဝ်ထိုင် ၶပ်းၶိုင်လိူၶ်ႄးၵ်ဝ်ႁွမ်းၶိင်း လဝ်ႈယိင်းၵၢၵ်ႉၵမၵျေႉသီႉလူဝ်ႉၵူၢမ်းပူင်~ မီးလွင်ႈသင်ၶႃႈလဝ်ႈၶေႃး၊ ၊ (၈၃) ယၢမ်းၶၶ်ႄႉၵမ်းလီဝ် ၵာဝ်ၽွင်ၵၢႆးယွၶ်ႄး

ဝႆးတွၼ်းပိုၼ်ပၼ် တီႈၵၼ်ၶေႃးၵ်ၼ် လွမ်းၼ်ၼ်လွမ်းမိုဝ်း ၵုဝ်းၵုဝ်းလၢတ်ႈၵႂၢမ်းလူင်~
ထေႃးသၼ်ၼေႈၵမ်ႉ ။ – (႘႗) မိူင်းၶေႃးၶၼ်ႉ တိုၵ်ႉၵျပေႉမိူင်ႉ ၽၼ်ဝ်သိုင်ႉတီႈၶၼ်ႉ ၵျၼ်ဝႆႉ
ၵမ်ႉၶပေႉၵမ်ႉသၢင်း ၵဝ်ၶေႃးလၢႆထႃႉ လၢႈလီႈၵျတ်ႈၶူႉလွမ်းၵၢၵျင်ႉတမ်ႉယုတ်ႈလၢႆသမ်ႉ~

မိူင်းပေႉမႃးလိူင်းထေႃႉယဝ်ႉ။ ။ (႘႘) လဝ်ႈၶေႃးၵၵ်ႉၵမၵျေႉသီႉ ဝလီႉသူပ်းလၢတ်ႈ
ၵမ်ႉၵၢတ်ႈၵဝ်ၽွင်ၵႆးယွၼ်းၽုၵ်းသိုင်ႉ ၶူဝ်းမိူင်ႉၶေႃးၵွၼ်ႉၶၼ်ႉ လွတ်ႉတူဝ်ႈၵျႉယမ်ႉ~
ၵျူဝ်ၵျွတ်ႈလူးတိၼ် ၊ – (႘႙) ငမႈၵျႈၶေႃးၵွၼ်ႉ ၽိုင်းလွၼ်ႉတူၵ်းလိုင်ႁိုင်ၵျး ၶူမ်းမျး
ၵမ်းလီဝ် ၶေႈၼ်ဝ်လၢဝ်းငၢဝ်း ၽွင်းၶၢဝ်းယၢပ်ႉၵိၼ်းၶိၼ်~ ၵျဝ်ႉမႆႈထေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊

(႙႗) လင်ႇၵျွႈလၵ်ၶၼ်ႈၵၵ်ၶၼ်ႉလီၵူဝ် ၼူမ်းဝ်ႉတင်းတူဝ်တင်းၸိင်း မိင်းမဝ်း မူဝ်းသဝ်းတီႈၶႂၼ်း ၵႂင်ႈလိူၼ်းတိၼ်~ ၼူတ်းယူႇ ။ – (႙႘) သမ်ႉၼ်ၶၼ်းလူးထၵ်ႈ ၵႃႇယႂၼ်းၽူၵ်းၽဝ်ႇ မၼ်းၶွင်းပေႉပဝ်ႇၵိဝ်ၵႂင်ႉ ပႂင်ႉဝူတ်ႈပႂင်ႉၵၢမ်ႇ လႆႈၼမ်ႇတေႉၵမ်ႇငႃႈၼႂင်ပူဝ်ႈလိူဝ်တူႇ~ ၵၼ်ၼမ်းၶွင်းမူင်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႙႙) တီႈၶိုင်းထမ်ႇမပတၵူလ်းလႃတ်ႈထိုင်ထိုႈ ၵမ်ႇသမ်ႉသိုပ်ႇၼႂ်ႈမႂၵ်ႇၵူႇ တႂၼ်ႈတႃႇယူတ်းယႃၸိၼ်းပႃင်ႇ လိၼ်ႈလၢင်ႇၶၼ်ႉၵမ်ႇလႃတ်ႈ ၵူလ်ႈၵူႈမီးယူႇ~ လႆပပ်ႉလႆၽိၼ်။ – (100) မႃင်ပပ်ႉလႃတ်ႈဝူႈ ၶွင်းၵႂၼ်ႇလႆႈၼမ်ႇ လႆမူဝ်ႈလႆဝၼ်း လဝ်ႈၶွင်းၼိၼ်းတၼ်းလိူဝ်လီ ၵဝ်ယႃတူမ်ႈယဝ်ႉသီပၼ်မၼ်းၶွင်း

သၢင်းလၢင်းယူႇၶိုၼ်းၶိုၼ်~ ပၢင်ႇလိုၼ်ႈဝႆႈၼႆ၊ ။ (၁၀၁) ပေးဝႆႈပုတ်ႉထၢမ်းၼၼ်
ၼႄပၼ် လႆႈထၼ်တၢင်းၼိတ်း လိူင်မိတ်းသူလ်ႈလင်းပိုၼ်ႈၶူပ်းၵိုၼ်~ ပိၼ်ဝိပႃႇၵႃႇ ။–
(၁၀၂) ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈလိူင်လမ်ၵိတ်းၵွၼ်ႇ သူလ်ႈပိုၼ်ႈ လွၵ်ႇပိုၼ်ႈ တေႇၼူႇၵိတ်းၵႂႃႉ လိူင်ၼေႃႉ
ၵမ်ႇလီသေထႃႇ သမ်ႉၶိုၼ်းယၢပ်ႇၼေႃႇၵူႈၼဝလၢင်ႇတုတ်ႈယေႃးၵႃႇ~ ပိၼ်ဝူတ်ႈလွမ်းဝိၼ်း
ၼၢင်းယဝ်ႉ။ ။ (၁၀၃) သမ်ႉၶိုၼ်းၵဝ်တင်းၵႃႇထႃႇ ၵေႃထႅမ်ၼၢမ်ႈ ဝိပ်ပၼၢမ်ႈယျ
မႃၼႅ။ သႅယေႃၼၼ် သပ်ပမတိၵ်ၵမေယျ။ တႅၼေမရူပသမိ မသၼ်လမႃၼႅ။ ၵၵိလ်လၼ
ၼေၼုပတၼ်တိ တုၵ်ၶျ။ ၶပ်ႉမွၵ်ႇလၢတ်ႈတေႇသၼေႇ~ ပႆႈယင်ယဝ်ႉ၊ –

(၁၀၃) တီႈပွင်ႇၸေႃႇတႆးႁဝ်းလမ်း မုၼ်ၼမ်းၶျေႃးငၼငေၸပေၼ် ဝူႈၵၼ်ထုၵ်ႇလႆႈဝၢင်းသေ
လွႆလမ်တေႃးသူး မေႃးႁူးလမ်တၼ် လိမ်ၵၼ်သမ်ႇယေႃးလၼ်ႇတင်းလူင်ပူတ်းဝၢင်း
သၢင်းလၢင်းၵမ်ႇငိၼ်းၷုင်~ ထုၵ်ႇၶီႈသင်ယဝ်ႉ၊ ၊ (၁၀၄) ပေႃးဝူႈပူတ်းလႆႈ
သမ်ႇယေႃးလၼ်ႇတင်းလူင် ႁူင်တူဝ်ရူပ်ႈၶေႃမ်ႇၼၼ်ႇထူႇၵမ်ႇတၢပ်ႈၵမ်ႇလွႆး လွမ်းၵွႆး
တြူးလဝ်ႈသဝ်းထင်~ ၵတ်းလိုၼ်ႈသူႇယူႇ ။ - (၁၀၅) ၵမ်းမူဝ်ႈတေႇသၶေႃႇပုတ်ႉထ
လဝ်ႈႁဝ်းယဝ်ႉၷူႇ ၶမ်ၶေႃႇပရိသၢတ်ႈ ၵွတ်ႈထိုင်သေႃးတူႇပတ်ႉတိၸလေၶပ်ႉၵၢၼ်ႇ
ၶေႃင်းရေႃးၵိၶီႇၵေႃႈမိုၼ်ႈပိၼ်သေႃးတူႇပၢၼ်ႇပူၼ်ႉဝူတ်ႈၶီႈယေႃးၵူႇ~ မိုၼ်းႁၢင်ႈလိငၢမ်း

တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႑႐႗) ၶွင်ႈလိၵ်ႈလၢတ်ႈဝႆႈ မၼ်းၶေႃင်းႁၢင်ႈလီပေးတၢင်ႇသီၶမ်း
တမ်းတၢင်ႈ ၵၢင်ႈၵၢဝ်တိၼ်မိုဝ်းတေႃႉႁႃႉ ႁူႉပႃႉၶိုၵ်ႉလိုဝ်ႈလွင်ႈငၢမ်းၶႄႉ~ တူလုမ်းမၼ်ႈလပ်း
တႃ ၊ – (႑႐႘) ယေႃးႁႃႉတၢင်းပိၼ်ႇမၼ်းၶေႃင်း သၢင်းလၢင်းႁႂ်ႈလႂ်ႈ တေႃႉထိုင်ဝႆႈတႂ်ႈ

ႁတ်းယိၼ်လွင်ၶေႃး သႂ်ႇလွင်မၶေႃး ယူႉလွမ်းၵုသူဝ်ႉယွင်ႉမုၼ်ၶေႃ~ ပျူႉမူၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ။
(႑႐႙) သေလွၵ်ႈမၼ်းၶေႃင်း ၵႆႉၵႆႉပွင်သၢင်ႈႁၢင်လီ သုၵ်ႈသီၵူဝ်လွင်မိူးသိၼ်မိူးထမ်း ၼွင်းၵမ်း
သိင်ႈလပ်းတႃ~ ၵၢၶိတ်ႉလၶၼ်ႉထႃႉ ။ – (႑႑႐) ၵုသူဝ်ႉတႃႉၶ လႆႈလူႉႁႅင်းမျၢတ်ႈ
ၵမ်ႉႁၢတ်ႈသီႉလတိုဝ်းၶၢမ်ႉ ၵွၼ်လၢမ်ႉသုႁတိတီးမူၼ်ႈတေႃႉဝႃႉ~ ၸီၶူင်းပုၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။

(႑႑႑) မၼ်းၶေႃင်းမိူဝ်းပီၼ်ၶေႃင်းၽိတေႉဝ ၼိုၵ်ႉၵျထူးၼႄႉ ၵျူႉပႃႉႁၢင်ႈလိၼ်ႈ ၵၢင်ႈၵၢပ်ႈ ၵူၵ်းတုမ်ႉ မီးၵုမ်ႉၵၢၼ်ၵႂၼ်ႉလိၵ်ႈလီယိမ်ႈတွၼ်းၼႄႉ~ ႁၼ်ယဝ်ႉလပ်းလွင်ႈယဝ်ႉ။ –

(႑႑႒) ထိုင်တီႈ ၼုၼ်ၽီသီႉလဝ်ႈသီႉပႃး ၽွင်မႃးထူပ်းႁၼ် ၵိမ်ၵၼ်ၵႃမ်းၼိူဝ်း ၽႅ်ၵေႃး ပၢၵ်ႉဝႃႈတၢင်းႁၵ်ႉၽႅ်တိူဝ်း ၼုႈယူႉၵၢပ်ႉဝၼ်းၼၼ်~ လူဝ်ႉၵျူၵ်ႈ– မွင်းယူႉတေထိူၵ်ႈၶေႃင်းယဝ်ႉ။

(႑႑႓) ၽႅ်ၵေႃးၵမ်ႉလၢင်ႈတၢပ်းတတ်းပၼ်ၵၼ် ပေႃးၵၼ်ၽႅ်ဝ်ထိုင်ၼုၼ်ၵိၼ်း ယွၼ်းငိၼ်း ၶေႃးၵႃမ်းသုၵ်~ ၽုၵ်ႈလီႉ ။ –

(႑႑႔) ၵူလ်းၵႃႈတွၼ်ႈႁႃႈ တၵ်းၽေႈတၵ်းထွႆႉ ပွႆႉဝၢင်း ပၢင်းယၢတ်ႈ ၵူဝ်ၵၼ်ပရိသၢတ်ႈၽုင်မူႉ ပွင်ႉဝႃႈႁူဝ်လူႉသမ်ႉလေႉငွၵ်ႈၼႄႉရီႉ~ တေဝႃႈ

ယၢဝ်းၵွၼ်ႊ– ၵၼ်ၼႆႉယွၼ်းလိုဝ်ႈပဵၼ်ပဵင်းၵမ်းၼိုင်ႈၵွၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။

သူၵိူလ်း သူၶေႃး

သႃထု သႃထု သႃထု

172

တွၼ်ႈႁူႈသုတ်းယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈႁူၵ်း

(႑) ၵမ်းၼၼ်ႉၵၼ်ႁူၵ်းတူၵ်းပွင်ႇ ၽိုၼ်လွင်ႇတၢမ်ႈၼပ်ႉ ၼပေႉသိုပ်ႇၼႆႈထိုၼ်ထိႇ~ ၼူဝ်းသူၵ်ႈ
ပိုၼ်းလူင် ။ – (႒) ၼႆႈလူလိုႈၼေႃင်းရေႃးႁိုၼီႇ တႃႇၼပေႃႇၵမီႇပွင်ပ်ၼ် ၵတ်းယိၼ်
173 ၼိုၼ်းၼ်ၼ်း တၢင်းပ်ၼ်ၼူမ်းၵ်ၼ်းၽေႃတ်ႇတမ်းပူင်~ ယူႇသၢင်ႈ– ၼိုၼ်းလႆႈသူဝ်းသႃႇပႆယၢင်ႈ
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႓) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈတႃႇၼဝိႁႃႇၵၼိုၵ်ႉတွၼ်း မီးၽွၼ်းၵတ်းယိၼ် တၢင်း
ပ်ၼ်မၼ်းၼေႃင်း သၢင်းလၢင်းၵႂႈတင်းလူင်~ ၼိုၼ်းလိုၼ်ႈယူႇသႃႇ– မီးႁၢင်ႈႁူႇပႃႇ ။ –
(႔) ၽိဝ်ၼိူဝ်ႉသီၼမ်းမၢပ်ႈႁူဝ်ႈ ႁူႈမူဝ်ႈၼေႃင်းယုမ်ႇ တၢမ်ႁုမ်ႇသတ်ႉထႃႇ တႃႇၼ သီႇလ

သမ်ႉသိုပ်ႇပၼ်ႈ မၼ်ႇမၼ်ႈလႆၢထႃႇ~ ပေႃးႁႂ်တ်းပၢၼ်ၶေႃင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႔) ပေႃးဝႃႈၵႃၶိတ်ႉလၶၼ်ႇထႃႇ တေႇဝႃႇမိူဝ်းမူၼ်ႈ ၵုမ်ႇထူၼ်ႈၵူမုၼ်တၢၼ်းၶူဝ်း တူဝ်းၶႅႇ ႁူႇပႃႇသမ်ႉၼ်ၼ်းၶိုၵ်ႉတၢင်ႇပူၼ်ႈ ယၢမ်းမိူဝ်ႈၶေႃင်းႁူႇ~ လုၵ်းပႆ ၊ –

(႕) ထိုင်တီႈၶုၼ်ၾီသီႇပႃး ၾႂင်းမႃးထူပ်းႁၼ် ၵႂၼ်ၵၼ်လွင်လွႆး ၾင်ၵေႃႈၵၢၼ်းၵဝ် ၵၢၼ်းတွႆး သႅတ်ႉလႃႇယုမ်ႇၷဝ်းၵႆ~ တေထိုၵ်ႈဝႃႈၶႅ၊ ၊

(႖) ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈႁၢင်ႈႁေႃၶုၼ်ၾီသီႇလဝ်ႈသီႇပႃး ၶေႃင်းသမ်ႉပေႃႇမႃးၶွင်းၵၢင်လီလီ ၶီလွင်ၶုၼ်ၾီ ပေႃးမဝ်း ၾင်ၵေႃႈၵၢၼ်းၵဝ်မႃးသဝ်းပူၼ်ႉႁဵတ်းၶႅ~ ၵမ်ႇယဝ်ႉၵမ်ႇထၢတ်ႇ ။ –

(၈) လင်ႇလႆးပႃးၵၼ်ၽဵဝ်ႁွတ်း တီႈၵၢၼ်လိၵ်ႈယွတ်းၸေႃႉလဝ်းမုၼ်ယႂ်ႇ ၵၼ်သႂ်ႇၼုၼ်ၵိၼ်း
ၼပ်ႉမွၵ်ႇလၢတ်ႈၵမ်ႇၽၢတ်ႇ~ ထၢမ်လွင်ႈထၢမ်တၢင်းမၼ်းယဝ်ႉ။ ။
(၉) လင်ႇႁူဝ်ႈၼုၼ်ၵိၼ်းၵၢမ်ႇယႂ်ႇ ထၢမ်သႂ်ႇလႆလွင်ႈ ၵိတ်ႇၼွင်ႈပျၢတ်ႉသၼေႇ တွၼ်ႈတႃႇ
175 ႁူႉပွင်ႇလိူင်ႈၼမ်ႉယၢတ်ႇ~ ပိၼ်ပုၼ်ႁၢင်းၽႂ်ႇ ။ – (၁၀) လင်ႇလႆးထၢမ်တီႈ ၼုၼ်ၽီ
သီႇလဝ်းသီႇပႃး ၽွင်းမႃးႁိမ်းလမ် တၢင်းႁၵ်ႉၽႂ်ႇၼမ်တိူဝ်းတွၼ်း တၢင်းႁၵ်ႉၽႂ်ႇတၵ်းမေ
ၵွၼ်း ၽိူၵ်ႇၼၢဝ်သႂ်ႇ~ တေလိပ်ႈၼေၢင်းၼေႃး ။ (၁၁) တေႇလိူမ်မိူဝ်ႈ သုၼုၼ်
ႁၼ်တၢင်းၼေၢင်းသၢဝ် ၼၢဝ်ၽွင်တူဝ်သေး တီႈၼေးမဝ်ႇမီးလႂ်~ ႁၢင်ႈၼိၵ်ႉႁူႇပႃႇ ။ –

(႑႒) မိူဝ်ႈခခေင်ႉခုခ်ဃီမႂ်ခိုင်ႈ ခပ်ႉယိုင်ႈဂူၢမ်းမွၵ်ႇ ငခကွၵ်ႇငၵႈသခ်ႇတခေင်ႇၵျႈလွ်ပျႇ~ ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵျခ်ခေၢင်းခခေင်ႉခေျႈ။ ။ (႑႓) လဝ်ႈခုခ်ကိခ်းၵျဝ်းတီႈချႈ ခွ်ႈၵျႈ သႂ်တျၵဝ်ချႈ တေႇလၵျခ်မ်ခ်ႈခေၢင်းကွခ်ႇ ခိုခ်းသွခ်ႇတူင်ႉယၢပ်ႇမံႈလႂ်ထျႇ~ ပေႉထၢခ်ႈ သိင်လင် ၊ –

(႑႔) ၵျူဝ်လွ်ၵဝ်ချႈခံႉလမ်း ၵူႈၵမ်းတူင်ႉယူႇတိုၵ်ႉတိုၵ်ႉ ၵျၢင်ႈခိုၵ်ႉ မိူခ်ခေင်ႇသိင်ၵွင် မခ်းၵျွင်မိူခ်ပေၢင်ပွႆးတိုၵ်း ၵူခ်းသိုၵ်းတွႆႇတူပ်းမင်~ တိုင်ႈတိုင်ႈခခေင်ႉကေျႈ။

(႑႕) တေျႇထိုင်ယၢမ်းလိဝ်ၵျူဝ်လွ်ၵဝ်ချႈ ပႆႇပျႈဂိုတ်းယိခ် ပိခ်သိင်မေျးခခေင်း တိုခ်း တခ်းၵျွႈပေျးလိႈသဝ်းထင်~ လွမ်းခွင်ႉၵျူႇပျႇ ။ –

(႑႖) ၵမ်းခံႉခုခ်ဃီမႂ်သွင်

တွပ်ႇလၢတ်ႈ ပရိသၢတ်ႈငိၼ်းယူႇ လုၵ်ႉမၼ်းမိူၼ်ၼမ်ႉတူၵ်းသူႇသွင်ႉၵႄႈဝၢင်ႈလွႆလုႇ~ ၵိူၵ်း
ႁၢၼ်ႉလူင်တူၼ်းၶၼ်ႉဝႃႈ။ ။ (႑႒) ၼုၼ်ၽီမႃႇသွင်ပွင်တၢင်ႇ တီႈၼႂ်းသၽွင်ႇ
ၽီၵူမ်ႈ ၵူမ်ႈၶႄႈၵွၵ်ႇပၢၵ်ႇ မၼ်းလၢၵ်ႇမိူၼ်ၼမ်ႉတူၵ်းတၢတ်ႇသွင်ႉၵႄႈၵူလ်ႈလိူင်းပႄႇ~
177 ၼီးၶၼ်ႉ ။ – (႑႓) တေႃႇထိုင်ယၢမ်းလိူဝ် ၵဝ်ၼႂ်ႈၵၢမ်ႇမေယူႇသဝ်း ၼ်ုႈလႆႈၶၢင်းလဝ်း
ၼၢင်းလၵ်ႉ ၶပေႉယမ်ၼုၼ်ၵီၼ်း ပေႃးငိၼ်းပွင်ႇလုၵ်ႉမၼ်~ ၶိူဝ်ၼႂ်ႈၵိတ်းၶိုင်ႈၵေႃႈလဝ်ႈ။
(႑႔) ၵမ်းၶႄႉ ၼုၼ်ၽီမႃႇသၢမ် လၢမ်းတၢမ်တူၵ်းတ်ၼ်း မၼ်းဝႃႈမၢၵ်ႇတႃၵဝ်ၼႂ်ႈပေႃးမ်ၼ်း
ပေႃးလွၼ် သွင်ၼွၼ်တူလ်းၶၢင်း ၼ်ုႈပၢင်းသၢင်ႈသဝ်းတီႈၵျေႃၼႂ်ႈမီးၶၼ်ႉ~ လၢမ်ႇပႄႇ။–

(႒႐) ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵဝ်ၶႃႈၵၢဝ်တႃတူၺ်းသႂ်ႇ ၶႄႈတႃမၼ်းၶေႃင်းသႂ်ႇမႂ်ႇတိူဝ်းၶိုၵ်ႉ ၽွင်းတိုၵ်ႉ
ပၢၼ်ၶုမ်ႇ ၵူၵ်းတုမ်ႇတုမ်ႉသႂ်ႇမၼ်ႈတႃလေႃႇ~ သွင်ပႃႈပေႃးမၼ်းၶႃႈယဝ်ႉ။ ။
(႒႑) သိုပ်ႇထိင်ႈၶုၼ်ၽီမႃႇသီႇ ၸၼ်ႈၸီႇသူပ်းတူင်ႉ ၸွႆႈမၼ်းၽူင်ႉလိဝ် ပေႃးၶင်ႈလွမ်ပိဝ်
178
ၵႃဝၢဝ်ႇ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇၶပ်ႉမွၵ်ႇလဝ်ႈ ပေႃးႁူႈသၢင်ႇတေႃႇ~ ၵတ်းယဵၼ် ၊ –
(႒႒) ယၢမ်းမိူဝ်ႈၵဝ်ၶႃႈႁၼ်ၶေႃင်း ၵိူဝ်လီႈသၢင်းလၢင်းၸွႆႈပိဝ် လိတ်းလိဝ်မၼ်းမိူၼ်ၶိုတင်း
ၶုင်းမဝ်းယၢပ်ႇလွမ်းၵၼ်~ ယူႇယၢၵ်ႈတေႉၵေႃႈ၊ ၊
(႒႓) ပေႃးဝႃႈၶုၼ်ၽီသီႇလဝ်ႈသီႇပႃး ၶိုႈမႃးလွင်ႈတၢင်းလႆႈပိူင် ႁူဝ်ၸွႆႈၶဝ်ႁိူင်ၶွၼ်းၶဝ်း တၢင်း

မဝ်းမဝ်ႇၵတ်းယိူၼ်~ ၵမ်ႇသႃႇ ။ –   (႗႘) ၶုၼ်ၵိၼ်းထၢၼ်ႈပေႃးထူလ်ႈလိုၵ်ၵိုဝ်ႉႁ

လသူသီႇလဝ်ႈတၢင်းမူႇ ယင်းယူႇၶပ်ႉလၵ်ၶ်ႇယင်ႈ သဝ်းၶင်ႈပႆႁူႇ~ ယင်းတူင်ႉၶိုင်ၶွၼ်း

ဝိႉၶေႃး။   ။   (႗႙) ၵူလ်းၵေႃႉၵဝ်လဝ်ႈတင်းသီႇ လၵ်ၶ်ႇလီႇသဝ်းၶင်ႈ တင်ႈသိုဝ်ႈ

179 တူဝ်ၵဝ်ႇ ယၢမ်းၸဝ်ႇၵူပ်ႉသုၶ်ႇမၵ်ၶ်ႈယင်းသႃႇ~ သေၵဝ် ၊ –

(႗႕) ၵဝ်လဝ်ႈၶုၼ်ၵိၼ်းၶႄႉလမ်း လိုၵ်လမ်းတၵ်းႁႃ ႁၶ်ယဝ်ႉပေႃးၵမ်ႇလႆႈတၵ်းတႃ

လေႃးၵႃး ၶွင်မၶ်းပိၶ်မႃးယၢပ်ႇၸႅ်းၸဝ်~ ငၵႈႁၢင်ႈတေႉယဝ်ႉ၊   ၊

(႗႒) မူဝ်ႈၶေၶ်ႉၶုၼ်ၸီသီႇလဝ်ႈသီပႃး ထၢၼ်ႈပေႃးၵုင်ၵႃးၵမ်းလိဝ်ၶ ၶေႈတႃပေႃးၶိဝ်ပေႃး

ယၢဝ်း ၽွင်းၼၢဝ်းလႆႈငိၼ်းဝႃႈ ၶုၼ်လဝ်ႈၵိၼ်းသမ်ႉတၵ်းၶွႆႈသုမ်းမဝ်~ ၵၢၼ်ၵႅၵ်ႉလၶၼ်ႇ
ထႃႇ ။ – (႗႘) သေၵျႈၶုၼ်ၽီသီႇလဝ်ႈ ဝိႉၵျ်တ်းၵၢယေးလိူဝ်လွၼ်ႇ ၵၢဝ်ၶေၢင်း
ၽီၵွၼ်ႇသမ်ႉမ်ိင်ႇလဝ်ႈပေးၵျႈၶၼ်ႇထႃႇ~ သဝ်းမၼ်ႈပၢၼ်ယိုၼ်းၼႆႉယဝ်ႉ။ ။

(႗႙) လင်ႇလႆႈၵၢဝ်တင်းၶေၢင်းၽီရျေးၵျ်ၼီႇ ပႃႇရမီႇတိူဝ်းၶိုၵ်ႉ ၽွင်းတိုၵ်ႉမုးမွ်ႇ ပ်ၶ်တင်း
ၶေၢင်းယွ်ႇသမ်ႉၼ်ပ်ႇၼၢင်ႈ ၶုၼ်လဝ်ႈတေႇဝႃႇ~ မိူင်းၵိၼ်း ၊ –

(႘႐) ထၢင်ႇၵျၢင်ႈပျေႃႇမူၼ်ႈတူၼ်ႈလွ်ႇ ဝၼ်းၼွ်သဝ်းၼွ်းၵျၢင်ႈၵျေႃ ၵူလ်မေႃသေႃၵျၢမ်း ဝၼ်း
ယၢမ်းထွမ်ႇသိင်ငိၼ်း~ ယွပ်ႇၵႃႈ– သိင်ၵျွင်ႉၵျၢမ်းမၢၵ်ႇၼၢၼ်ဝႃႈၵၼ်ယဝ်ႉ၊ ၊

(႔႑) လိူဝ်ႈၶႅဝ်ႉတၢင်ႈမူၼ်ႈသိူဝ်ႈသူင် ႁွပ်ႇပိူဝ်ႇတၢၼ်ႈပူင်တျၶမ်တၢင်ႈတၢၼ်ႈ ၸွၼ်ႈသၢၼ်ႈ ၷမ်ႉမိူဝ်ႈႁွတ်ႇၶူင်ႈၵိၼ်ႈ~ လၢမ်ႇပျူႇ ။ – (႔႒) ၵၢၼ်ပိၼ်ၶေႃင်ႈၵျႃးႁိုၶီႇ တျႇၶပျႇရမီႇတိမ်ႇထူၼ်ႈ ပူၵ်ႈတူၼ်ႈႁျင်ႈၷၢၼ်ႇ လႆၢတၢၼ်ႇဝိႁျႇရလိုၼ်ႇသၢင်ႈပွင်ၵျေႇ~ ၶေႃင်ႈလႆႈယေႈတၢၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (႔႔) ႁုသူဝ်ႇႁျင်ႈလဝ်ႈ ၶိူဝ်ႉသဝ်ႈၶူမ်ႈလၢင်ႇ ႁႆႈပၢင်ႇလိုၼ်ႈလိၵ်ႈတၢၼ်ႈ ၵပ်ႈတၢၼ်ႈၷၢမ်ႇၷဝ်ႇ ယၢမ်ႈၸဝ်ႇမၶုတၢ်ႉသတေႃႇႁွတ်ႈၸုတ်ႈပေႇ~ မိူင်ႈၸီ ၊ – (႔႕) တႆၢယဝ်ႉၸၼ်ဝ်ႁွတ်ႈမိူင်ႈၸီၶူင်ႈၵိၼ်ႈ ၸၼ်ငိၼ်ႈၸၼ်ႁၼ် ပေႈၵၢၼ် မဝ်ႈၶေႃင်ႈ လွမ်ႈတၢင်ႈႁုသူဝ်ႇယွႆႇၸွၼ်ႈလီ~ မၼ်ႇထိူၵ်ႈၶဝ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊

(၈၄) ꩭွပ်ႈၼိတၢႈၼလီသူင် ꩫွၼ်းꩭူင်တွၼ်းတိုဝ်း ꩳွၼ်သိုဝ်းဝၼ်းၼွ် ꩡတ်းတုဝ်ယႝၼ်လွ် ဝၼ်းꩡၢး ꩫြေးလဝ်ႈꩭျေးဝိႉသၢၼ်းသီ~ ၼမေ်ထူၼ်ႈၼျေႈၼျေႈ ။ –

182 (၈၅) တၢႈၼꩳွၼ်လီႈမီးမၢꩭ်ႈꩳုတ်ႉလၢႈ တၢႈၼꩳွၼ်လီႈသိုဝ်းသၢႈတိမ်ထူၼ်ႈ တၢႈၼ ꩳွၼ်မူၼ်ႈမိုင်းꩭူၼ်းမိုင်းꩫီလွတ်ႈလ်တ်ႈ တၢႈၼꩫꩭ်တ်ႈꩫေးꩫယေꩡမ်ႈသဝ်ႈ ꩳွၼ်ꩫဝ်ႈ မိုဝ်းꩭူႈ~ မိုင်းတီႈꩡတ်းလိုၼ်ႈလွ်ꩫေးၼꩫ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (၈၆) ပေးဝၢႈလွတ်ႈꩭျမ်း တၢႈၼ ꩡၢႈယသဝ်ႈꩫွၼ်ႈ လုꩭ်ႈꩳွၼ်ႈꩭူၼ်းထဝ်ႈ ၼိုဝ်ႉꩭျဝ်ႈမိၼ်သၢပ်ႈ တၢင်းယၢပ်ႈꩫေး တုꩭ်ႉꩫလိုင်ႈꩫွၼ်ႈꩭိုဝ်သၢႈ~ သေပၢၼ် ၊ – (၈၇) ꩭွပ်ႈၼိပေးꩫ်ႈꩡတ်းယႝၼ်မၢꩭ်ႈမီး

ၵူၼ်းပီးၵူၼ်းယွမ် ၵျူႁွမ်တၢၼမ်တၢင်းတၢၼ်း သွမ်းပၢၼ်းပိၼ်ႈၼေင်ႉသုၼ်ႉထူပ်းမၢၼ်~
ယႃႉပ်တ်ႈ– ဢိုၼ်ႉသၢင်ႈၵၢၼ်မျ်တ်ႈလူလ်ႈတႃႉ၊ ၊ (႘႙) ၽွၼ်းလီတႃႉၼၼမ်လူင်
ၼမ်လၢင် ၽီသၢင်လူမ်းယေႃး ပုတ်ႉထလဝ်ႈၵျေႃးဝၼ်းၼ် ပေႃးၽင်ၵျ်တ်းလွမ်း ၵျူဝ်ယွမ်းႁူႈ
183 သ်ၼ်းပၢၼ်~ တၵ်းၶိုၼ်ႈမ်ႉယ်ႉ ။ – (႙႐) ၵမ်ႉလ်ႈလူႉသ်ၼ်လူႉမိုၼ်ႉ ၶတ်းလိုၼ်ႉ
တူဝ်းၵျ လင်ႉပ်ၼ်တႃႉၼတေႃင်းလူႉ ပူႉယႃႈသၢဝ်မၢဝ်ႉ ထွမ်ႉၶၢဝ်ႉၶျ်ႈပွင်ႉ တေႃးၵႃႈမၢၵ်ႉၶွင်ႉ
ၼိုင်ႈၽၢၵ်ႉ ၶဝ်ႈၵွၼ်ႉယေႈၵၢၵ်ႉ လေႉတၼႄႉလိုမ်ႉၽိူၵ်ႉလိုၼ်ႈၶၢဝ်မ်ႉ~ ယၢမ်းမူဝ်ႈယေႃး
တၢၼ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႙႑) တၵ်းပွႆးၶဝ်ႈပ်ၼ်တႃႉၼရုသူဝ်ႉ ၵိုၼ်းပူဝ်ႉတူဝ်းၵၢင်ႈ

တူဝ်ꩡၢင်ႈသိူဝ်းသၢႉ ပၼ်မီးၵူၵ်ႉလၢႉမင်ႉၵလၢႉꩬူႉၵုမ်ႉထူၼ်ႈၶမ်ယႂ်ႉ~ ပိင်းလႆ ။ –
(၈၆) ꩭူလ်းသမ်ႉပေႃးဢၼ်ꩫိတ်းတင်းလႆထီႉလႆၶိဝ် တွၼ်ႈတၢႉၶတ်းယိဝ်တေၵိၼ်ၶမ်ယႂ်ႉ
ၶမ်လူင် တွၼ်ႈတၢႉယေႃးပူင်သမ်ႉဢၼ်ၵိတ်းၵွတ်း လႆၶွတ်းဢမ်ႉသၢၼ်းသႂ်~ ပိၼ်

တၢႉၶတေမ်ႉမဝ်တိုၼ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၈၇) ပေႃးဝႃႈတေလူႉတေတၢၼ်း ꩫိုႈလႆႈ
ယိူင်းဢၢၼ်းလီလူင် မိူင်းꩬူင်မိူင်းꩡၢင်း လွမ်းတၢင်းလွတ်ႈတၢင်းတုၵ်ႉဝၼ်းၶႂ်~ လၢႉတိ
သၼ်ႉထေႉ ။ – (၈၈) ꩫိုႈဢၼ်ၶဝ်ႈပိၼ်တၢႉၶပူၼ်ႉဝူတ်ႈပူၼ်ႉဝၢတ်ႈ ယၢႉၶိုႈꩭိုတ်ႉ
လၢတ်ႈတၢဵတူႉ သဝ်းယူႉꩣꩭႈလေႃးၵယၢပ်ႉမိႈပၼ်ႉပေႉ~ ဝူမိုၼ်ႈဝူလူင်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႘႔) ယၢမ်းမိူဝ်ႈပွင်ၸိတ်းတႃႇၶေ ၸႂ်ႈပိၼ်ၶ်တႃႇၶပေႃႇၵမီႇ လီႇၶိုင်းၵျမ်းၵၢၼ်ႇ မီးဝႆႉၸူႈတၢၼ်ႇ
သမ်ႉမွၵ်ႇၶႆႈသၢၵ်ႈသေႇ~ ပြႃးလဝ်ႈၸေႃးပၼ် ၊ – (႘႕) မႆၢၶိုင်ႈသတ်ႉထႃႇတႃႇၶေ
ၸႂ်ႈမီးၸူဝ်လိုဝ်ယုမ်ႇယမ်တီႈၶိူဝ်ပြႃးတြႃး လႆၢပႃးၵျၢၼ်း တီႈၸဝ်းဝၢင်းတၢၼ်း ပုၵ်ႉၵူဝ်ႇသုၼ်ႇ
185 ထူပ်းၸၼ်~ တီႈၶုပ်ႉတီႈဝႆႈၶၼ်ႉၶေႃႈ ၊ (႘႖) မႆၢသွင် သၵိတ်ႉလတႃႇၶေ
တူဝ်လိုဝ်ၶပေႉယမ်ၶုပ်ႉၵွမ်း ၶဝ်ႈသွမ်းတႃႇၶၶေမ်လႆၢ သႆၢလိုဝ်လူမ်းသိူဝ်း တွၼ်းတိူဝ်းဝႆႉလိုဝ်
ၵူၼ်ႈမီးၶၼ်~ ၵူဝ်ႇသေႇ ။ – (႘႗) မႆၢသၢမ်ၵၢၶုပၵိတ်ႉလတႃႇၶေ ဝႆႉလိုဝ်ၸိူၵ်ႇ
လိုၼ်ႈၶၢဝ်လၢင်ႇ လွတ်ႈၶျၢင်ႇလေးၸႄ တေႃးသ မၢၼ်ႇမႃႇၶၵေမ်ႇၶဝ်ႈထိင်းလေႇ~ ယၢမ်း

မိူဝ်ႈပွင်တၢၼ်းၶၼ်ႄယဝ်ႉ။ ။ (႓႙) မၢ်သီႇ ၵၢၼ်ၶုၵ်ႉၵိုၵ်တလိတ်ႉတတႃႇၼ မိူဝ်ႈ ၵိတ်းတႃႇၼ ၽွင်းၵိတ်းတႃႇၼ ၵိတ်းယဝ်ႉတႃႇၼ ၵူၼ်ႈၵၢင်းတေႃးသၵႃႇမ်းပွင်ႉၶသမ်ႇမုၵ်ႈ ၶႃႇၵေႇ~ သူပ်းၶမ်ႇ ၊ – (႔႐) မၢ်ၵျႃးၵႃႇလတႃႇၼ တႃႇၼၶူဝ်းၶွင် မေပွင်လွမ်းၶၢဝ်း

ဝႆႉလွၵ်ႉယိုၼ်းယၢဝ်းတူလ်းပၼ် လၢ်ၵၢၼ်တၵ်းသုင်းတၵ်းတိုဝ်း ၼွင်ႈမိုဝ်းလဝ်ႈသင်ႇၶႃႇယိပ်း ၵမ်~ လူဝ်ႇလွင်ႈလွင်ၵႂ်ႈ– မေႁူႉလႅၼ်းပွင်ႇသဝ်ႈၶၼ်ႄယဝ်ႉ၊ ၊

(႔႑) လိူဝ်းၶၼ်ႉလွၵ်းလၢႆးပွင်သၢင်ႈတႃႇၼႁေႃႈပိူင် ထွမ်ႇယဝ်ႉသိူင်ၵိူင်လႅၼ်းလွမ်းဝႆႉၶၵ်းယမ်~ ပူႇလေႃႇ ။ – (႔႒) မၢင်လိူဝ်းၵိတ်းပိၼ်ႉၵိတ်းပဵတ်ႈ ၵၢမ်ႇမျိတ်ႈၵုသူဝ်ႇ ၵူလ်းပဵၼ်

ၵႁုသူဝ်ႇသမ်ႉလိူင်ႇၼွၼ်ႈၾေတ်းပေႇ~ သုမ်းလွင်ႈပွင်တၢၼ်းယဝ်ႉၶႄး။ ။
(႔႖) မိူၼ်ၶၼ်ႇသထေးၵပုတ်ႉတၢၵ်ဝၼ်းႁွၼ်ႇ လိူၼ်ၼွၼ်ႇမိတ်ႉသရိယထီႇတၢင်ႈႁွင်ၶေႇ~
ၼူဝ်းပိတ်ႉလေးၶမ် ། –   (႔႗) တူလ်းၵဝ်တီႈၶွင်းထမ်ႇမပတမ်ၢႆႈႁူႈ ၶႄႈလိၵ်ႈ
187 (229) သွင်ပၢၵ်ႇပၢႆၵဝ်ႈမီးၶၼ် ငၶပၶမ်ၶိင်းၶေႃး ယိင်းလၢႆးထွမ်ႇသဝ်းလမ်~ မူႇလိၵ်ႈ
ၶႆႉၶႄး། ။   (႔႔) ၶိုႈၶိူဝ်းသထေးၵပုတ်ႉတၢၵ်ဝၼ်းၶၼ် မၼ်းလႆႈတူလ်းႁၼ်
ရႁၢၼ်း သူပ်းသၢၼ်းလၢတ်ႈၵၢမ်းယမ်~ သတ်ႉထႃႇ ။ –   (႔႙) လၢတ်ႈၶိုင်ႈဝၼ်းၵဝ်ႇ
ယၢမ်းၾဝ်ႇဝၼ်းၶိုင်ႈ ၶႄႈၵၢၼ်မၼ်းယိုင်ႈလိူဝ်လွၼ်ႇ သမ်ႉၵၼ်မုင်ႈႁၼ်လိူင်ၼွၼ်ႇ

ပိတ်ႉလေႇၵလဝ်ႈၶိုင်ႈႁၢၼ်းတႃႇ~ မႃးယၢတ်ႈသဝ်းၶႄႈၵိူၼ်းမၼ်းဝႆႉယဝ်ႉ။ ။

(႔႗) လွမ်းလူလ်ႈၶႄႈၵၢၼ်လူဝ်ႇၽေႃတ်ႇ ယၢၼ်ယၢတ်ႇၵိူၼ်းၵွင်ႈ ႁူႈလွင်ႈလူဝ်ႇႁူႇ သမ်ႉၵၢၼ်မုင်ႈႁၢၼ်သင်ႇၶႃႇလုၵ်ႈယူႇဝႆႉၼၼ်ႇၶၢင်ႈၵိူင်ၶႄႇ~ ယၢမ်းၼၼ်ႉ ၊ –

(႔႘) သထေးၶႆႉလမ်း ႁူႈၵမ်းပူၼ်ႉမႃးလိူဝ်းၼၼ်ႉ ၶီႈထိႇၶီႈၶၼ်ဝ် ၵွတ်းၵိၼ်ႁၢင်းမၼ်း ၵေႃႉလီဝ်ဝၼ်းၼိုၼ်း မီးပိုၼ်းၵမ်ႇတူလ်ႈႁၢၼ်~ တႃႇပိူၼ်ႈႁူလ်ႈၶႄႈ ၊

(႔႙) ပွၵ်ႈၶႆႉသမ်ႉဝႃႈၵၢၼ်မၢင်ႉလူင်လၢင် ရႁၢၼ်းသမ်ႉၵၢၼ်သဝ်းၵၢင်ဝၢင်းၵိူၼ်း မၼ်းၵေႃႈ သူပ်းလိူၼ်းလၢတ်ႈၵႂၢမ်းပၼ်~ ၵိူဝ်ႈမိူင်ႇ ။ –

(႕႐) ပေႃးဝႃႈၽၢတ်ႈၽိတ်ႈပူၼ်ႉၶူဝ်ႇ

ႁူဝ်ဝႃႈၵမ်ႉမႄႈၵႃးၶႄႉလဝ်ႈထွတ်ႈ မၼ်းၵေႃႈသူပ်းလွတ်ႈၵွၼ်ႇႁူႉ ၶႂ်ႈပၼ်ၵေႃႉလႄႈဝႃႈ ၼင်ႇၼႆႉႁိပ်ႈၼၼ်တ်ႈတိၼ်ယၢင်ႈ~ ပိူဝ်ႈၶၢဝ်းတၢင်းမၼ်းယဝ်ႉ။ ။

(၄၁) မိူဝ်ႈၼၼ်ႉၼေႃးသထေးထွမ်ႇၶဝ်ႈလွင်ႈပွင်ႇ ႁူဝ်လွင်ႈသႂ်သွင်ႇလိုမ်ႉမွၵ်ႇၵီႈတၢၼ်းမၼ်ႈ~ ပွင်ၼၼ်တ်ႈၶပ်းမိုင်။ – (၄၂) ထၢၼ်ႈပိၼ်လူမ်းလူမ်းသိူဝ်းသိူဝ်း တင်းလူဝ်ႈတင်းလၢတ်ႈ ႁၢမ်းမိူဝ်းတႃႉၼသထေးၼၼ်ပၼ်ၼ် ႁူလ်းၵၼ်ပွၵ်ႈၼႆႉဝၼ်းႁၢမ်း မၼ်းၵၢမ်းၵမ်ႉႁိတ်းမိုင်~ ၵၼ်းလူႉပွင်သၢင်ႈတေႉယဝ်ႉ။ ။ (၄၃) လၢင်ႉၶႂ်ႈမူဝ်ႈၵျႃႉ ၵေႃႉလႄႈၼမ်ၶေႃႉၶဝ်ႈသွမ်း ၽၢၵ်းသွမ်း ၵိုၵ်းႁွမ်းလႆပိုင် လိုင်လၢင်မိုးလေး တၢင်းၵိၼ်သထေးၼမ်ႉၶပ်းမိုင်~ မၼ်းထူၼ်ႈ

လၢၵ်ႇၼႄႇ ။ –   (၄၂) ပေႃးဝႃႈယဝ်ႉတူဝ်ႈသေႇၼျူႇ ၵဝ်ႁွတ်ႈပိတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထူႇ
တူၼ်လဝ်ႈ သီၼ်ႈလွႆႈၵမ်ႇသဝ်ႈၵႃႇရဝၼုပ်ႉဝႆႈဝၼ်ႇတႃႇ~ ယေႃးၵႃပ်ႈပူင်တၢၼ်းတေႉယဝ်ႉ။
(၄၃) လင်ႇၵူၼ်းတူၼ်မျၢတ်ႈပိတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထူႇ မင်ႇၵလူႇပၼ်ပွၼ်း ယွၼ်းၵူၼ်းလိုဝ်ႈလွႆႈ
ၵုသူဝ်ႇ ၵႃႈၼင်ႇလွႆႈလူဝ်ႇသထိလမုင်ႈၵၢင်ႈဝႃႇသၼႄႇ~ လိဝ်းလႆႈလိဝ်းပိၼ် ၊ –
(၄၄) ပိတ်ႉလေႇၵပုတ်ႉထူႇလိုဝ်ႈဝႃႈတၵရသိၸိႇသိင်ၼၢၼ် လင်ႇသမ်ႉၵႃးယၢၼ်ဝၢင်းၵျွၼ်း
တိၼ်လိူၼ်းတေႇသလႃႇရီႇသိုပ်ႇၵျွင်းယိၼ် ~ တေၵႃႇသုင်းၼဝ်ႈလဝ်ႈယဝ်ႉ၊   ၊
(၄၅) မိူဝ်ႈၼၼ်ႉၵၢင်တႃႈၵၢင်တၢင်း သၢင်းလၢင်းလႆၵၢၼ် သထေးၼိုၼ်းမႃးၵျူပ်ႉၵျၼ်လဝ်ႈၵျဝ်း

မိူဝ်ႈသဝ်းတီႈၵိမ်းထိၼ်~ ပိတ်ႇလေႇၵပုတ်ႇထႃႉ ။ –   (႑႘) မၼ်းယင်းပၢၵ်ႇဝႃး
ၶႃႈပေႊယွၼ်းလႆႈၽိုလ်ႈတူၺ်း သပိတ်ႈတူၼ်လဝ်ႈလူးႁွၼ်ႈ ၶၢႆးသထေးၶိုင်သွၼ်ႈလိၼ်ႇ
သင်လဝ်ႈသွမ်းတႃႉ~ ယွၼ်းမုင်ႈႁၼ်တူၺ်းၶႃႈၶေႃႈ။   ။

191 (႑႙) မိူဝ်ႈၶၼ်ႇၵမ်းလီဝ် သထေးၶိုႈထိုႉ ႁၼ်တင်းၽၵ်းသွမ်းလႆႈမီႈၶၵ်ႇၶိုၵ်ႇ ၽွင်းတိုၵ်ႇ
တူမ်ႈမုႉ ၶမ်ယိုႉပၢၵ်ႇၶိုဝ်ႇႁူႈလွင်ႈၵေႃႉလႃႉ~ ႁူၺ်းႁွမ် ၊ –

(႒႐) ႁၼ်ယဝ်ႉၶေႈတႃမၼ်းပိူင်ႈၵမ်းလီဝ် ၶိုႈလိုင်းၶိုႈၶႅင်ၶိူင်းလိုၼ်မီးမႃး သွမ်းၶမ်ၵႃးလႃး
ၶိုဝ်ႇၵီးယိုႉလႆႈတွမ်~ သုမ်းတေႇသုမ်းဝႃးတေႇယဝ်ႉ၊   ၊

(႗႑) ၶဝ်ႈၽၵ်းၶိုၵ်ႉၼမ်ႉလိူဝ်းၶႄႉ သင်ဝႃႈၵဝ်လီင်ႉလုၵ်ႈလၢင်ႈၵဝ်လိုင် ၶဝ်တၵ်းၶပ်းၶိုင်
ၶႄႈႁၢၼ်ဝႆးတွၼ်း ၸိူဝ်းၽွၼ်းလွတ်ႈတၵ်းယွမ်~ ၵွင်ႈထူၼ်ႈၶႄႉၶႄႉ ။ –
(႗႒) ၵႂႃႈယွမ်တၵ်းပဵၼ်ၵႂႃႈပီး ၵႂႃႈၵီးတၵ်းပဵၼ်ၵႂႃႈၶိူင်ႉ ၶႄႈႁၢၼ်ၶမ်လိူင်ႉၵိတ်းသၢင်ႈ
တေႉထွမ်ႉငႆႈဝႃႉလႃႉ~ တေသမ်ႉမီးၽွၼ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။
(႗႓) ၶႄႉလိူင်ၵျႃၼ်းပႃးၶႄႉ ၵိၼ်ယဝ်ႉတၵ်းၶွၼ်းလႆလွၵ်ႉ ၵူဝ်ၵွၵ်ႉသုမ်းၶဝ်ႈ ၵွင်းထဝ်ႈ
လႃႉၵျူႉ သွမ်းတႃႉၼမ်ႉတၢၼ်ႉၶႄႉၵၢမ်ႉလီပ်ႈသေထႃႉ~ ဝၢင်းယိုၼ်ႈပၼ်ထိုင် ၊ –
(႗႔) ၶၼ်ႉၶႄႉမိူင်းမၼ်းသထေး ပဵၼ်ၽေးၶိုၼ်းလႄႈ ၵူဝ်သႄႈၵူဝ်သၢၼ်း မၼ်းလႄႈၶႂၢၼ်းလူင်

ယေႃးတၢင်း ၵေႃႉလေႃႉတေႃႉၶပ်းၶိုင်~ လူႉလဝ်ႈတေႉၶၼ်ႇ၊ ၊

(႒႔) ဝၢႆးလိုၼ်းၶိုၼ်းၶၼ်ႈ လွင်ႈလႅင်မေႃးႁႃး ဝၼ်းၵႃးသဝ်းၶၼ်ၵိူဝ်ႁၼ်လႅင်းထမ်း ၵမ်းၵမ်း ဝူၼ်ႉသဝ်းမိုင်~ မေႃးႁႃၵူသူဝ်ႉ ။ – (႒႕) ထိုင်ၶၼ်ႉပွၵ်ႈၶိုင်ႈ ၶိင်းမၼ်းၶႂ်ႈလႆႈ

 ငိုၼ်းၶမ်းၵုၵ်ႉလႄႉ ၸၼ်ႉတႄႉတီႈၵၼ်ပီႈၵၢႆႈ ၵမ်ႉငၢႆႈၶႄႈတၢႆလၢၼ်လၢႆးၶွင်ၵွၵ်ႉ ၶႂ်ႈၵၼ် ပုတ်ႈထွၵ်ႉၵမူလ်ႉဝႄႈၶၼ်ႉၶဵ်ႉလိၵ်ႈထၢတ်ႈလွင်ႈလူဝ်ႉ~ ပေႃးလႆႈႁၵ်းၸိတ်းတေႉယဝ်ႉ။

(႒႒) ဝၢႆးသေသထေးၵပုတ်ႉတၵ သိင်ႈသၢၵ်ႈၶၼ်ႉထႄႉ လွမ်းလူလ်ႈၵူသူဝ်ႉ ၵၵူသူဝ်ႉ သွင်လွင်ႈ ႁူပ်ႉယွင်ႈထုၵ်ႉၶၢမ်ႉထုၵ်ႉလၢမ်ႉ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၸွၼ်းၵၢမ်ႉဝႄႉလၵၶေႃႈလၢတ်ႈ

ၵူသူဝ်ႉ~ တၢင်းလီ၊ – (႔႕) ၶေႃႈႁၢမ်းၵၢၼ်မၼ်းလၢတ်ႈဝႃႈ မိင်ႉပၼ်ၶဝ်ႈသွမ်းရျႃၼ်း
ၶႆၼ်ႉလူး ႁၢမ်းၶႆၼ်ႉတွၼ်းထူးၵတ်းယိၼ် ၵွၼ်လီၵွၼ်ပိၼ်ဝၼ်းၵႃး ၵွၼ်ပိၼ်မၢင်းသႃး
ၾူင်ႉၸေႃးၾီ~ တီႈမူၼ်ႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (႔႘) လႆးသမ်ႉၵွၼ်ပိၼ်သထေး
194 လႆလၢတ်ႈလႆပၢၼ် ၵမ်ႉလႆႈၶၢၼ်လွၵ်ငိုၼ်းၶမ်း ၵူႈၵမ်းၵျၢင်ႈသၢၼ်းသီ~ မီးမၢၵ်ႈလၢမ်ႉပူင်ႉ
ယဝ်ႉ။ – (႕႐) ၵၢၼ်မၼ်းလူႉယဝ်ႉ သမ်ႉၶိုၼ်းသေးလႆသေးလွၵ်ႉ ၵွၵ်ႉလွၵ်လၢတ်ႈဝႃႈ
သုမ်းၶဝ်ႈၵေႃႉလေႃႉ ပုၼ်ႈတေႃႉၶႆၼ်ႉယၢပ်ႉယၢၵ်ႈ လူဝ်ႈၵၢသၢၵ်ႈတူဝ်ၵျၢင်ႈၵမ်ႉၶိူင်ႉ~ ၵူလုၵ်းလွၵ်ႉ
မျူဝ်းလၢမ်ႉၶၢၼ်ပေႃးၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႑) ပေႃးတူလုၵ်းငိုၼ်းၶမ်းမၼ်းတေႃႉ

တီမ်တိူၵ်ႈတီမ်တႃႇ မီးၶူႊၶူႈတီး ၵူလ်းၵူႈတႃႇတေပိုတ်ႇၵီႈသုင်းလေႃႇ လွမ်းၽေႃႇမိတ်ႉသရိယ
ထီႇတူၵ်ႈၶူဝ်းလိူင်ႇ~ ၵိုဝ်သမ်ႉၵုတ်းလိုဝ်ႉၵုတ်းထွၼ် ၊ – (၄၇) လေႃႉၶမ်းၶိႇလႆႈဝၼ်းပီ
လွင်ႈၶမ်းၵင်ႈလႆႈဝၼ်းပီ ၶူဝ်းၶမ်းလိုဝ်ႉလႆႈဝၼ်းပီ တၢင်းၵိၼ်တၢင်းယဵမ်ႉၵိၼ်လႆႈၵၼ်လီ
195 ၵၼ်ဝၢၼ် ၵူလ်းၵူႈလူဝ်ႈပၢၼ်မၼ်းလေႃး ၵူလ်းၵိၼ်ၼမ်ႉၽိတ်ႉၼမ်ႉၽႃးၶဝ်ႈသၢၼ်ၵွၼ်ႇ
မီးလွၼ်~ ၵမ်ႇလဵပ်ႈတေႉယဝ်ႉ၊ ၊ (၄၈) လင်ႇဝူႈလၢတ်ႈလွႆပၢၼ်လွႆ ငိုၼ်းၶမ်း
ဝၼ်းၼွႆပိင်းပေႃး ၵူလ်းၵူႈၵမ်ႇတၢၼ်းၵမ်ႇယေႃးၵီႈသင် မၼ်းၵုင်လုမ်းလုမ်း တိုၼ်းသုမ်း
လွင်ႈႁွင်းမွၼ်~ ၵုသူဝ်ႇ ။ – (၄၉) ထိုင်ၶၼ်ႇလူဝ်ႈပၢၼ်ပုတ်ႉထၵေႃးတမၽုတ်းပေႃႇ

မၼ်းၵေႃႈသၢင်ႇတေႃႇ လႆႈၽေဝႁူတ်ႇလၢတ်ႈပုၵ်ႉႁူဝ်ႇ~ ပဵၼ်သထေးလၢတ်ႈၵမ်းလိၼ်း
တေႉယဝ်ႉ။ ။ (႕႔) လိုဝ်ႈဝႃႈၵႃပုတ်ႉတၵၽူးမၢၵ်ႈငိၼ်းၶမ်းၶမ်ႇၶႄႇ ၵုၵ်ႉလႃႇ
တၢမ်တူဝ်ႈ ႁူႈလူဝ်ႈၵမ်ႇမီးပီႈၶွင်ႉသႆၢၵ႑ႇ တႃႇသေႇသမ်ႉထီႇပူၼ်ႉၶင်ႇဝႃႈၵႃၵုသူဝ်ႇ~
196 ၵ်တ်းသၢင်ႈဝၼ်းလင် ၊ – (႕႗) ႁူလ်းလႆႈတၢင်းဝႃႈမီးမီး ၶေႃးၵ်ီးၵိၼ်လၢင် လွင်ႉတိုဝ်း
ၶူဝ်းမၢင်ၶူဝ်းယွၵ်း မေႃႈႁွၵ်းလမ်ၵ်ႈၶၢတ်ႇသ်မ်းယင်~ ၵမ်ႇသိူဝ်းဝိုတ်ႉပ်တ်ႈႁူလ်းၶႄႈ ၊
(႕႘) လူဝ်းပၢၼ်သထေးၵႃပုတ်ႉတၵၶႄႉလမ်း ငိၼ်းၶမ်းမီးသေလႆၢလႆၢ ႁူဝ်ၵ်ၢႁူဝ်ယွမ်း
ၶွင်မၼ်းလူႇသွမ်းၶိုၼ်းၶ်င် လွင်လ်င်မေႃႈၵ်ႃး ၶိုၼ်းမႃးၵ်ူပ်ႉသဝ်းထင်~ လွမ်းဝူတ်ႈၵၢမ်ႇၵဝ်ႇ။

(႗႗) တေႃႉပေႃးသိင်ႇသၢၵ်ႇၶၢၼ်ႉထႃႉ ငိုၼ်းၶမ်းၵုၵ်ႉလႃႉၵမ်ႉမီးၽၢင်ႈပုတ်ႈ ၵဝ်လုတ်ႈၵေႃႉ
ႁပ်ႉၵမူၺ်ႉ လႆႈထူၺ်ႉၶပ်ႉၵေႃႉယိုင်ႈထုၵ်းထဝ်ႉ~ ပေႃးၶပ်ႉၶမ်ႇၵိုၼ်းၶႅ်ႉယဝ်ႉ။ ။
(႗႘) ထိုင်တီႈၶုၼ်ႁေႃၶမ်းၵေႃးသလႁူႉၶၢဝ်ႉ ပိုၼ်ၽၢဝ်ႉသိမ်းပိၼ်ၽၶၼ်ႉတႃႉၶုၼ်လဝ်ႈ

ၵဝ်တဝ်ႈၽဵဝ်ပွင်ႉ ႁေႃသွင်ႉမၼ်းရႃႉလတီႈပိုင်ႈလႆႈၽဝ်ႉ~ ထိင်းဝၢၼ်ႈမိူင်းလီယဝ်ႉ၊ –
(႘႐) ဝႆႈၶၶၼ်ႉသမ်ႉၵႃႉဝႆႈလဝ်ႈ ပုတ်ႉထမုၼ်သိင်ၶမ်းၿႅၢး လွင်ႈတၢင်းမီးမႃးႁၵ်တ်းပွင်
လွင်ႈလူၺ်ႈသိမ်းၵဝ်ၶူဝ်းၶွင်သထေး ၵိုဝ်မီးလုၵ်ႈလၢင်းၶေၢင်းမေးၵေႃႉတေသိုပ်ႉဝၼ်းပီ~
ပဝ်ႉလုတ်ႈၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ။ (႘႑) ၿႅၢးပိၼ်လဝ်ႈႁဝ်းတီႈၶႃႈ ၶၼ်ႈၵႃႈသထေးၵပုတ်ႉ

တၵၼ်ႉလမ်း ႁူႈၵမ်းလီၵၢမ်းလူင်လၢင် ၼူင်းၵၢင်မိူင်းႁူၼ်း ၼဝ်းၼူၼ်းလွင်ႈတၢင်းၼီ~ ႁူဝ်ႈ ႁိူၵ်ႉ ။ – (႙႗) တၢင်းမီးမၼ်းတေႉလူၼ်ႉၽေႉလူၼ်ႉမွၵ်ႉ တႃႉတေၵၢဝ်ၵွၵ်ႉလွႆႉလၢႆႉ ႁူႈၽၢႆႉထိႉၼေႃႉတေႉလူဝ်ႈလၢတ်ႈႁူလ်းၵိူၵ်ႉ~ ၽွင်ၼဝ်ႈၵၢၼ်ပေႃးၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(႙႘) လၵၢဝ်ၼူဝ်းလိူင်းၽိူၼ်ဝၢၼ်ႉ ၼပေႉၵၢၼ်ႉႁူႈလွင်ႈ ပုၼ်ႈတႃႉယုၵ်ႉယွင်ႈတူဝ်ႁဝ်ႉ ဝိႉပိုတ်ႈပဝ်ႉပဝ်ႉသမ်ႉၼမ်ႉယၢၵ်ႈၵိၼ်ယိမ်ႉႁူဝ်ၽိူၵ်ႉ~ ႁိူဝ်လၢင် ၊ –

(႙႙) ၼွင်းဝိင်းၼႅ်ႉလမ်း ႁူႈၵမ်းပူၼ်ႉမႃးၵမ်ႉယၢမ်ႈထူပ်းႁၼ် ႁူလ်းၵၢၼ်မီးသေၵပုတ်ႉ တၵသထေး ၼူဝ်းၼွင်မီးလေး သမ်ႉသဝ်းယူႉမိူၼ်ၼၢင်~ ၼွင်းထိူၼ်ႉလိူင်းႁူလ်ႈၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(႘႔) ၽြေးပႅၼ်လဝ်ႈႁဝ်ႈတီႈၶႃႈ ၼင်ႈၵႃႈၵူၼ်းဝႅင်းသႃႇဝတ်ႉထိၼ်ႇ ၵိၼ်လူႇယူႇသဝ်းႁိူၼ်း ၵႃႈ မေႃပွင်တၢင်းတၢၼ်း ယိူင်းၶၢၼ်းၶိုၼ်ႈယၢၼ်ပူၼ်ႉၽူင်းၵၢင်~ ၶမ်ႇမၼ်ႈၶမ်ႇလေႇ ။ –

(႘႕) ၶွၼ်ၵၼ်ပွင်ၵိုတ်းႁုသုပ်ႇတၢႆႇၼႃ သီႇလ ၽႄႇဝၢၼ်ႇ မီးၵႃႇလေႉလွတ်ႇတီႈတၢႆႇသေႇ~ တူဝ်သထေးမဝ်ႇႁၢၼ်ငိၼ်းႁိုဝ်ၶေႃး။ ။

(႘႖) ႁွပ်ႈၼ်သေလၢႆသေလွၵ်ႇ ငိုၼ်း ၶမ်းၵုၵ်ႉလႃႇတူင်ထွၵ်ႇၶပ်ႉၵေႃႇၶွၼ်ႈၵတေႇ~ မီးယဝ်ႉလၢႆလၢႆ ၊ –

(႘႗) ယၢမ်းၶၼ်မုၼ်သႅင်ၶမ်းၽြေး ၶိုၼ်းၶၢၼ်ၵေႃးတြႃး ပူၼ်ႉမႄးၽေဝလၢတ်ႈလၢႆၽဝ်ႇ လိပ်းတၢႆ~ ၵေႃႇဝူတ်ႈမႄးယဝ်ႉ၊ ၊

(႘႘) သိုပ်ႇၶၼ်ႉ ၶဝ်တင်းၵႃႇထႃႇ ႁၢၼ်တိ

ၽေႃႈႁႃႈ တုမ်မေထံ၊ ၶေႃလ ပႃၵေဝသိၶေႃ။ ၽေႃႁ တၢၼ်ၵႃယ တုမ်မေထေႃ၊ ၵၢၼ်တိ
ၵၢၼ်လေႃဝ ၵၢတ်တႃၶံ။ ႁၢမ်းၵူင်လေးလေး လၢတ်ႈၶိူဝ်းသထေးၵျင်ႈတင်းလႅ~ ပေႃးလႅင်ႈ
ပွင်ႇၽႅ ။ – (႑႐႐) တီႈပွင်ႇႁၢမ်းတႅးလႅတ်ႈလႅတ်ႈ ဝႃႈလူလႆႈၵေႃႉၵၢၼ်ၵၢမ်ႇမီး
200 တၢင်းၵျူႉပၼ်ႇလႃႇ သမ်ႉမီးၵုၵ်ႉလႃႇၶပ်ႉၵေႃႇၶွၼ်ႈဝိၼ်ႇဝႅ~ ပေႃးသတ်ႉတၢမ်ၵျူၼ်း
ၶၼ်ႉၶေႃႈ။ (႑႐႑) ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၵၢမ်ႇမီးပိင်ႇလႃႇ တွၼ်ႈတႃႇဝူၼ်ႉၶႆႈ လွင်ႈလိူတ်ႇ
လွင်ႈမႆႈၵၢမ်ႇပွင်ႇ ႁူလ်းယွင်ႇၵျႃႇၵွမ်သိမ်းသိူင်ႇ ၶမ်ႉလိူင်ႇၵၵ်ႉယႆႇတူဝ်ႈလႅၽႅ~ ၶူဝ်းၶွင်
ၶႅ၊ – (႑႐႒) ၵမ်းလိၼ်းတႅယဝ်ႉယႅၼ်းပႅၼ် ၽေးၶႅၼ်လပ်းလွမ်း ၵိုၵ်းၵွမ်းၵုၵ

သူဝ်ႇတၢင်းမွင်~ ꩫၢမ်ႇဝူတ်ႈၶၶေ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ (꧱꧰꧵) တီႈၵၢၶ်ၵေႃႉꩡူႈမီးပိင်ႇလျႃႇ
ၶၶေ်ႉလမ်း ꩫူဝ်းငိုၶ်းꩫူဝ်းꩫမ်းၵၢမ်ႇလၢင်ႈꩬ်တ်းꩫီၶ် ꩭူလ်းၵၢၶ်ပၶ်ၵတ်းပၶ်ယီၶ်ဝၶ်းၵျး
ꩬူဝ်လွ်မီး[တ]ျးလၢင်ႈꩬ်တ်းပွင်~ တျႇၶ သီႇလ ꩡေျႇဝၶေျႇ ။ –
201 (꧱꧰꧶) ꩡူႈၵၢၶ်ၵၢမ်ႇမီးပိင်ႇလျႃႇၶံႉ ꩬၶ်ဝံႉတၶ်ႇၶေျႇလပ်းꩬွံႈ တီႈၶိုဝ်ꩫူဝ်းꩫွင်ၶမ်လိုင်ႇ
ꩭူလ်းၶွ်ႈသိမ်းသိုင်ႇဝံႉယွ်ႇတူဝ်ႈလၢႆထျႇ~ ထိုင်တီႈတၢႆဝၢႆးၶၶေ်ႉၶေျး။ ။
(꧱꧰꧷) တၢႆယဝ်ႉ ꩡၶ်ဝ်ꩬွတ်ႈꩡေဝပိၵ်ႉတျႇ ယွၶ်ႉလူလ်ႈလွ်ꩬွံႈတၶ်ႇၶေျႇမၵ်ႉꩡွ်ႇမိုတ်ႈၵူၵ်ႉ
လျႇ~ ꩫွင်ၵဝ်ꩫွင်ၵဝ် ၊ – (꧱꧰꧸) မိူၶ်ၶင်ႇသထေးၵၢပုတ်ႉတၵယၢမ်းလီဝ် တၢႆယဝ်ႉ

ၽဵၼ်းပိုၼ်ၵူမ်းၶိင်း မဝ်းမိင်းဝူတ်ႈၵၢမ်ႇၵဝ်ႇလွမ်းတဝ်~ သဝ်းယူႇၶင်ႈငၢႆးမေႈတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႑႐႗) ၵိၵ်ႇလူလ်ႈဝူတ်ႈၵၢမ်ႇ ၵၶင်မၶင်းၵ်မ်တၢႆ ၶူဝ်းသၢႆလုၵ်ႈပီႈဝၶင်းၶၶင် လုင်လၶင် ၶိုၶင်းလၢႆး ပႆးမူဝ်းတီႈၽဵၼ်းၽဝ်~ မၵျႇရေးရူဝမေႈယွႆႇယဝ်ႉ။ –

(႑႐႘) ၵမ်းမူဝ်ႈတေႇသၶေႇၶမ်းမြၢပီၶင်လဝ်ႈ ၵွတ်ႈတဝ်ႈယဝ်ႉၵျႇ ပရိသၢတ်ႈၶမေၶေႇ သေႃးတႃႇပတီၽလေလၢမ်ႇထိူၵ်ႈၽၼ်ဝ်သွႆႇ~ ၵွၶင်ၵျူႉၵျၶင်ထမ်း– ၵတ်းလိုၶင်ႈလွႆလမ်းတေႉ ယဝ်ႉ။ ။

(႑႐႙) ၵွပ်ႈၶဵၽွႆၵေႈ လၵ်းတေႃးထွမ်ႇပွင်ႇ ယႃႇယွင်ႇမႃႇၶ တေႃးသ ၵျူတ်းလႃႇၶႃႇၵေႇ ယၢမ်းမူဝ်ႈပွင်တေႇၶူင်ႈတႃႇၶလူႇထၢပ်ႈၵျ်ၶင်းမွႆႇ~ ၶူဝ်းၶွင်ၶၶင်ႉ။ –

(႑႑႐) လီတေႃႇဝႆႉလွင်ႈလီလီ သီလွင်ႈလွမ်းၽြူး ဝၼ်းၵႃးၶပ်းၶိုင် တႃႇၶေႃၵဝ်ႉထိုင်ၽြေႃးၽြူး
လႆႈပူးလဝ်ႇသင်ႇၶူႇၵိူဝ်မွင်~ လူႇဝႆႇ– ယွၼ်းပူၼ်ႉတၢင်းမႆႇၶူႇတႃ၊ ၊
(႑႑႑) လၢတ်ႇလွႆပၢၼ်လွႆ တၵ်းပိၼ်ၵၢင်ႇသွႆၵၢင်ႇသၢၼ်း ယိူင်းဢၢၼ်းတႅမ်တူဝ် ၵူဝ်လွႆ
203 ယွၼ်းသူး တွၼ်းထူးႁွတ်ႇမိူင်းႁွင်~ ၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ။ – (႑႑႒) ၶေႃႇမၽြူးလင်ႇဝူႇ
တႃႇၶလူႇဝၢၵ်ႇ သမ်ႇသၵျႇဢမ်ႇယၢၵ်ႇတူပ်းတွၵ်ႇ ၼႆႇဢွၵ်ႇလေႉသိၼ်ႇသိၼ်ႇလႆႈတၢၼ်ႇ~
ဢွၼ်မၢတ်ႇငိၼ်းတုင်းလူလႆႇတႃႉ။ ။ (႑႑႓) ၽြူးလဝ်ႇမူႇၶၼ်ႉ ၵၼ်ဝႆႉလဝ်ႇတႃႇၶ
တွင်းပၢၼ်ႇ ၼိူင်းမွၵ်ႇၼမ်းဢႆႈလိုၼ်း ၶေႃႈမွၵ်ႇၼမ်းဢိတ်မၢၼ်ႇမေႃႇ ပေႃႇငမ်ႇလုၵ်ႇလၢၼ်ဢွၼ်ႇ

ဝူၼ်ႉသႂၼ်ႇၵူႊႁိုင်ႇလိုၼ်ႈတၢင်းမၢၼ်ႇ~ ၶမ်းပေႃႈလေႃးၼမ်ႉၵၢင်းသၢင်ယဝ်ႉ၊ –

(႑႑႓) လိုဝ်ႈဝႃႈမိင်းမွၵ်ႇၶမ်းသွႆႈမွင်ႇ ၶေႃးထီးသၢင်သိင်ႈႁႃးယၢၼ်ၵိူင် လွၵ်ႇထိုင်ပိၼ်ႁမ်း ၵဝ်တင်းၽိုၼ်ထမ်း ႁုသူဝ်ႇယႂ်ႇဝၢင်းၽိၼ်~ သူင်ႇၵွႆးတေႉယဝ်ႉ၊ ။

204

(႑႑႔) ပေႃႈလဝ်ႈၼမ်ႉလဝ်ႈ ၽိဝ်တဝ်ႈၽဝေပၢၼ်လွႆ ႁတ်းတူဝ်ယိၼ်လွႆသေႁမ်း ၽိုၼ်သိၼ် တွႆးထမ်းၶမေႉလိမ်းသိၼ်~ မိတ်ႉတႃႇ ။ – (႑႑႕) လဝ်ႈတႃႇၶမိင်းမွၵ်ႇၶမ်းၵႂ်ႈလိုၼ်း ၶေႃးမွၵ်ႇၶမ်းၵိတ်တင်းၵိူၼ်းမုၵ်ႉမူႇ ၵူဝ်လူႇလိဝ်းဝၼ်းႁေႃႉတိမ်ႈ ပၢင်မ်ႈသေးသွႆႇ မိင်ပွႆႇ လင်ႇႁႃႇရမၢၵ်ႇလၢပ်ႈထမ်ႇမႃႇ~ တိမ်ထူၼ်ႈၵူၵ်းၶၢၼ်းတေႉယဝ်ႉ။ ။

(႑႑႗) ပီၼႆႉသႂ်ႇသၼႂ်ႇ (႒႕႖႖) သွင်ႁိူင်ႁႃႈပၢၵ်ႇပၢႆႁူၵ်းသိပ်းႁူၵ်းဝႃႇ တွၼ်ႈတႃႇပီတၢႆး
ဝႆႉလိုၼ်ႈ ၼိုၼ်ႈလႆႈ (႒႑႑႖) သွင်ႁိူင်ပၢၵ်ႇပၢႆသိပ်းႁူၵ်းၼီႈ မၼ်ႈတီႈလူၼ်သိပ်းသွင်လွင်ႈ
သၢမ်ၶမ်ႈႁၼ်သွႆႉ မူႉမွႆႉၶပ်ႉတၢင်ႉတၼ်မ်ႈလင်ႉၵႂ်ႉ~ ၵမ်းႁွတ်ႈထိုင်ပႃႈ ၊ –
205 (႑႑႘) တႂ်းလဝ်ႈတႃႇၶလေႃႇဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသၵျႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈတီႈမႃႈတီႈတွင်း ယၢမ်းၸွင်းႁဝ်းသွၼ်
ပီႉၵေႃႉလိၵ်ႈလူင် လၼ်ႉလွမ်ပုတ်ႉထၵူဝ်းၵူင်ႁူၼ်းႁိုၼ်း ႁိုၵ်းပိုၼ်းတႂ်ႉတွင်းမႃႈ~ ထုတ်ႉတၼ်မ်ႈ
ၶူႈယဝ်ႉ၊ ၊ (႑႑႙) ၵမ်းၼႆႉၸွၼ်းလီဝၢင်းပၼ် ပေႈငမ်ႈလူႁၼ်လုမ်းလႂ်း သႂ်ႉသမ်ႂ်း
သွၼ်ပၼ် လိမ်ၵၼ်ပီႈၼွင်ႉတိုၼ်းၶိူဝ်း တၢင်းသိူဝ်းႁူႈဝၼ်းသႂ်~ ထူၼ်ႈႁုမ်ႉယဝ်ႉ။ –

(႑႗႐) ၽီသၢင်သတ်းႁူၶ်းၶိူင်းလူၵ်ႈၵမ်ႉၽေႃႉ ထမ်ႉမႃႉလႅင်းႁူႈ လတူသတ်းလႃႉ ပႃႉၵမ်ႉ ၶပ်းၽေႃႈၶႃႈ ၵမ်ႉၵႂ်ႈယမ်ယူမ်ႉ~ ၵႂၢင်တဝ်ႈထိုင်ၶိုပ်ႈပၢင်းၶမ်း- တင်းသိင်ႇသေၵမ်း ႁူႈၽူႈလီယဝ်ႈ။ ။

မုၼ်ၵျႃး မုၼ်ၶႄး သႃထု သႃထု သႃထု

တြႃးလဝ်ႈ တႃႇၶႄလူႉဝၢၵ်ႈ သမ်ႉသျႃႉၵမ်ႉယၢၵ်ႈ သုတ်းယဝ်ႈ။

တႅမ်ႈ- လၢႆးသၢႆလႅဝ်းဝၼ်း လုၵ်ႈႁဵၼ်း BA လိၵ်ႈလူင်

SSBUလၼ်ႉလွမ်ပုတ်ႉထမ်ႇတႆးဝိင်းလူင်တူၼ်ႈတီး 11.11.2022